

گزیده ای از:

مجموعه قوانین و مقررات سال ۱۳۸۸

معاونت حقوقی و امور مجلس

(دقرقوانین و مقررات)

سال ۱۳۸۸

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	تاریخ روزنامه رسمی	صفحه
۱	قانون اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶	۱۳۸۷/۱۲/۱۴	۱۳۸۸/۱/۹	۱
۲	قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۱۳۸۶/۱۲/۲۶	۱۳۸۸/۱/۱۱	۲
۳	آئین‌نامه داخلی شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۸۸/۱/۲۵	۱۳۸۸/۲/۲۶	۳۳
۴	قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت	۱۳۸۸/۱/۳۰	۱۳۸۸/۲/۲۶	۴۰
۵	اصلاح قانون حمایت قضائی از کارکنان دولت و پرستل نیروهای مسلح	۱۳۸۸/۱/۲۶	۱۳۸۸/۳/۲	۴۱
۶	تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروهی جهت تفویض اختیارات هیئت وزیران در خصوص حل مشکلات و اختلافات دستگاههای اجرایی در مورد اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۸/۲/۲۷	۱۳۸۸/۳/۶	۴۲
۷	آئین‌نامه شورای عالی نظارت و بازرسی قوه قضائیه	۱۳۸۸/۳/۴	۱۳۸۸/۳/۱۲	۴۲
۸	تصویب‌نامه در خصوص تفاهم بین وزرای امور اقتصادی و دارایی و رفاه و تأمین اجتماعی در مورد حل و فصل و بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی	۱۳۸۸/۲/۲۳	۱۳۸۸/۳/۱۲	۴۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	تاریخ روزنامه رسمی	صفحه
۹	قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی	۱۳۸۷/۱۲/۴	۱۳۸۸/۳/۲۸	۴۵
۱۰	قانون اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت	۱۳۸۸/۲/۲۲	۱۳۸۸/۳/۲۸	۴۶
۱۱	قانون جرائم رایانه‌ای	۱۳۸۸/۳/۵	۱۳۸۸/۴/۱۷	۴۶
۱۲	تصویب‌نامه در خصوص تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۸	۱۳۸۸/۴/۱۴	۱۳۸۸/۴/۲۲	۶۲
۱۳	تصویب‌نامه در خصوص اقدامات وزارت نیرو	۱۳۸۸/۱/۲۳	۱۳۸۸/۵/۸	۶۵
۱۴	قانون تفسیر تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی	۱۳۸۸/۴/۱۰	۱۳۸۸/۵/۱۲	۶۸
۱۵	قانون الحاق یک ماده به عنوان ماده (۵۶۶) مکرر به کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵	۱۳۸۸/۳/۲۶	۱۳۸۸/۵/۱۲	۶۹
۱۶	تصویب‌نامه در خصوص تعیین نمایندگان ویژه رییس‌جمهور جهت تصمیم‌گیری برای واگذاری سهام به منظور افزایش حقوق بازنشستگی و مستمری بازنشستگان و مستمری‌بگیران تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی	۱۳۸۸/۵/۱۸	۱۳۸۸/۶/۲	۷۰

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	تاریخ روزنامه رسمی	صفحه
۱۷	تصویب نامه در خصوص تعیین نمایندگان ویژه رییس جمهور جهت تصمیم گیری برای واگذاری سهام موضوع رد دیون دولت به سازمانهای حمایتی و نهادهای غیردولتی	۱۳۸۸/۵/۱۸	۱۳۸۸/۶/۲	۷۰
۱۸	قانون الحاق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳	۱۳۸۷/۵/۶	۱۳۸۸/۶/۵	۷۱
۱۹	آیین نامه اجرایی بند (۲۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۱۳۸۶/۱۱/۱۵	۱۳۸۸/۶/۸	۷۲
۲۰	آیین نامه اجرایی قانون اصلاح ماده (۱۸) اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۴	۱۳۸۵/۱۰/۲۴	۱۳۸۸/۸/۳	۷۶
۲۱	قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار)	۱۳۸۸/۵/۱۸	۱۳۸۸/۸/۳	۷۷
۲۲	قانون اصلاح قانون بیمه اجتماعی رانندگان حمل و نقل بار و مسافر بین شهری	۱۳۸۷/۵/۶	۱۳۸۸/۸/۳	۷۹
۲۳	قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان	۱۳۸۸/۷/۱۵	۱۳۸۸/۸/۱۳	۸۰
۲۴	قانون الحاق یک تبصره به قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسؤولیتهای رئیس مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحات بعدی آن	۱۳۸۸/۱/۳۰	۱۳۸۸/۹/۱۸	۸۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	تاریخ روزنامه رسمی	صفحه
۲۵	تصویب نامه درخصوص تعیین حق بیمه خدمات درمانی خانوارهای کارکنان و بازنشستگان لشکری و کشوری	۱۳۸۸/۹/۱۸	۱۳۸۸/۹/۲۵	۸۸
۲۶	تصویب نامه درخصوص تشکیل کارگروهی درخصوص تعیین میزان و نحوه دریافت حق بیمه خدمات درمانی کشور	۱۳۸۸/۹/۲۲	۱۳۸۸/۱۰/۲	۸۹
۲۷	آئین نامه خرید خدمات مشاوره	۱۳۸۸/۹/۲۸	۱۳۸۸/۱۰/۳	۹۰
۲۸	قانون اصلاح ماده (۱۴) قانون حقوق و مزایای مستمر، پس انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸ و ماده (۱۹۰) قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ و الحاق ماده (۱۸۷) مکرر به قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰	۱۳۸۸/۹/۱۸	۱۳۸۸/۱۰/۲۲	۱۲۳
۲۹	قانون اصلاح ماده (۱) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن	۱۳۸۸/۹/۸	۱۳۸۸/۱۰/۲۶	۱۲۴
۳۰	قانون هدفمند کردن یارانه ها	۱۳۸۸/۱۰/۱۵	۱۳۸۸/۱۱/۶	۱۲۵
۳۱	آیین نامه اجرایی تبصره (۵) الحاقی به ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۷-	۱۳۸۸/۸/۲۶	۱۳۸۸/۱۱/۶	۱۳۲
۳۲	قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۱۳۸۸/۱۱/۶	۱۳۸۸/۱۱/۸	۱۳۵

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	تاریخ روزنامه رسمی	صفحه
۳۳	آیین نامه اجرایی قانون بیمه های اجتماعی قالیبا فان، بافندگان فرش و شاعلان صنایع دستی شناسه دار (کددار)	۱۳۸۸/۱۱/۳	۱۳۸۸/۱۱/۱۱	۱۳۸
۳۴	قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات	۱۳۸۷/۱۱/۶	۱۳۸۸/۱۱/۱۴	۱۴۲
۳۵	آیین نامه اجرایی قانون ارتقاء بهره وری کارکنان بالینی نظام سلامت	—	۱۳۸۸/۱۱/۱۴	۱۴۸
۳۶	قانون بیمه کارگزاران مخابرات روستایی	۱۳۸۸/۳/۳۱	۱۳۸۸/۱۱/۲۸	۱۵۰
۳۷	قانون اصلاح ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و چگونگی تعیین مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی و بیمه های درمانی	۱۳۸۸/۱۲/۵	۱۳۸۸/۱۲/۲۵	۱۵۱

قانون اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶

ماده واحده - ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶/۸/۹

به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

«ماده ۵ - در مواردی که انجام کارهای ساختمانی مستلزم اخذ پروانه می‌باشد مراجع ذی‌ربط مکلفند صدور پروانه را منوط به ارائه رسید پرداخت حق بیمه برای هر مترمربع نمایند. حق بیمه متعلقه برای هر مترمربع زیربنا براساس حداقل دستمزد ماهیانه مصوب شورای عالی کار و بر مبنای ارزش معاملاتی املاک و متراژ و طبقات موضوع ماده (۶۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، سطح زیربنا و سایر شاخصهای ارزش‌گذاری منطقه‌ای اعم از شهری و روستایی با توجه به ضریب محرومیت آنها طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و با هماهنگی سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. در هر صورت نرخ حق بیمه با توجه به شاخصهای مورد اشاره در آئین‌نامه موصوف نباید بیش از چهار درصد (۴٪) حداقل دستمزد ماهیانه مصوب شورای عالی کار باشد.»

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهاردهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

ماده واحده -

۱- بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور از حیث منابع بالغ بر دومیلیون و هفتصد و نود و یک هزار و هشتصد و بیست و هشت میلیارد و هشتصد و سی و سه میلیون (۲.۷۹۱.۸۲۸.۸۳۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر دومیلیون و هفتصد و نود و یک هزار و هشتصد و بیست و هشت میلیارد و هشتصد و سی و سه میلیون (۲.۷۹۱.۸۲۸.۸۳۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال به شرح زیر است:

الف - منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری داراییهای سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک داراییهای سرمایه‌ای و مالی بالغ بر نهصد و شصت و هفت هزار و نهصد و یک میلیارد و بیست و سه میلیون (۹۶۷.۹۰۱.۰۲۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال شامل:

الف ۱- منابع عمومی مبلغ هشتصد و نود و دو هزار و یکصد و سی و دو میلیارد و هشتصد میلیون (۸۹۲.۱۳۲.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

الف ۲- درآمدهای اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر هفتاد و پنج هزار و هفتصد و شصت و هشت میلیارد و دویست و بیست و سه میلیون (۷۵.۷۶۸.۲۲۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

ب - بودجه شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر یک میلیون و نهصد و هشتاد و هشت هزار و هفتصد و چهل و هفت میلیارد و نهصد و هفتاد و هفت میلیون (۱.۹۸۸.۷۴۷.۹۷۷.۰۰۰.۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداختها بالغ بر یک میلیون و نهصد و هشتاد و هشت هزار و هفتصد و چهل و هفت میلیارد و نهصد و هفتاد و هفت میلیون (۱.۹۸۸.۷۴۷.۹۷۷.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

۲- به دولت اجازه داده می‌شود درآمدها و سایر منابع عمومی موضوع این قانون را به

شرح عناوین و ارقام مندرج در جدول شماره (۶) و پیوست شماره (۲) این قانون با رعایت قوانین و مقررات مربوط وصول و هزینه‌ها و تملک داراییهای سرمایه‌ای و مالی و همچنین کمکها و سایر اعتبارات را به شرح عناوین و ارقام مندرج در جداول و پیوست شماره (۱) این قانون در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع در سال ۱۳۸۸ با رعایت قوانین و مقررات مربوط و براساس شرح عملیات و فعالیتهای موافقتنامه‌های مبادله شده (با رعایت ماده (۱۹) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱) و تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت نماید.

عدم وصول به‌موقع و صحیح درآمدها و سایر منابع عمومی موضوع این قانون توسط دستگاه اجرائی بدون عذر موجه قانونی، همچنین عدم رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط در انجام هزینه‌ها و مصرف بودجه و منابع دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تصرف در وجوه عمومی تلقی می‌شود.

۳-

الف - اعتبار طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای هر فصل، مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون، حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات طرحهای برنامه‌های همان فصل بنابه پیشنهاد و تأیید بالاترین مقام دستگاه یا دستگاههای اجرائی ذی‌ربط و اطلاع سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مشروط به آن که کاهش یا افزایش اعتبارات کل هر برنامه از ده درصد (۱۰٪) فراتر نرود، در قالب سقف اعتبار کل طرح قابل افزایش است.

ب - افزایش اعتبارات هریک از ردیفهای متفرقه و اعتبار تملک‌داراییهای مالی مندرج در این قانون حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر ردیفهای متفرقه و اعتبار تملک‌داراییهای مالی بنابه پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران مجاز می‌باشد.

۴- اجازه داده می‌شود نیم‌درصد (۰/۵٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی بودجه عمومی دولت، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک‌داراییهای سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت، بیست و پنج صدم درصد (۲۵٪) از مجموع هزینه‌های شرکتهای دولتی، نیم‌درصد (۰/۵٪) از مجموع هزینه‌های سرمایه‌ای شرکتهای دولتی و پنجاه درصد (۵۰٪) از

اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی فصل توسعه علوم و فناوری و برنامه‌های پژوهش‌های کاربردی سایر فصول، با تصویب هیأت وزیران و بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر قوانین و مقررات عمومی کشور و با رعایت قانون «نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند - مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶» هزینه شود.

۵ - کلیه اشخاص حقوقی که تمام و یا قسمتی از اعتبارات آنها از محل منابع بودجه عمومی موضوع این لایحه تأمین می‌شود و شکل حقوقی آنها منطبق با تعاریف مذکور در مواد (۲)، (۳)، (۴) و (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ نیست، در مصرف اعتبارات مذکور از لحاظ اجراء مقررات قانون‌یافته در حکم مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به شمار می‌آیند.

-۶-

الف - سهمیه‌های باقیمانده تسهیلات مصوب بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی (فاینانس)، (موضوع قانون استفاده از منابع مالی خارجی مصوب ۱۳۸۴/۷/۶) مندرج در قوانین بودجه‌های سالهای گذشته در سال ۱۳۸۸ نیز به قوت خود باقی است.

ب - در اجراء بند (۱) ماده (۲۸) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند در سال ۱۳۸۸ امکان استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) را تا معادل ارزی مبلغ پنجاه و هفت هزار میلیارد (۵۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال فراهم کنند.

ج - دولت مکلف است در اجراء بند (۲) ماده (۲۸) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ حداقل مبلغ چهل و پنج هزار میلیارد (۴۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به طرحهای بخش غیردولتی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تصویب بانکهای عامل رسیده، اختصاص دهد.

د- در اجراء بند(۳) ماده(۲۸) قانون سياستهای کلی اصل چهل و چهارم(۴۴) قانون اساسی و به منظور افتتاح خط اعتباری ارزی جهت افزایش سهم تسهیلات ارزی بخشهای غیردولتی، بانک مرکزی مکلف است از محل منابع ارزی خود مبلغ سه میلیارد (۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار را در بانکهای عامل یا بانکهای خارجی جهت واحدهای تولیدی سپرده گذاری نماید.

ه- به دولت اجازه داده می شود برای تحقق اهداف این بند نسبت به بررسی شرایط صدور اوراق مشارکت ارزی دولتی اقدام و زمینه صدور حداکثر یک میلیارد و پانصد میلیون (۱.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو اوراق مشارکت جهت تأمین مالی پروژه های زیربنایی توسعه ای اولویت دار کشور در بازارهای مالی بین المللی را فراهم نماید.

آین نامه اجرائی چگونگی صدور و فروش اوراق مزبور به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می رسد. و- به شرکتهای صنایع پتروشیمی اجازه داده می شود در راستای تأمین منابع ارزی مورد نیاز طرحهای سرمایه گذاری در دست اجراء خود پس از تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام به انتشار مبلغ یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار اوراق مشارکت ارزی نماید. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت مذکور می باشد.

۷- به منظور تنظیم رابطه دولت و وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط و اعمال حق مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور، به دولت اجازه داده می شود (با رعایت اصل مالکیت منابع نفتی و گازی ایران) برای سال ۱۳۸۸ نسبت به عقد قرارداد بین وزارت نفت و «وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط» براساس مقررات این بند اقدام نماید.

الف- وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط مکلف است ارزش نفت خام تولیدی از کلیه میدانهای نفتی ایران توسط آن شرکت و شرکتهای تابعه و وابسته به آن و نیز نفت خام تولیدی ناشی از عملیات نفتی پیمانکاران طرف قرارداد را پس از وضع و کسر معادل شش درصد (۶٪) از ارزش نفت خام تولیدی به عنوان سهم آن شرکت، معادل نود و چهار درصد (۹۴٪) (بقیه ارزش نفت خام) را به حساب بستانکار دولت (خزانه داری کل کشور) منظور و به شرح مقررات این بند با دولت (خزانه داری کل کشور) تسویه حساب نماید.

افزایش بهره وری از منابع آب و تسریع در اجراء پروژه های مختلف آب و خاک مبلغ

یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار از محل شش درصد (۶٪) وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط به این منظور اختصاص یابد تا بصورت مساوی و حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۸۸ در اختیار وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی قرار داده شود.

معادل سیزده درصد (۱۳٪) از ارزش نفت خام تولیدی که به حساب بستانکار دولت منظور می شود به ترتیب معادل پنج درصد (۵٪) و هشت درصد (۸٪) به عنوان مالیات عملکرد سال ۱۳۸۸ و سود سهام علی الحساب دولت بابت عملکرد سال یاد شده، قابل احتساب و ثبت در دفاتر وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط به حسابهای مربوط می باشد.

در مورد نفت خام تولیدی از میادین مشترک با کشورهای همسایه و میادین دریایی پنج واحد درصد از سهم قابل پرداخت به دولت کسر شده و برای جبران هزینه‌های تولید به سهم وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط اضافه می شود. قیمت نفت خام برای نفت صادراتی از مبادی اولیه قیمت معاملاتی یک بشکه نفت خام در هر محموله و برای نفت خام تحویلی به پالایشگاه داخلی نیز برابر با نود و چهار درصد (۹۴٪) متوسط بهاء محموله‌های صادراتی از مبادی اولیه در هر ماه شمسی است.

سه درصد (۳٪) ارزش نفت خام تولیدی (جزئی از ۹۴٪ سهم دولت) در جهت تجهیز منابع سرمایه‌ای طرحهای استخراج و تولید نفت و گاز پارس جنوبی در اختیار وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط قرار می گیرد. اعتبار مزبور جداگانه در بخش منابع و مصارف وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط منظور می شود. معادل پانصد میلیون (۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار از این مبلغ صرف گازرسانی به شهرها و روستاها می شود.

ب - وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط مکلف است ارزش گاز خام تولیدی از میدانهای نفتی و گازی ایران و میادین مشترک توسط آن شرکت و شرکتهای تابعه و وابسته به آن و پیمانکاران طرف قرارداد را پس از وضع و کسر معادل یازده درصد (۱۱٪) از ارزش گاز خام تولیدی به عنوان سهم آن شرکت، معادل شصت و چهار درصد (۶۴٪) (ارزش گاز خام) را به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و به شرح مقررات این بند با دولت (خزانه‌داری کل کشور) تسویه حساب نماید. وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط، گاز طبیعی مورد نیاز خود را بر مبنای هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) از وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط خریداری می نماید.

گازهای سوزانده شده و گاز تزریقی به چاه‌های نفت از این جزء مستثنی هستند.

ج - مابه‌التفاوت قیمت آزاد (قیمت فرآورده‌های نفتی صادراتی یا وارداتی در منطقه خلیج فارس بر حسب مورد به علاوه هزینه‌های انتقال، توزیع، فروش، مالیات و عوارض تکلیفی برای هر حامل) پنج فرآورده اصلی نفتی تولید داخلی و سهم شرکت از قیمت فروش آنها در داخل کشور در دفاتر شرکتهای پالایش نفت به حساب بدهکار شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران ثبت و از آن طریق در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل) ثبت می‌شود. معادل این رقم در خزانه‌داری کل به حساب بستانکار شرکت ثبت شده و معادل آن بصورت گواهی اعتباری (اوراق بهاداری که توسط خزانه‌داری کل کشور در ازای حساب بدهکار وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط موضوع اجزاء (الف) و (ب) این بند و در تعهد آن شرکت صادر شده و صرفاً در معاملات شرکتهای موضوع این بند با یکدیگر و با خزانه‌داری کل کشور، دارای ارزش خواهد بود) به شرکت داده می‌شود.

چگونگی تسویه حساب فی مابین خزانه داری کل کشور از طریق گواهی‌های اعتبار صادره یاد شده با وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکت‌های ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و بدون گردش ریالی آن در دفاتر خزانه‌داری کل کشور به‌موجب دستورالعملی خواهد بود که مشترکاً توسط وزارت نفت، وزارت اموراتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. عملکرد مالی این جزء به صورت مستقل پس از تایید سازمان حسابرسی و تصویب کارگروهی متشکل از وزیران امور اقتصادی و دارایی و نفت و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان قطعی و قابل تسویه خواهد بود.

د- در راستای اجراء بودجه عملیاتی، وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است موافقتنامه طرحهای سرمایه‌ای از محل سهم خود را از درصدهای پیش گفته و سایر منابع با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله و گزارش عملکرد تولید نفت و گاز را به تفکیک هر میدان در مقاطع سه ماهه به سازمان مذکور ارائه نماید. چنانچه مبلغ مالیات عملکرد وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط در

سال ۱۳۸۸ طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحیه‌های آن و قوانین مربوط، بیشتر از مبلغ منظور شده در ردیف ۱۱۰۱۰۶ جدول شماره (۶) این قانون باشد مبلغ مازاد قابل وصول خواهد بود.

هـ - وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از صادرات نفت خام را به ترتیب مورد عمل در سال ۱۳۸۳ به عنوان علی‌الحساب پرداخت‌های موضوع جزء (الف) این بند به طور مستقیم از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حسابهای مربوط در خزانه‌داری کل کشور (حسابهای درآمد عمومی مندرج در جدول شماره (۶) این قانون و حساب ذخیره ارزی، حسب مورد) واریز نماید و در مقاطع سه ماهه بر اساس مفاد این بند، خزانه‌داری کل کشور مبادرت به تسویه حساب با وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط نماید. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تحقق منابع عمومی موضوع ردیف‌های ۱۱۰۱۰۶، ۱۳۰۱۰۲، ۱۳۰۱۰۴، ۲۱۰۱۰۱ مندرج در قسمت سوم این قانون بر اساس اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) درصدهای مذکور در جزء (الف) این بند را تا سقف ارقام مصوب یاد شده از محل ارز حاصل از صادرات نفت خام تعهد و به نرخ روز ارز به فروش رسانده و به حساب درآمدهای مربوطه که توسط خزانه‌داری کل کشور اعلام می‌شود، واریز نماید. اضافه دریافتی دولت (خزانه‌داری کل کشور) در چهارچوب مقررات این بند از وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط از محل موجودی حساب ذخیره ارزی دولت قابل برداشت و تسویه است.

و- وزارت نفت مکلف است از طریق شرکتهای دولتی ذی‌ربط معادل شش هزار و چهارصد و شصت میلیارد (۶.۴۶۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی و میعانات گازی را به منظور تأمین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌ویژه آبهای مرزی و آب آشامیدنی روستاها به درآمد عمومی موضوع ردیف ۲۱۰۱۰۵ جدول شماره (۹) این قانون واریز نماید.

ز- شرکتهای موضوع این بند در معاملات فی مابین و در رابطه مالی با خزانه‌داری کل کشور علاوه بر پرداخت‌های مرسوم، مجاز به داد و ستد گواهی اعتباری می‌باشند. خزانه

داری کل کشور در مقاطع زمانی سه ماهه به صورت علی الحساب نسبت به تسویه گواهی اعتباری اقدام نموده و در پایان سال تسویه حساب مقداری و مالی نهایی انجام خواهد شد.

ح - تمامی سود خالص (سود ویژه) وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط پس از کسر پرداختهای مذکور در جزء (الف) این بند به منظور تأمین منابع لازم برای انجام هزینههای سرمایه‌ای شرکت یاد شده (مندرج در پیوست شماره ۳ این قانون) قابل اختصاص و پس از قطعی شدن مبالغ مربوط با تصویب مجمع عمومی آن شرکت و مراجع قانونی ذی ربط حسب مورد به حسابهای اندوخته قانونی و افزایش سرمایه دولت در آن شرکت منظور می‌شود. چنانچه درآمدهای حاصل از صادرات مایعات و میعانات گازی و درآمد حاصل از نفت خام صادراتی (سهم شرکت) طی سال ۱۳۸۸ بیشتر از مبالغ محاسبه شده در جداول این قانون باشد، مازاد درآمدهای یاد شده پس از کسر بازپرداخت تعهدات بیع متقابل و وضع کسورات قانونی شامل مالیات و چهل درصد (۴۰٪) سهم دولت از سود تنها می‌تواند در طرحهای سرمایه‌گذاری بالادستی نفت و گاز هزینه شود.

ط - در سال ۱۳۸۸ هزینههای صدور نفت خام با هزینه بیمه و حمل (C.I.F) و بازپرداخت تعهدات سرمایه‌ای وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط از جمله طرحهای بیع متقابل که به موجب قوانین مربوط، قبل و بعد از اجراء این قانون ایجاد شده و یا می‌شود به عهده شرکت یاد شده خواهد بود.

ی - وزارت نفت به نمایندگی از طرف دولت با « وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط» در چهارچوب مفاد این بند برای عملیات بالادستی نفت و گاز اقدام به عقد قرارداد خواهد نمود. این قرارداد باید به تصویب هیأت وزیران برسد.

همچنین دستورالعمل‌های حسابداری لازم، به نحوی که آثار تولید و فروش نفت خام، گاز خام طبیعی و حامل‌های انرژی حسب مورد در دفاتر قانونی و حساب سود و زیان وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط و شرکتهای ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران انعکاس داشته باشد، با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تنظیم و ابلاغ می‌شود. وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط و شرکتهای ملی پالایش و پخش فرآورده‌های

نفتی ایران مکلفند گزارش عملکرد ماهانه این بند را به کمیسیون‌های اقتصادی، انرژی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.

ک - وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه مکلف است در راستای ماده (۳۹) قانون محاسبات عمومی کشور درآمدهای ریالی و ارزی شرکتهای یادشده را به حسابهای تمرکز وجوه ارزی و ریالی خود که از طریق خزانه‌داری کل کشور به نام آنها نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می‌شود واریز نماید تا طبق بودجه مصوب شرکتهای مذکور و با درخواست ذی‌حساب آنها از خزانه به حسابهای پرداخت ریالی و ارزی شرکتهای یاد شده که توسط خزانه‌داری کل افتتاح می‌شود واریز شود. درآمدهای ارزی حاصل از صادرات بیع متقابل و هرگونه معاملات پایاپای شرکتهای یاد شده از حکم مزبور مستثنی بوده و می‌بایست در پایان هر ماه عملکرد مبادلات یادشده را با تعیین مبلغ ریالی به خزانه‌داری کل و دیوان محاسبات کشور برای درج در حسابهای مربوط اعلام نمایند. دستورالعمل اجرائی این جزء به طور مشترک توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت نفت تهیه خواهد شد.

ل - در سال ۱۳۸۸ کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این بند از جمله تبصره (۳۸) دائمی قانون بودجه سال ۱۳۵۸ ملغی‌الاثراست و روابط مالی و حقوقی فی‌مابین دولت (وزارتخانه و مؤسسات دولتی) و وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط در مورد دریافت سود سهام و انواع مالیاتها و عوارض صرفاً طبق احکام مقرر در این بند و همچنین احکام مربوط به مالیاتها مقرر در این قانون، قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ خواهد بود و پرداخت هر مبلغ دیگر توسط وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط که طبق مقررات قانونی وضع می‌شود در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل کشور) موضوع جزء (الف) این بند منظور می‌شود. آئین‌نامه اجرائی این بند و ساز و کار تسویه حساب مقداری، ریالی و ارزی بین خزانه‌داری کل کشور و وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکتهای ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت

و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. پرداخت هرگونه وام و کمک شرکتهای تابعه وزارت نفت به اشخاص حقیقی و حقوقی صرفاً با رعایت قانون اصلاح ماده (۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت با رعایت قانون و مقررات حاکم بر این شرکتهای از جمله قانون نفت مصوب سال ۱۳۶۶ امکان‌پذیر است. وزارت نفت مکلف است از محل شرکتهای تابعه مبلغ هفتصد میلیارد (۷۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از منابع داخلی خود را جهت گازسانی به‌روستاهاى پرجمعیت در اختیار وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط قرار دهد.

دولت مکلف است اساسنامه‌های شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی را تا پایان خرداد ماه ۱۳۸۸ با توجه به قانون نفت مصوب ۱۳۶۶ به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. تا پایان سال ۱۳۸۸، امور نفت، گاز و پتروشیمی طبق مقررات حاکم موجود و این قانون اداره خواهد شد.

م - به وزارت نفت از طریق شرکتهای تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی خود، از درآمدهای ناشی از تولید زود هنگام میادین تا سقف یک هزار میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای توسعه همان میادین تأمین نماید.

۸ - هزینه خدمات مدیریت طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل، سازمان توسعه برق ایران، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی و شرکت مادر تخصصی حمل و نقل ریلی کشور حداکثر تا دوو نیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط، توسط دولت تعیین می‌گردد.

۹ - به منظور تسریع در روند اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و همچنین بازکردن فضای کسب و کار و توسعه سرمایه‌گذاری به دولت اجازه داده می‌شود ضمن توسعه بازار سرمایه نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

الف - طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری

ملی و استانی و از محل منابع داخلی از جمله طرحهای توسعه علوم و فناوری و فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری را به شرط حفظ موضوع و کاربری این طرحها به صورت نقد و اقساط به متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار نماید. وجوه حاصل از واگذاریها به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل، موضوع ردیف (۳۱۰۵۰۵) جدول شماره (۶) این لایحه واریز شده و معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن از محل اعتبار جزء (۴) ردیف (۱۰۱۰۰۰) جدول شماره (۸) این لایحه در اختیار دستگاه واگذارکننده قرار می‌گیرد تا پنجاه درصد (۵۰٪) آن را برای تکمیل طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای نیمه‌تمام از جمله طرحهای فصل‌های مذکور هزینه نماید و پنجاه درصد (۵۰٪) دیگر را برای پرداخت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده به خریداران طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای موضوع این جزء برای تکمیل، تجهیز و بهره‌برداری از پروژه‌های موصوف اختصاص دهد.

ب - اموال منقول و غیرمنقول خود را به فروش رسانده و وجوه حاصل را به درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل، موضوع ردیف (۲۱۰۲۰۴) جدول شماره (۶) این لایحه واریز نماید. معادل هشتاددرصد (۸۰٪) از وجوه حاصل این جزء از محل اعتبار جزء (۷) ردیف (۵۳۰۰۰۰) جدول شماره (۹) در اختیار دستگاه اجرائی ذی‌ربط حسب مورد ملی یا استانی قرار می‌گیرد تا چهل درصد (۴۰٪) آن را برای تکمیل طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای نیمه‌تمام از جمله طرحهای فصل‌های مذکور هزینه نماید و چهل درصد (۴۰٪) دیگر را برای پرداخت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده به خریداران طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای موضوع این جزء برای تکمیل، تجهیز و بهره‌برداری از پروژه‌های موصوف اختصاص یابد. بیستدرصد (۲۰٪) از وجوه باقیمانده جهت تکمیل طرحهای نیمه‌تمام روستاها شامل طرحهای آبرسانی به روستاها و راههای روستایی و اجراء طرحهای هادی روستائی و طرحهای فرهنگی و ورزشی روستاها در اختیار دستگاههای ذی‌ربط قرار می‌گیرد.

ج - منابع مشخص شده در بودجه مصوب شرکتهای دولتی در سال ۱۳۸۸ را با فروش اموال ثابت مازاد (زمین و ساختمان) آنها محقق، و تا نود و پنج درصد (۹۵٪) از منابع حاصل را صرف سرمایه‌گذاری در پروژه‌های تولیدی و زیربنایی خود نمایند. حداکثر تا پنجدرصد (۵٪) از این منابع صرف پرداخت کمک به تعاونیهای مسکن و صندوقهای رفاه

کارکنان این شرکتها خواهد شد. از ابتداء شهریور ماه سال ۱۳۸۸ تخصیص بودجه تملک داراییهای سرمایه‌ای به این شرکتها و یا پرداخت هزینه‌ای و سرمایه‌ای آنها مشروط به تصویب برنامه زمانبندی فروش اموال مذکور توسط دولت است. موارد استثناء به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

د- سازمان تربیت بدنی مجاز می‌باشد پروژه‌های مصوب تربیت بدنی تفاهم شده با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور که متقاضی بخش خصوصی جهت اجرا آنها وجود دارد تا سقف یک‌هزارمیلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل درآمد ردیف ۲۱۰۲۰۴ جدول شماره (۶) این قانون، با تصویب شورای برنامه‌ریزی استان برای کلانشهرها تا ده درصد (۱۰٪) و برای سایر شهرهای کوچک تا سی درصد (۳۰٪) هزینه پروژه را از محل اعتبارات مربوطه به صورت کمک بلاعوض پرداخت نماید.

ه- آئین‌نامه اجرائی این بند بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت اموراتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۱۰- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود مبلغ هشتصد میلیارد (۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال درآمد مندرج در ردیف ۱۳۰۴۱۰ جدول شماره (۶) این قانون را به صورت ماهانه یک دوازدهم از درآمد سازمان بنادر و دریانوردی به درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل واریز نماید. معادل صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصله از این بند، از محل اعتبار جزء (۵۳) ردیف (۵۳۰۰۰۰) جدول شماره (۹) این لایحه صرف احداث موج‌شکن در سواحل جنوب خواهد شد.

۱۱- الف:

الف ۱- کلیه دستگاههای اجرائی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند براساس ضوابط و شاخصهای موضوع ماده (۲۹) قانون و آئین‌نامه اجرائی مربوطه، ساختار تشکیلاتی، پستهای سازمانی و سایر اصلاحات ساختاری موضوع قانون مدیریت خدمات کشوری را با رعایت ماده (۳۱) آن قانون ظرف حداکثر شش ماه به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور برسانند.

الف ۲- در اجراء فصل پنجم قانون مدیریت خدمات کشوری، دستگاههای اجرائی

مکلفند اعتبارات مربوط به فناوری اطلاعات و خدمات اداری و دولت الکترونیک و پایگاههای اطلاعات را صرفاً در جهت تحقق اهداف آن قانون و با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور هزینه نمایند.

الف ۳- در اجراء فصل دوم قانون مدیریت خدمات کشوری، چهاردرصد (۴٪) از بودجه مصوب دستگاههای اجرائی از جمله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (به استثناء فعالیتهای آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی و مراکز تحقیقاتی وابسته) و سازمان تربیت بدنی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی در اختیار وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوطه قرار میگیرد تا در راستای تحقق احکام فصل دوم قانون به ویژه مواد (۱۳)، (۱۶) و (۲۴) هزینه نمایند.

الف ۴- وزارت آموزش و پرورش فعالیتها و خدماتی را که قابلیت قیمت تمام شده یا هزینه تمام شده را دارند احصاء و در جهت افزایش بهره‌وری، کارائی و کیفیت خدمات و کاهش تصدی، به کارکنان و مدیران ذی ربط و متقاضیان بخش تعاونی، خصوصی، نهادها و مؤسسات غیردولتی به شیوه واگذاری مدیریت واحدهای دولتی، موضوع بند (۴) ماده (۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری واگذار نماید.

الف ۵ - کمیته‌ای متشکل از معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، وزرای آموزش و پرورش و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، رئیس دیوان محاسبات کشور بر نحوه اجراء و تحقق احکام فوق رسیدگی و چهار نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات، آموزش و تحقیقات، بهداشت و درمان و فرهنگی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر در این کمیته حضور خواهند داشت.

گزارش عملکرد این بند هر شش ماه یکبار توسط معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارائه خواهد شد.

الف ۶- تخلف از مفاد جزء (الف) در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی بوده و مرتکب مشمول حکم ماده (۵۹۸) قانون مجازاتهای اسلامی خواهد بود.

ب -

ب ۱- در راستای اجراء قانون مدیریت خدمات کشوری کلیه مجوزها و مقررات پرداختی خارج از فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری به استثنای پاداش موضوع ماده (۲۰) قانون مذکور و پرداختهای قانونی در زمان فوت، از کارافتادگی، بازنشسته شدن یا ازدواج و (کمکهای رفاهی مستقیم و غیرمستقیم در سقف مصوب شورای توسعه مدیریت) از ابتدای سال ۱۳۸۸ لغو می شود.

دولت مجاز است ضرایب ریالی موضوع ماده (۶۴) و تبصره آن و ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری درخصوص شاغلین و بازنشستگان و موظفین و مستمری بگیران متناسب با اعتبار مصوب در هر مورد را تعیین و اجرا نماید. هرگونه افزایش حقوق و مزایا ناشی از اصلاح و تغییر احکام حقوقی و نظام پرداخت، از جمله افزایش ضریب ریالی موضوع مواد مذکور تا سقف پنجاه هزار میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای شاغلین شامل تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال بخشی از اعتبارات هزینه ای مندرج در جدول شماره (۵) این قانون و سی و پنج هزار میلیارد ریال (۳۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال مندرج در جزء (۲۴) ردیف (۵۵۰۰۰۰) جدول شماره (۹) این قانون تأمین و پرداخت می شود.

درج تفاوت تطبیق موضوع تبصره ماده (۷۸) در احکام حقوقی از ابتدای اجراء فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری (۱۳۸۸/۱/۱) مانع از افزایش مذکور نخواهد بود و تفاوت مذکور در حکم حقوق ثابت باقی خواهد ماند.

افزایش حقوق بازنشستگان، موظفین و مستمری بگیران کشوری و لشکری و نیز تعیین ضریب حقوقی برای اعمال جداول موضوع مواد (۱۰۹) و (۱۱۰) قانون مدیریت خدمات کشوری در مورد بازنشستگان سال ۱۳۸۷ مجموعاً تا سقف چهل هزار و هفتصد و نوزده میلیارد (۴۰.۷۱۹.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال مندرج در جزء (۱۳) ردیف (۵۵۰۰۰۰) جدول شماره (۹) این قانون تأمین و پرداخت می شود.

جداول موضوع فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله جدول یا جداول موضوع ماده (۶۵) و تبصره های آن و نحوه تطبیق وضع کارمندان با جداول یادشده و میزان فوق العاده های موضوع ماده (۶۸) با اعمال افزایش امتیازات موضوع فصل دهم تا پنجاه

درصد بنا به پیشنهاد معاونت توسعه و مدیریت سرمایه انسانی رئیس‌جمهور و با تصویب شورای توسعه مدیریت اجراء می‌شود. در هر صورت امتیازات ایثارگران به نحوی تطبیق می‌یابد که دریافتی آنها از این بابت کاهش نیابد.

افزایش اعتبارات هزینه‌ای نسبت به اعتبارات مصوب وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از هر محل جز برای تأمین کسری احتمالی ناشی از اجراء این بند (تا سقف بیست درصد (۲۰٪) هر یک از ردیف‌های اعتباری منظور در جداول این قانون و پیوستهای آن با تشخیص دولت) ممنوع می‌باشد.

ب ۲- اعمال افزایشهای موضوع این بند در مورد دستگاههای مشمول که از بودجه عمومی استفاده نمی‌کنند از محل منابع داخلی آنها خواهد بود.

ب ۳- پرداخت فوق‌العاده‌های بندهای ۵ و ۶ ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری مشروط به اصلاح ساختار موضوع جزء الف این بند و از محل منابع حاصل از صرفه‌جویی می‌باشد.

ب ۴- سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد (۸۴) و (۸۵) قانون مالیاتهای مستقیم برای سال ۱۳۸۸ مبلغ پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در سال تعیین می‌شود.

ب ۵ - در ماده (۸۵) قانون مالیاتهای مستقیم عبارت زیر در سال ۱۳۸۸ به جای عبارت (قانون نظام هماهنگ پرداخت دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۲) جایگزین می‌گردد:

(وزارتخانه‌ها و مؤسسات، شرکتها و سایر دستگاههای دولتی موضوع مواد (۱)، (۲)، (۴) و قسمت اخیر ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، قضات، اعضای هیئت علمی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی)

۱۲- به دولت اجازه داده می‌شود که با تصویب کمیسیون قیمت‌گذاری دارو موضوع ماده (۲۰) قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و داروئی و مواد خوردنی و آشامیدنی تا صددرصد (۱۰۰٪) قیمت داروهایی که امکان سوء مصرف دارند و فهرست آن از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام و به تصویب دولت می‌رسد را افزایش داده و مابه‌التفاوت حاصل از این افزایش را از تولیدکنندگان داروی مربوطه أخذ و به ردیف درآمد عمومی ۱۴۰۲۰۸ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

معادل صددرصد درآمد مزبور تا سقف یکهزارمیلیارد ریال از محل ردیف ۱۹- ۵۲۰۰۰۰ در اختیار وزارت مزبور قرار می‌گیرد تا برای کاهش قیمت داروهای بیماریهای صعب‌العلاج به صورت یارانه پرداخت نماید.

۱۳- به دولت و شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود در صورت موافقت فرماندهی کل قوا، با رعایت مفاد قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، زمین و تأسیسات پادگانها را با کاربری نظامی به نرخ روز به خزانه موضوع ردیف ۲۱۰۲۰۹ جدول شماره (۶) این قانون واریز نمایند.

ارزش زمین با کاربری نظامی به صورت تفکیک نشده سی درصد (۳۰٪) ارزش زمین با کاربری مسکونی تفکیک شده منظور خواهد شد.

عین مبلغ واریزی تا مبلغ دوهزارمیلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل اعتبار ۵۵ - ۵۳۰۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون به یگانهای ذی‌ربط پرداخت می‌گردد.

۱۴- حق بیمه خانوارهای کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری بر مبنای هفت درصد (۷٪) حقوق و مزایای مشمول فصل اول آنان تعیین می‌گردد.

۱۵- به وزارت کار و امور اجتماعی اجازه داده می‌شود به ازاء صدور پروانه کار برای هر یک از اتباع خارجی مبلغ پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال و بابت تمدید آن مبلغ سه میلیون و پانصد هزار (۳.۵۰۰.۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز نماید.

۱۶- به شرکتهای گاز استانی اجازه داده می‌شود در هر دوره دوماهه مبلغ دویست و پنجاه (۲۵۰) ریال از هر مشترک روستایی و پانصد (۵۰۰) ریال از هر مشترک شهری اخذ تا نسبت به بیمه مالی و جانی مشترکین گاز طبیعی در مقابل حوادث ناشی از مصرف گاز طبیعی اعم از حوادث انفجاری، آتش‌سوزی و مسمومیت‌ها اقدام نماید.

سقف تعهدات بیمه‌گر با توجه به حق بیمه مشخص شده از طریق اعلام مزایده بین شرکتهای بیمه‌گر تعیین خواهد شد.

۱۷- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است به منظور تعویض سند های مالکیت به ازاء ارائه هر سند مالکیت جدید مبلغ یکصد هزار (۱۰۰.۰۰۰) ریال از متقاضیان دریافت و

به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل واریز نماید. معادل صددرصد (۱۰۰٪) ارقام واریز شده تا سقف دویست میلیارد (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل ردیف متفرقه ۶ - ۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون برای اجراء ثبت نوین در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار گرفته و قابل هزینه خواهد بود.

۱۸- دولت مکلف است در اجراء قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، بودجه مصوب را مستقیماً به کلیه دستگاه‌های اجرائی که دارای ردیف بودجه مستقل هستند ابلاغ کند. مبادله موافقتنامه و تخصیص اعتبار نیز مستقیماً با دستگاه‌های اجرائی دارای ردیف مستقل صورت خواهد گرفت. تخلف از این بند در حکم تصرف غیرمجاز در وجوه عمومی تلقی خواهد شد. خزانه‌داری کل کشور مکلف است بر اساس مفاد این بند و درخواست دستگاه‌های اجرائی مذکور، در سقف تخصیص اعتبار و درخواست وجه، وجوه لازم را در اختیار آنها قرار دهد.

سهم اعتبارات تملک دارائیهای سرمایه‌ای استانها از محل ردیفهای مختلف پیش‌بینی شده در این قانون در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استانها براساس برنامه تدوین شده و با تعیین اولویتهای توسعه و براساس شاخصهای موجود و به نسبت سهم شهرستانها توزیع می‌گردد. دو نفر از نمایندگان هر استان به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان شرکت می‌نمایند.

۱۹- به شهرداریهای مراکز استان و کلان‌شهرها اجازه داده می‌شود با موافقت وزارت کشور تا سقف بیست هزار میلیارد (۲۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مشارکت برای اجراء طرحهای عمرانی و نوسازی بافتهای فرسوده شهری با تضمین خود منتشر نمایند.

۲۰- کلیه شرکتهای دولتی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت موظفند حداقل یک درصد (۱٪) از درآمد عملیاتی خود را در سال ۱۳۸۸ (به استثنای سود سپرده‌های بانکی) بمنظور انجام امور پژوهشی هزینه نمایند.

دولت موظف است نسبت به اصلاح جداول بودجه شرکتها و بانکهای مذکور به نحوی که درآمد عملیاتی آنها و اعتبارات پژوهشی موضوع این بند در سرفصل جداگانه در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ مشخص شود، اقدام نماید.

دولت مکلف است گزارش عملکرد شرکتها و بانکهای موضوع این بند را اخذ و پس از بررسی، نتیجه را هر شش ماه یکبار به کمیسیونهای آموزش و تحقیقات و بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی ارسال دارد.

۲۱- دولت موظف است حداقل ۳۵٪ از محل اعتبارات ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مبلغ سه هزار و سیصد و هشتاد و هفت میلیارد (۳.۳۸۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و همچنین حداقل ۲۰٪ از اعتبارات ماده (۱۲) قانون سازمان مدیریت بحران کشور مبلغ دو هزار و سیصد و بیست و دومیلیارد (۲.۳۲۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال را در اختیار صندوق بیمه کشاورزی قرار دهد تا صرف توسعه بیمه کشاورزی گردد.

۲۲- کلیه سازمانهای بیمه‌گر خدمات درمانی موظفند شصت درصد (۶۰٪) صورتحسابهای ارسالی از سوی بیمارستانهای طرف قرارداد را قبل از رسیدگی حداکثر ظرف دو هفته به عنوان علی‌الحساب و بقیه مطالبات مؤسسات و مراکز بهداشتی، درمانی را حداکثر تا سه ماه پس از تحویل اسناد مربوطه به نماینده رسمی صندوق مذکور پرداخت نمایند. در صورت عدم اجراء حکم این بند سازمانهای بیمه‌گر موظف به تأمین ضرر و زیان آن می‌باشند.

۲۳- مبالغی که به هر یک از مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی تحت پوشش وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک‌دارایی سرمایه‌ای ذیل ردیفهای متمرکز پرداخت می‌شود پس از ابلاغ به عنوان کمک به سرجمع اعتبارات دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی فوق‌الذکر افزوده می‌شود تا مطابق شرح عملیات مندرج در موافقتنامه و بند (الف) ماده (۴۹) قانون برنامه چهارم توسعه و براساس قوانین و مقررات مربوطه هزینه نمایند.

۲۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در سال ۱۳۸۸ اضافه بر هشت بیمارستان ذیل جدول شماره (۲۰) مربوط به سال ۱۳۸۷، پس از امتیازبندی بیمارستانهای آموزشی، در تهران به ازای هر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی حداقل یک بیمارستان آموزشی و در سایر استانها نیز حداقل یک بیمارستان آموزشی

که حائز حداکثر امتیاز هستند را به صورت هیات امنایی طبق مفاد این بند اداره نماید.
به هیات امنای مذکور در این بند تمام اختیارات قانونی هیات امنای دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تفویض می گردد.
اعضای هیات علمی شاغل در این مراکز به صورت تمام وقت جغرافیایی انجام وظیفه می نمایند.

سازمانهای بیمه گر موظفند دو برابر تعرفه های مصوب دولتی در ازاء حق العلاج پزشکی و هزینه تخت بستری (هتلینگ) و معادل تعرفه های مصوب دولتی در مورد سایر خدمات بر حسب اسناد هر کدام از بیمارستانها به حساب درآمد اختصاصی مربوطه واریز نمایند.
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است علاوه بر تخصیص صددرصد (۱۰۰٪) درآمد اختصاصی مکتبسه بیمارستان، معادل ۱/۶ برابر تعرفه مصوب دولتی حق العلاج و هزینه تخت بستری (هتلینگ) از منابع عمومی بیمارستانهای فوق و از محل اعتبار بند (۹) ردیف ۵۵۰۰۰۰ که در اختیار دانشگاه قرار می گیرد، مطابق عملکرد هر بیمارستان پرداخت نماید. این بیمارستانها هیچگونه اعتبار هزینه ای دیگری غیر از منابع فوق از منابع عمومی دریافت نخواهند کرد.

درصد پرداختی توسط بیمه شده (فرانشیز) بیماران بر مبنای یک برابر تعرفه های دولتی اعمال خواهد شد. این مراکز مجاز به عقد قرارداد با بیمه های تکمیلی می باشند. سازمانهای دولتی در عقد قرارداد بیمه های تکمیلی این بیمارستانها را باید در اولویت قرار دهند.
ضوابط اجرائی این بند شامل باز توزیع جبرانی اعضای هیات علمی و پرسنل تمام وقت، راه اندازی کلینیک های ویژه پذیرش بیماران، عقد قرارداد با بیمه های عمومی و تکمیلی، ارتقاء امور آموزشی و پژوهشی، زمان بندی و سایر موارد تابع آئین نامه ای خواهد بود که حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و رفاه و تأمین اجتماعی با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۲۵- مبلغ یک هزار و دو بیست میلیارد (۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از اعتبارات جزء (۱۰) ردیف ۵۵۰۰۰۰ جدول شماره (۹) به عنوان وجوه اداره شده در اختیار وزارتخانه های

علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی قرار می‌گیرد تا از طریق صندوق رفاه آنان به صورت وام قرض‌الحسنه با حداقل کارمزد بابت پرداخت شهریه به دانشجویان مورد استفاده قرار گیرد تا پس از فراغت از تحصیل به تدریج بازپرداخت کنند. دانشجویان آموزش‌شده‌های تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی نیز از طریق وزارتخانه‌های مربوط به خود از این تسهیلات استفاده می‌کنند. این تسهیلات به نسبت تعداد دانشجویان بین مراکز آموزش عالی موضوع این جزء توزیع خواهد شد. این اعتبارات صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته خواهد بود.

آئین‌نامه اجرائی استفاده از این تسهیلات توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ تهیه و به تأیید رئیس‌جمهور می‌رسد. گزارش عملکرد این بند هرشش ماه یکبار به کمیسیون آموزش و تحقیقات و کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد.

۲۶- کلیه دستگاه‌های اجرائی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکتهای دولتی که اعتبارات بخش تحقیقات کشور اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول استفاده می‌کنند، موظفند این اعتبارات را براساس سیاستگذارها و اولویتهای تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه نموده و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نمایند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آئین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۲۷- به وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان ملی زمین و مسکن) اجازه داده می‌شود به منظور تامین منابع لازم برای خرید اراضی مورد نیاز جهت اجرای طرحهای مسکن و معوض نصابهای مالکانه و سایر برنامه‌های مصوب، آن قسمت از اراضی شهری متعلق به دولت که

تا پایان سال ۱۳۸۳ توسط مردم به صورت غیرمجاز تصرف و در آن احداث بنا شده است در صورت عدم مغایرت با طرحهای مصوب شهری و رعایت تناسب عرصه و اعیان در قبال دریافت بهای کارشناسی روز زمان فروش به متصرفین واگذار و درآمد آن را به حساب متمرکز شرکت نزد خزانه‌داری کل واریز نماید.

۲۸- مازاد درآمد اختصاصی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موضوع بند ۱۲۴ ردیف ۱۲۹۰۰۰ و بند ۴۰ ردیف ۱۱۳۵۰۰ براساس درخواست دستگاه‌های مزبور توسط وزارتخانه‌های مذکور (حسب مورد) به همان دانشگاه و مؤسسه‌ای که درآمد را کسب کرده، اختصاص می‌یابد.

۲۹- طرح‌های دانشگاهی ذیل ردیف‌های وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشمول مقررات قانونی موضوع ماده (۴۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند.

۳۰- سه درصد (۳٪) از اعتبارات پیش‌بینی شده در ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مبلغ ششصد و سی و نه میلیارد (۶۳۹.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به منظور پیشگیری، آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح کشور به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران اختصاص می‌یابد.

این اعتبار صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد.

۳۱- در سال ۱۳۸۸ افزایش هرگونه پرداخت نقدی از قبیل حقوق و مزایا، پاداش تحت هر عنوان عیدی و نظایر آن و همچنین کمکهای غیرنقدی به کارکنان و مدیران شرکتهای دولتی علاوه بر پرداختهای قانونی منظور شده در بودجه سال ۱۳۸۸ شرکتهای مزبور (مندرج در پیوست شماره (۱۳) این قانون) ممنوع است این حکم قابل تجدیدنظر در اصلاحیه‌ها یا متمم‌های بودجه سال ۱۳۸۸ شرکتها در مجامع عمومی آنها نیست.

۳۲- به وزارت دادگستری اجازه داده می‌شود وجوه بازگشتی از تسهیلات پرداخت شده به محکومین نیازمند را به حساب درآمد عمومی دولت نزد خزانه‌داری کل واریز نماید. معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف مربوط در اختیار وزارت دادگستری قرار می‌گیرد تا برای پرداخت مجدد تسهیلات به محکومین نیازمند هزینه شود.

۳۳- به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود وجوه بازگشتی از تسهیلات پرداخت شده به زندانیان را به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز نماید معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف مربوط در اختیار سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور قرار می‌گیرد تا برای پرداخت تسهیلات به زندانیان به مصرف برساند.

۳۴- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است از محل اعتبار برنامه ۳۰۴۴۱ این قانون معادل بیست بیست و هفتم حق بیمه بافندگان قالی و فرش و شاغلان صنایع دستی کددار (حرف و مشاغل خانگی و کوچک) را پرداخت نماید و آنها را تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار دهد. هفت بیست و هفتم دیگر توسط بیمه‌شوندگان تأمین می‌شود. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای مکلف است پس از بررسی، گواهی مهارت شاغلان موضوع این بند را صادر نماید.

آیین‌نامه مربوط توسط وزارتخانه‌های رفاه و تأمین اجتماعی و امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد و حداکثر یک ماه پس از ابلاغ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳۵- مبلغ دو بیست میلیارد (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اعتبار موضوع ردیف ۵۸- ۵۳۰۰۰۰ منظور در جدول شماره (۹) این قانون صرفاً متناسب با مازاد درآمدهای وصولی موضوع ردیف ۱۱۰۴۰۱ یا ردیف ۱۴۰۱۱۲ منظور در جدول شماره (۶) قانون یادشده نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در ردیف‌های مذکور در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور قابل تخصیص به گمرک جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. اعتبار موضوع این بند بایستی به مصرف آموزش و بالابردن دانش تخصصی، تأمین مسکن مورد نیاز کارکنان گمرکها واقع در نقاط محروم و مرزی، تجهیز گمرکها به سامانه کنترل الکترونیکی و رفع کمبود تجهیزات و تأسیسات مورد

نیاز آنها و پرداخت پاداش به کارکنان گمرک (حداکثر تا دوماه حقوق و مزایا) برسد.
این اعتبار در حدود مازاد وصولی در مقاطع سه ماهه در سال ۱۳۸۸ تخصیص یافته
تلقی می شود.

۳۶- مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اعتبار موضوع ردیف ۵۹ - ۵۳۰۰۰۰
منظور در جدول شماره (۹) این قانون صرفاً متناسب با مازاد درآمدهای وصولی موضوع
ردیفهای ۱۱۰۱۰۰، ۱۱۰۲۰۰، ۱۱۰۳۰۰ و ۱۱۰۵۱۲ منظور در جدول شماره (۶) قانون
یادشده نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در ردیف‌های مذکور در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل
کشور قابل تخصیص به سازمان امور مالیاتی می‌باشد. اعتبار موضوع این بند بایستی به
مصرف آموزش و بالابردن دانش تخصصی، رفع کمبود و تجهیزیات و تأسیسات مورد نیاز و
اجراء قانون مالیات برارزش افزوده برسد و در حدود مازاد وصولی در مقاطع سه‌ماهه در
سال ۱۳۸۸ تخصیص یافته تلقی می‌شود.

۳۷- به منظور تأمین سلامت به صورت عادلانه برای کل مردم، ارتقاء کیفیت، کارآئی و
بهره‌وری، اجرائی نمودن بیمه پایه سلامت با اولویت ارائه خدمات سطوح اول و دوم،
استقرار پزشک خانواده و تکمیل اجرای نظام ارجاع در روستاها و شهرهای زیر یکصد هزار
نفر تا پایان سال ۱۳۸۸ و استفاده از توان و امکانات بخش غیردولتی اقدامات زیر انجام
خواهد شد.

الف - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید به نحوی برنامه‌ریزی نماید که
حداقل چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای فصل سلامت و بهداشت و برنامه بیمه
رایگان روستائیان برای ارائه خدمات سطح اول هزینه گردد.

ب - کلیه دستگاه‌های اجرائی از جمله سازمان‌های بیمه‌گر مکلفند سیاست‌ها و
برنامه‌های ابلاغی از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رابطه با تحقق
اهداف مذکور در این بند را اجراء نمایند. هزینه نمودن اعتبارات بیمه‌ای خارج از سیاست‌ها
و برنامه‌های ابلاغی فوق و مصوبات شورای عالی بیمه ممنوع است.

ج - دولت مکلف است حداقل ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارائی مربوط
به اجراء پروژه‌های بیمارستانی با اولویت پروژه‌های جدید را به صورت وجوه اداره‌شده یا

تأمین سود تسهیلات بانکی و با عقد قرارداد در اختیار بخش غیردولتی قرار دهد.
د- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجاز است در هر جایی که نیاز داشته باشد از بخش خصوصی با شرایط مذکور در جزء فوق خرید خدمت نماید.
ه- آئین‌نامه اجرائی این بند حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و رفاه و تأمین اجتماعی با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۳۸- هزینه‌های انجام شده از سوی اشخاص حقیقی و حقوقی در احداث یا تکمیل طرح‌های عمرانی، فرهنگی، بهداشتی، درمانی و امور خیریه در روستاها و شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت مورد تأیید سازمانهای دولتی ذی‌ربط به‌عنوان هزینه قابل قبول اشخاص مذکور، در احتساب مالیات متعلقه به آنان محسوب می‌گردد.

۳۹- دولت مکلف است به میزان بیست و پنج هزار میلیارد (۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از سهام قابل عرضه در بورس اوراق بهادار شرکتهای دولتی و یا سهام دولت در سایر شرکتهای را به سازمان تأمین اجتماعی واگذار نماید.

سازمان تأمین اجتماعی در راستای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان موظف است از محل فروش و سود حاصل از مالکیت سهام مزبور نسبت به افزایش حقوق بازنشستگی و مستمری بازنشستگان و مستمری‌بگیران خود از ابتدای سال ۱۳۸۸ اقدام کند.

ضوابط افزایش و آئین‌نامه اجرائی مربوطه حداکثر تا پایان اردیبهشت‌ماه به پیشنهاد وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۴۰- به‌منظور تحقق درآمد مالیات بر واردات موضوع ردیف شماره ۱۱۰۴۰۰ و حمایت از تولیدات داخلی دولت مکلف است متوسط نرخ مؤثر تعرفه کالاهای وارداتی را در حد سیزده درصد (۱۳٪) تعیین و از محصولات نهایی مصرفی کشاورزی در حد تعرفه خودروهای سواری و از ماشین‌آلات سنگین راهسازی و کشاورزی مانند تراکتور و بولدوزر و لودر با وضع تعرفه سی درصدی (۳۰٪) حمایت کند.

۴۱- مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری مجاز است تا فعالیت‌های اجرائی

خود را در راستای تحقق اهداف و سیاستهای مورد نظر، از طریق دستگاههای اجرائی و از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به خود در این قانون به انجام برساند.

۴۲- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود در هریک از مقاطع سه‌ماهه سال براساس مزاد درآمد واریزی استانها از ابتدای سال تا پایان همان مقطع، نسبت به ارقام مصوب مندرج در جدول اعتبارات استانی این قانون، مزاد درآمد استانها را از محل این ردیف مبلغ پنج‌هزار میلیارد (۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در اختیار استانها قرار دهد تا توسط شوراهای برنامه‌ریزی و توسعه استان به شرح هشتاد درصد (۸۰٪) برای تکمیل طرحها و پروژه‌های نیمه‌تمام استانی و بیست‌درصد (۲۰٪) به صورت اعتبارات هزینه‌ای هزینه شود.

۴۳-

الف - دستورالعمل نحوه توزیع اعتبارستون « مصوبات خاص و راه‌اندازی » در جدول شماره (۱- ۱۰) توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ابلاغ خواهد شد.

ب - طرحهای جدید موضوع جداول شماره (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) پس از تصویب مطالعات امکان‌سنجی و اتمام مطالعات مرحله اول و دوم و اخذ مصوبه کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه قابل اجراء خواهند بود.

ج - شروع عملیات اجرائی طرحهای موضوع جدول شماره (۱۶) منوط به تأیید مطالعات فازهای یک و دو و اخذ مجوزهای لازم از کمیسیون موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

۴۴- در صورت عدم تحقق منابع پیش‌بینی شده برای واگذاری شرکتهای دولتی، اعتبارات مندرج در بندهای ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ جدول شماره (۱۷) از محل سایر منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور قابل تأمین خواهد بود.

۴۵- احکام بندهای ۱۱، ۱۲، ۱۸، ۱۹، ۲۸، ۳۰، ۳۱ و ۳۴ قانون بودجه سال ۱۳۸۷ در سال ۱۳۸۸ تنفیذ می‌گردد.

۴۶- دولت مکلف است برای آن دسته از درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی مندرج در این قانون و پیوستهای آن که فاقد مجوز لازم در قوانین

عادی است تا پایان خردادماه اقدامات لازم را برای اخذ مجوز قانونی انجام دهد.

۴۷- در سال ۱۳۸۸ بیمه‌شدگان مرد دارای حداقل ۶۰ سال و زن دارای حداقل ۵۵ سال مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی که دارای حداقل ده سال سابقه پرداخت حق بیمه می‌باشند، از جزء (۳) بند «ب» قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ مستثنی بوده و در صورت درخواست بازنشستگی، سازمان تأمین اجتماعی مکلف است متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه نسبت به پرداخت مستمری بازنشستگی آنان از محل منابع داخلی خود اقدام نماید.

۴۸- نظام بانکی کشور مکلف است در سال ۱۳۸۸ از متقاضیان دریافت تسهیلات بانکی برای خرید و یا احداث واحدهای مسکونی در شهرهایی که برخی از املاک آنها فاقد سند ثبتی هستند وثیقه‌ای معتبر غیر از سند واحد مسکونی ذی‌ربط اخذ نماید. ۷.

۴۹-

الف - دولت موظف است هر شش ماه یک‌بار گزارش مکتوبی از وضعیت طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی مندرج در پیوست شماره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به تفکیک اعتبار، دستگاه اجرائی و برنامه، تهیه و به کمیسیونهای تخصصی ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی حسب مورد و دیوان محاسبات کشور به تفکیک امور، فصل، برنامه، طرح و پروژه ارائه کند. اطلاعات مورد نیاز در تهیه گزارش مزبور طبق دستورالعملی خواهد بود که مشترکاً توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور تهیه می‌شود.

ب - دولت موظف است گزارش نظارتی طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سال ۱۳۸۸ را حداکثر تا شش ماه پس از پایان سال مالی منتشر کند.

ج - شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان موظف است هر شش ماه یک‌بار گزارش مکتوبی از وضعیت طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور به تفکیک اعتبار، دستگاه اجرائی، امور، فصل، برنامه، طرح و پروژه تهیه و از طریق مجلس شورای اسلامی به نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی ارائه نماید. اطلاعات مورد نیاز در تهیه این گزارش طبق دستورالعملی خواهد بود که به‌صورت مشترک

توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور تهیه می‌شود.

د - طرحهای موضوع جداول شماره (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) (طرحهای مطالعه و احداث قطارهای شهری و حومه، توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت تکمیل مطالعات حمل و نقل و ترافیک و توسعه و بهبود حمل و نقل عمومی شهرها موضوع اجزاء (۱۲)، (۱۳) و (۱۴) ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول شماره ۹) که دارای مصوبه کمیسیون موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه هستند بر اساس ماده (۲۰) قانون برنامه و بودجه و قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب سال ۱۳۸۶ با مشخصاتی از قبیل سال شروع، سال خاتمه، برآورد سال جاری، اعتبارات مورد نیاز سالهای آتی در جداول مربوط درج شود.

- ۵۰

الف - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور مکلف است حداکثر تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۸۸ براساس اعتبارات مصوب اعم از هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت مواد (۱۳۸) و (۱۴۴) قانون برنامه چهارم توسعه و ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری نسبت به مبادله موافقتنامه با دستگاههای اجرائی مندرج در جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. گزارش اجرائی این بند و نحوه اجراء مواد (۱۳۸) و (۱۴۴) قانون برنامه چهارم توسعه و ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری هر سه ماه یکبار به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون ذی‌ربط ارسال خواهد شد.

ب - کلیه دستگاههای اجرائی ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در اجراء ماده (۹۶) قانون محاسبات عمومی حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۸۸ گزارش عملیاتی سال ۱۳۸۷ را بر اساس اهداف پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال مزبور، موافقتنامه متبادله دیوان محاسبات کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و کمیسیونهای ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

۵۱ - دولت مکلف است در سال ۱۳۸۸ کلیه سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهم و سهم‌الشرکه حقوق مالکانه، حق بهره‌برداری و مدیریت تمامی شرکتهای دولتی اصلی

(مادرتخصصی) و عملیاتی (نسل دوم) مشمول گروه یک (جدول پیوست شماره ۱) و شرکتهای دولتی مشمول گروه دو (جدول پیوست شماره ۲) ماده (۲) قانون اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) متعلق به دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۸۶) قانون اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) و کلیه سهام دولت و شرکتهای دولتی در شرکتهای غیردولتی را حداقل به میزانی که منابع ردیفهای ۳۱۰۵۰۱، ۳۱۰۵۰۲ و ۳۱۰۵۰۴ حاصل گردد به بخش خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی واگذار نماید. به منظور تسریع در اجراء بند فوق و تحقق منابع حاصل از واگذاری شرکتهای دولتی اصلی و عملیاتی:

الف - شرکتهای مادرتخصصی موظفند به منظور رفع موانع فروش و واگذاری کلیه شرکتهایی که در لیست واگذاری قرار دارند، تا پایان اردیبهشت ماه نسبت به آزادسازی سهام در وثیقه آنها اقدام نمایند.

ب - سازمان خصوصی سازی موظف است سهم هریک از دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۸۶) قانون اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) را جهت تحقق منابع موضوع این بند مشخص و حداکثر تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۸۸ ابلاغ نماید.

ج - به منظور اصلاح ساختار مدیریتی و شفافیت اطلاعات شرکتهای اصلی و عملیاتی، شرکتهای مادرتخصصی موظفند نسبت به تعیین نمایندگان خود در هیأت مدیره شرکتهای قابل واگذاری خارج از مدیران و کارکنان دولت تا پایان اردیبهشت اقدام نمایند. سازمان خصوصی سازی مکلف است تا پایان خرداد ماه فهرست کلیه اعضاء هیأت مدیره شرکتهای قابل واگذاری را منتشر نماید.

د- دولت مکلف است مطابق با بند (ح) ماده (۱۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی شرکتهای قابل واگذاری و طرحهای نیمه تمام آنها را تا پایان شهریور ماه سال ۱۳۸۸ تعیین تکلیف و واگذار نماید.

۵۲ - وزیر امور اقتصادی و دارایی موظف است هر چهارماه یکبار گزارش انطباق سرمایه گذاری شرکتهای دولتی پیوست شماره (۳) این قانون را در چهارچوب قانون اصلاح

موادی از قانون برنامه چهارم و سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) به تفکیک طرح به کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی ارسال نماید.

۵۳ - دولت مکلف است نسبت به واگذاری صددرصد (۱۰۰٪) اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای پروژه‌های جدید، نیمه‌تمام و قابل بهره‌برداری را که بخش خصوصی متقاضی خرید آن می‌باشد اقدام و اعتبار سال جاری طرح مذکور را به صورت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده به خریداران طرحهای فوق اختصاص دهد. همچنین اعتبارات مصوب سالهای آتی در قالب ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به صورت گشایش اعتبار اسنادی ریالی در وجه خریدار کارسازی کند.

دولت موظف است حداقل پنج درصد (۵٪) تخصیص و پرداختی اعتبار تملک داراییهای سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ را صرفاً به شرح فوق هزینه نماید.

۵۴ - به منظور تأمین درآمد ردیف ۳۱۰۵۰۳ حکم بند (۳۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور در سال ۱۳۸۸ تنفیذ می‌گردد. مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف ۲- ۵۳۰۰۰۰ در اختیار وزارت صنایع و معادن قرار می‌گیرد تا برای اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری از معادن هزینه نماید.

۵۵ - از ابتدای سال ۱۳۸۸ کلیه تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعملها، تغییرات تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی، و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی و همچنین مصوبات هیئت‌های امناء که متضمن بار مالی برای دولت باشد، در صورتی قابل طرح، تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن قبلاً محاسبه و در قانون بودجه کل کشور تأمین اعتبار شده باشد در غیر این صورت عمل دستگاه اجرائی در حکم تعهد زائد بر اعتبار و مشمول ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی است.

۵۶- در اجرای بند (الف) ماده (۴۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، اعتبارات دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و تحقیقاتی منظور در این قانون براساس درخواست وجه توسط بالاترین مقام اجرائی مؤسسات یاد شده یا مقام مجاز از طرف آنها که به وزارت امور اقتصادی و دارائی (حسب مورد خزانه یا خزانه معین استان ذی‌ربط) معرفی می‌شوند و به حساب بانکی که توسط

خزانه یا خزانه معین استان ذریبط حسب مورد به نام آنها افتتاح می‌گردد، واریز و به‌هزینه قطعی منظور می‌شود. برداشت از حسابهای بانکی یاد شده با حداقل دو امضاء مجاز که در آئین‌نامه مالی و معاملاتی آنها تعیین شده است، ممکن خواهد بود. تخصیص اعتبار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب سال ۱۳۵۱ و ماده واحده این قانون در مورد اعتبارات موضوع این جزء مستقیماً به دستگاههای اجرایی ذریبط ابلاغ می‌گردد.

۵۷- به منظور تقویت شفافیت بودجه و امکان‌پذیر ساختن نظارت بر انطباق بودجه با سیاستهای کلی نظام به ویژه سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اهتمام به نظم و انضباط مالی بودجه و تعادل بین منابع و مصارف دولت موضوع بند (۵۰) سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دولت مکلف است تا پایان خرداد ماه سال ۱۳۸۸ گزارش تطبیق بودجه سال ۱۳۸۸ را با سیاستهای مذکور به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نیز باید در چارچوب سیاستهای کلی نظام همراه با گزارش به صورت برنامه یک ساله و چگونگی تطبیق بودجه با این سیاستها تنظیم و به مجلس شورای اسلامی تقدیم شود.

۵۸ - صددرصد (۱۰۰٪) اعتبارات تملک دارائیهای سرمایه‌ای استانی مندرج در جدول شماره (۱۰) این قانون با رعایت مواد (۷۹) و (۸۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، حداکثر یک ماه پس از ابلاغ توسط کمیته برنامه‌ریزی استان بر اساس شاخص‌های توسعه هر شهرستان بین طرحها و پروژه‌های استانی توزیع خواهد شد. ایجاد هر گونه بار مالی توسط شورای برنامه‌ریزی توسعه استان جهت پروژه‌های سفرهای استانی از این محل ممنوع است.

۵۹ - یکدرصد (۱٪) تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ (حوادث غیرمترقبه) به سه‌درصد (۳٪) افزایش می‌یابد. اعتبار مازاد بر یکدرصد (۱٪)، اختصاص به مدیریت خشکسالی داشته و از طریق ستاد ذریبط در اختیار شورای برنامه‌ریزی استانها قرار می‌گیرد.

۶۰ - دولت مکلف است تا مبلغ هشتادوپنجهزارمیلیارد (۸۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

از اعتبارات هزینه‌ای و تملک‌داراییهای سرمایه‌ای ملی و استانی دستگاههای اجرایی و ردیفهای متفرقه و تملک‌داراییهای مالی مندرج در این قانون را با رعایت ضوابط زیر از محل عدم تخصیص ضمن اجراء بودجه، تأمین و جداول پیوست قانون را به هنگام ابلاغ اعتبارات ملی و استانی تا سقف مزبور اصلاح نماید.

الف - اعتبارات طرحهای تملک‌داراییهای سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون که خاتمه آنها سال ۱۳۸۸ است، کاهش نیابد.

ب - اعتبارات تملک‌داراییهای سرمایه‌ای موضوع این بند با درصد یکسان کسر شود.
۶۱ - دولت مکلف است در اجراء وظیفه مذکور در ماده (۱) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶ و با سهمیه‌بندی بنزین داخلی به قیمت سال ۱۳۸۷ و فروش مازاد برآن به قیمت تمام شده و عرضه نفت گاز صرفاً با کارت هوشمند سوخت به قیمت سال ۱۳۸۷، به گونه‌ای اقدام کند که نیازی به پرداخت یارانه برای واردات بنزین نباشد.

استفاده از هر محل و منابع بودجه کل کشور برای پرداخت یارانه واردات بنزین به هر صورت ممنوع است.

۶۲ - در سال ۱۳۸۸ وزارت آموزش و پرورش و واحدهای تابعه از پرداخت هرنوع عوارض به شهرداریها معاف می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و ششم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۶۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۶

آئین‌نامه داخلی شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۱۸۲ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۵، و براساس تفویض جلسه ۶۳۳ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی، «آئین‌نامه داخلی شورای عالی انقلاب فرهنگی» را به شرح ذیل تصویب نمود:

ماده ۱- هیئت رئیسه شورای عالی مرکب از رئیس، نایب رئیس اول و دوم، دبیر و دو منشی است که رئیس جمهور، رئیس شورای عالی می‌باشد و بقیه هیئت رئیسه از میان اعضاء انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱- انتخاب اعضاء هیئت رئیسه، جداگانه و با اکثریت مطلق و رأی مخفی خواهد بود.

تبصره ۲- نواب رئیس و دو منشی در اولین جلسه شورای عالی در هر دوره معادل مدت زمان مقرر در حکم مقام معظم رهبری انتخاب می‌شوند. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

ماده ۲- به پیشنهاد اعضاء شورای عالی، دبیر از میان اعضاء برای مدت چهارسال انتخاب و پس از تصویب رهبر معظم انقلاب اسلامی با حکم رئیس شورای عالی منصوب خواهد شد. انتخاب مجدد وی بلامانع است.

ماده ۳- دبیرخانه شورای عالی موظف است برنامه‌های سنواتی و ۵ ساله مربوط به تحقق وظایف شورای عالی را تهیه و به تصویب شورای عالی برساند.

ماده ۴- جلسات شورای عالی با حضور اکثریت مطلق اعضاء شورا و رئیس یا یکی از نواب رئیس رسمیت می‌یابد.

تبصره ۱- اعضای که به مدت طولانی (حداقل ۳ ماه)، به دلایل مختلف از قبیل؛ فرصت مطالعاتی، مأموریت، بیماری و مسافرت قادر به شرکت در جلسات نباشند، در زمان غیبت، رأی و عضویت آنان در حدنصاب رسمیت جلسات محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲- برای جلسات مربوط به تصویب و یا اصلاح آیین‌نامه داخلی شورای عالی، حضور دو سوم اعضاء الزامی است.

ماده ۵- جلسات شورای عالی حداقل هر دو هفته یک بار تشکیل می‌شود.

تبصره - جلسات فوق‌العاده به یکی از دو صورت ذیل، قابل تشکیل است:

الف: به دعوت رئیس شورای عالی

ب: به تقاضای یک سوم کل اعضاء

ماده ۶- اوراق و اسناد کتبی، الکترونیکی، صوتی و تصویری و مشروح مذاکرات شورای عالی دارای طبقه‌بندی حفاظتی است و مرجع طبقه‌بندی آن، دبیرخانه شورای عالی است. بهره‌برداری از موارد فوق برای اعضای شورا در صورت ضرورت با هماهنگی دبیرخانه و تکثیر و خروج آنها نیز با مجوز دبیر شورای عالی بلامانع است.

تبصره ۱- خلاصه صورتجلسه مذاکرات و مصوبات هر جلسه شورای عالی به صورت محرمانه برای کلیه اعضای شورا به گونه‌ای که حداکثر تا یک هفته پس از جلسه به دست اعضاء برسد، ارسال می‌شود. در صورتی که هر یک از اعضاء در خلاصه مشروح مذاکرات، مطلبی برخلاف اظهارنظر ایشان ثبت شده باشد می‌توانند نسبت به همان مورد در جلسه رسمی تذکر داده تا بعداً اصلاح شود.

تبصره ۲- کلیه جلسات شورای عالی ضبط صوتی و تصویری شده و نوارهای مزبور حفظ می‌شود تا عنداللزوم مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

تبصره ۳- مرکز اسناد دبیرخانه مسئولیت نگهداری و حفاظت از کلیه اسناد و مدارک مذکور در ماده فوق را به عهده دارد.

ماده ۷- تشکیل جلسات و رعایت ترتیب مذاکرات و اجرای آیین‌نامه و حفظ نظم جلسه، طبق این آیین‌نامه به عهده رئیس جلسه است.

تبصره ۱- جلسات رسمی با تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید آغاز خواهد شد.

تبصره ۲- تقویم تشکیل جلسات سالیانه در آخرین جلسه هر سال برای سال بعد به اطلاع اعضاء شورای عالی می‌رسد.

تبصره ۳- وقت جلسات رسمی بنحوی تنظیم خواهد شد که مقارن با اول وقت ادای نماز نباشد.

ماده ۸- اعتبار هر مصوبه منوط است به احراز رأی مثبت اکثریت اعضاء حاضر در جلسه، مشروط بر آنکه در هر حال تعداد آرای مثبت از دوازده رأی کمتر نباشد.

تبصره - در صورت تساوی آراء ، رأی رئیس جلسه مرجح خواهد بود.

ماده ۹- مصوبات شورای عالی که طبق نظر امام (ره) و مقام معظم رهبری لازم الاجرا است، توسط رئیس شورای عالی به قوای سه گانه و دستگاههای ذیربط ابلاغ می شود.
تبصره - یک نسخه از کلیه مصوبات شورای عالی به منظور درج و انتشار در روزنامه رسمی کشور به وزارت دادگستری ابلاغ می شود.

ماده ۱۰- هر عضوی موظف است در کلیه جلسات شورای عالی حضور داشته باشد.
تبصره - غیبتی با اطلاع تلقی می شود که حداقل ۲۴ ساعت قبل از تشکیل هر جلسه کتباً به دبیر شورای عالی اطلاع داده شود.

ماده ۱۱- وظایف و اختیارات رئیس شورای عالی عبارت است از:

الف - تأیید دستورجلسات شورای عالی

ب - اداره جلسات شورای عالی براساس آیین نامه مربوطه

ج - ابلاغ مصوبات شورای عالی

ه - اتخاذ تدابیر لازم برای اجرایی شدن مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

تبصره ۱- رئیس شورای عالی می تواند بنا به تشخیص خود موضوعاتی را مستقیماً در شورای عالی مطرح کند و یا برای بررسی به دبیرخانه شورای عالی، شوراهای تخصصی یا فرهنگستانها ارجاع نماید.

تبصره ۲- دستورجلسات براساس برنامه های مصوب بلندمدت و سالیانه و طرح ها و پیشنهادهای واصله از شوراهای تخصصی، وزارتخانه ها، دستگاههای اجرایی، اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی و سایر نهادها و مراکز کشور توسط دبیر شورای عالی تنظیم و پس از تأیید رئیس شورای عالی یک هفته و در موارد استثنایی سه روز پیش از تشکیل هر جلسه به اطلاع اعضا می رسد.

تبصره ۳- در صورت تصویب اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه می توان موضوعی را از دستور خارج کرد.

ماده ۱۲- حضور مدیران ارشد دستگاهها، کارشناسان و صاحب نظران با تشخیص دبیر شورای عالی و بدون حق رأی در جلسات شورای عالی بلامانع خواهد بود.

ماده ۱۳- طرح‌ها و موضوعاتی که ضرورت رسیدگی به آنها در خارج از نوبت و با قید فوریت توسط هر یک از اعضاء پیشنهاد شود، در صورت رأی موافق دو سوم اعضاء حاضر در همان جلسه، قابل طرح خواهد بود.

ماده ۱۴- در هر جلسه قبل از ورود به دستور، رئیس جلسه می‌تواند در مورد موضوعات مهم و ضروری، مطالبی را به اطلاع اعضاء شورای عالی برساند.

ماده ۱۵- در هر جلسه، اعضاء شورای عالی طبق فهرستی که قبلاً براساس موعد تقاضای واصله تنظیم شده است، می‌توانند با موافقت رئیس جلسه مجموعاً حداکثر به مدت بیست دقیقه و هر فرد حداکثر پنج دقیقه به عنوان قبل از دستور در مورد مسائل و موضوعات مرتبط با وظایف شورای عالی صحبت نمایند. واگذاری تمام یا بخشی از وقت هر ناطق به سایر اعضاء و ناطقین بعدی امکان پذیر می‌باشد.

تبصره - تشخیص تعداد افراد برای صحبت قبل از دستور در سقف بیست دقیقه با اطلاع قبلی به صورت کتبی و قبل از شروع جلسه بر عهده دبیر شورا خواهد بود.

ماده ۱۶- هر یک از اعضاء شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌توانند درخصوص مسائل و موضوعات فرهنگی و مصوبات شورای عالی، از نهادها و دستگاه‌های کشور از طریق طرح مسئله یا موضوع در صحن شورای عالی یا از طریق دبیر شورای عالی سؤال کنند و یا تذکر دهند.

تبصره - مسئول پی‌گیری اجرای این ماده، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی بوده و گزارش اجرا را در صورت لزوم به شورا جهت اتخاذ تصمیم ارائه می‌کند.

ماده ۱۷- در هر جلسه پس از طرح هر موضوع؛ موافقین و مخالفین حداکثر ۵ نفر و هر کدام حداکثر تا ۵ دقیقه می‌توانند در کلیات آن موضوع اعلام نظر کرده و پس از اظهارنظر پیشنهاد دهنده اصلی، رأی گیری صورت می‌گیرد. ادامه بحث بیشتر به تشخیص رئیس جلسه شورای عالی می‌باشد.

تبصره - در بررسی جزئیات موضوع، ضمن پذیرش پیشنهادات ارائه شده، یک نفر موافق و یک نفر مخالف پیرامون پیشنهاد می‌توانند اظهارنظر کنند.

ماده ۱۸- شورای عالی انقلاب فرهنگی دارای شوراهای تخصصی دائمی و موقت به

شرح زیر می‌باشد:

۱- شورای مهندسی فرهنگی ۲- شورای نقشه جامع علمی کشور ۳- شورای تحول و نوسازی نظام آموزشی ۴- شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۵- شورای فرهنگ عمومی ۶- شورای اسلامی شدن دانشگاهها و مراکز آموزشی ۷- شورای هنر ۸- شورای مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی ۹- شورای حوزوی ۱۰- شورای قرآن ۱۱- شورای امور فرهنگی بین‌المللی.

تبصره - ایجاد، حذف و یا ادغام شوراهای تخصصی، ترکیب اعضای آنها و وظایف هر یک به تصویب شورای عالی خواهد رسید.

ماده ۱۹- مصوبات شوراهای تخصصی به شورای عالی ارائه و وصول آن اعلام می‌شود. مصوبات مزبور در اولین جلسه شورای عالی بعد از اعلام وصول و در صورت عدم اعتراض از سوی حداقل یک نفر از اعضای شورای عالی، مصوب تلقی خواهد شد.

تبصره - در صورت وصول اعتراض، عضو معترض به اولین جلسه شورای تخصصی مزبور دعوت و در صورت قانع شدن، مصوبه مزبور نهایی شده و ابلاغ می‌شود. در صورت قانع نشدن عضو معترض، موضوع به شورای معین ارجاع می‌شود. پس از بررسی در شورای معین و باقی ماندن فرد معترض بر اعتراض خود، در صورت پیوستن حداقل دو عضو دیگر شورا به وی، موضوع برای طرح و تصویب به صحن شورای عالی ارائه می‌شود.

ماده ۲۰- به منظور بهینه‌سازی و بهره‌مندی بیشتر از جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی و تمرکز زمان جلسات این شورا به مسائل اساسی و سیاستگذاری کلان در اهم مسائل و موضوعات فرهنگی و علمی، شورایی تحت عنوان « شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی» مرکب از تمامی اعضای شورای عالی و رئیس کمیسیون مشورتی، به استثنای رؤسای قوای سه‌گانه و آن دسته از اعضای شورا که رسماً اجازه عدم حضور دارند، تشکیل می‌شود. وظیفه شورای مزبور، بررسی و اتخاذ تصمیم درخصوص موضوعاتی است که از سوی شورای عالی به این شورا محول می‌شود.

تبصره ۱- جلسات شورای معین با حضور ۱۴ نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و اعتبار مصوبات آن نیز منوط به کسب اکثریت آراء حاضرین می‌باشد.

تبصره ۲- در صورت تساوی آراء ، رأی رئیس جلسه مرجح خواهد بود.

تبصره ۳- جلسات شورای معین حداقل هر دو هفته یکبار تشکیل می شود.

تبصره ۴- مصوبات شورای معین، ظرف مدت دو هفته بعد از اعلام وصول در شورای عالی و در صورت عدم اعتراض از سوی حداقل ۳ نفر از اعضای شورای عالی، مصوب تلقی خواهد شد.

تبصره ۵ - هر یک از اعضای شورا که به دلیل غیبت موجه در جلسه حضور نداشته باشند، می توانند در جلسه بعدی شورای معین، پیشنهادها و اعتراض های خود را در خصوص مصوبات جلسه قبل حسب مورد، مطرح تا شورای معین نسبت به آن مصوبات، بررسی و تصمیم گیری نهایی را انجام دهد.

تبصره ۶ - آن دسته از مصوبات شورای معین که تصویب نهایی آن از سوی شورای عالی به این شورا تفویض شده باشد، بدون نیاز به گذشت مدت دو هفته، مصوب تلقی می شود.

ماده ۲۱- دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی موظف است به منظور تبیین مصوبات شورای عالی و اطلاع رسانی لازم درباره آن، گزارشی از مصوبات و مذاکرات شورا را که دارای طبقه بندی نمی باشند، در صورت امکان و ضرورت به همراه مبانی و مستندات علمی آن مصوبات، علاوه بر درج در پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه، به طرق مناسب؛ نظیر خبرنامه، نشریه علمی تخصصی، برنامه های صدا و سیما، نشست ها و میزگردهای تخصصی به آگاهی جامعه علمی و فرهنگی کشور و افکار عمومی برساند.

ماده ۲۲- انتخاب نمایندگان شورای عالی در نهادها، هیئت ها، مجامع و شوراهای پیشنهاد اعضا و تصویب شورای عالی صورت می گیرد.

تبصره - کلیه اطلاعات مربوط به سوابق اعضای پیشنهادی، در دبیرخانه تهیه، تنظیم و تدوین و به جلسه شورا برای تصویب ارائه می شود.

ماده ۲۳- افرادی که به نمایندگی از دستگاه ها، نهادها و شوراهای مختلف برای عضویت در مراکز وابسته و شوراهای تخصصی معرفی می شوند، جز در موارد مصرح نیاز به طرح در شورای عالی ندارد.

- ماده ۲۴-** انتخاب اشخاص در شورای عالی با رأی مخفی صورت می‌گیرد.
- ماده ۲۵-** قبل از اعلام اخذ رأی (توسط رئیس)، دبیر شورای عالی تعداد اعضای حاضر در جلسه را اعلام و در صورت رسمیت جلسه اخذ رأی به عمل می‌آید و نتیجه‌گیری به وسیله رئیس جلسه اعلام می‌شود.
- تبصره -** تنها اعضای حاضر در جلسه حق رأی دارند.
- ماده ۲۶-** دبیرخانه شورای عالی زیر نظر دبیر شورا است که علاوه بر نقش اداری، پشتیبانی، علمی و پژوهشی، نظارت و ارزیابی و هماهنگی و پی‌گیری اجرایی شدن مصوبات شورا را نیز بر عهده دارد.
- ماده ۲۷-** دبیر، سخنگوی شورای عالی و دبیرخانه ستاد هماهنگی اطلاع رسانی و ارتباطات رسانه‌ای شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد.
- ماده ۲۸-** براساس ماده یک این آیین‌نامه، دو نفر منشی (یک نفر اصلی و یک نفر علی‌البدل) برای جلسات شورای عالی از میان اعضاء انتخاب خواهند شد و وظیفه تدوین صورت‌جلسه شورای عالی را بر عهده خواهند داشت.
- ماده ۲۹-** تفسیر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی بر عهده خود این شورا می‌باشد.
- ماده ۳۰-** برای طرح مجدد یا لغو هر مصوبه، لازم است که حداقل شش ماه از تاریخ تصویب آن گذشته باشد.
- تبصره -** در صورتی که حداقل دو سوم اعضای شورا تقاضای طرح مجدد یا لغو مصوبه‌ای را داشته‌باشند انقضای مدت شش ماه لازم نیست.
- ماده ۳۱-** این آیین‌نامه مشتمل بر ۳۱ ماده و ۳۱ تبصره در جلسه ۱۸۲ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۵ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی و براساس تفویض جلسه ۶۳۳ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نهائی رسیده‌است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۶۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۶

قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت

ماده واحده - به منظور کارآیی و اثربخشی سرمایه‌های انسانی نظام سلامت شامل شاغلین بالینی رسته بهداشتی، درمانی در بخشهای دولتی (کشوری و لشکری) و غیردولتی:
۱- ساعت کار هفتگی شاغلین موضوع این قانون با توجه به صعوبت کار، سابقه خدمت و کار در نوبت‌کاریهای غیرمتعارف، به تناسب در هفته حداکثر تا هشت ساعت تقلیل می‌یابد.

۲- کارکنان بالینی بیمارستانهای روانی و سوختگی و مشمولین موضوع ماده (۱۶) قانون سازمان نظام پرستاری شاغل در بخشهای دولتی و غیردولتی از شمول ماده (۷۵) قانون کار مستثنی می‌شوند. دولت می‌تواند مشاغل مزبور را جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب و از مزایای مواد (۶۷) و (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری برخوردار نموده و علاوه بر مرخصی استحقاقی سالیانه حداکثر تا یک ماه مرخصی کار در محیطهای غیرمتعارف به آنان اعطاء نماید.

۳- دولت می‌تواند ساعات کار بخشهای دولتی و غیردولتی در نوبتهای شب و ایام تعطیل را با ضریب $\frac{1}{5}$ و در نوبت عصر با ضریب $\frac{1}{2}$ محاسبه نماید و همچنین مشمولین این ماده اجازه کار بیش از دوازده ساعت متوالی را ندارند و می‌توانند حداکثر معادل نصف ساعت کار موظف ماهانه، با توافق کارفرما اضافه کار انجام دهند.

۴- مزایای این قانون به شاغلینی تعلق می‌گیرد که فقط در یکی از بخشهای دولتی یا غیردولتی مشغول خدمت باشند. روش پرداخت حقوق و مزایای آنها نیز ترکیبی از دو روش ثابت و مبتنی بر عملکرد می‌باشد، به طوری که مبنای پرداخت در روش مبتنی بر عملکرد، تعرفه‌های خدمات به صورت کمی و کیفی براساس فهرستهای ارزیابی خدمات می‌باشد. تعرفه خدمات کمی، مبتنی بر بسته خدمتی و شرح وظایف مشمولین این قانون بوده و تعرفه‌های کیفی مبتنی بر استانداردهای روشهای کار (پروسیجر) قابل ارائه در هر ساعت براساس کدهای اخلاقی و منشور ارتباط با بیمار می‌باشد.

۵ - آئین‌نامه اجرائی این قانون حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی، رفاه و تأمین اجتماعی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمانهای نظام پزشکی و نظام پرستاری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و از روند اجراء این قانون سالی دو بار به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی گزارش خواهد شد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی‌ام فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۰۵ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲

اصلاح قانون حمایت قضائی از کارکنان دولت و پرسنل نیروهای مسلح

ماده واحده - عبارت «مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی» بعد از عبارت «سازمانهای دولتی» مندرج در ماده واحده قانون حمایت قضائی از کارکنان دولت و پرسنل نیروهای مسلح - مصوب ۱۳۷۶/۷/۲۹ - افزوده می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و ششم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۰۹ مورخ ۱۳۸۸/۳/۶

**تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروهی جهت تفویض اختیارات هیئت وزیران
در خصوص حل مشکلات و اختلافات دستگاههای اجرایی در مورد اجرای قانون
مدیریت خدمات کشوری**

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۷ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- اختیارات هیئت وزیران در خصوص حل مشکلات و اختلافات دستگاههای اجرایی در مورد اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری به کارگروهی متشکل از معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور (رییس) و وزیران بازرگانی، رفاه و تأمین اجتماعی و وزیر مربوط و معاون حقوقی و امور مجلس رییس جمهور تفویض می‌شود.

۲- ملاک تصمیم‌گیری در خصوص اختیارات یادشده موافقت اکثریت وزیران عضو کارگروه مذکور است و مصوبات آن در صورت تأیید رییس جمهور با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۱۳ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۲

آئین‌نامه شورایعالی نظارت و بازرسی قوه قضائیه

ماده ۱- به منظور سیاستگذاری و هماهنگی بیشتر بین بخشهای نظارتی و ارتقاء بهره‌وری در نظام نظارت و بازرسی در قوه قضائیه شورای عالی نظارت و بازرسی که در این آئین‌نامه به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به ریاست رئیس قوه قضائیه تشکیل شود.

ماده ۲- اعضاء شورا عبارتند از:

۱- رئیس قوه قضائیه (رئیس شورا)

۲- معاون اول قوه قضائیه

۳- رئیس دیوان عالی کشور

۴- دادستان کل کشور

۵- رئیس دیوان عدالت اداری

۶- رئیس سازمان بازرسی کل کشور

۷- معاون اداری و مالی قوه قضائیه

۸- معاون حقوقی و توسعه قضایی

۹- دادستان انتظامی قضات

۱۰- رئیس حوزه ریاست قوه قضائیه

۱۱- رئیس حوزه نظارت قضایی ویژه

۱۲- رئیس مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه

ماده ۳- وظایف و اختیارات شورا:

۱- بررسی و تصویب سیاست‌های قوه قضائیه در امر نظارت و بازرسی بر اساس سیاست‌های کلی مندرج در چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام و برنامه‌های ۵ ساله توسعه قضایی کشور.

۲- نظارت بر نحوه اجرای مصوبات شورا و ارزیابی عملکرد مراجع ذیربط

۳- هماهنگی بین بخش‌های نظارتی قوه قضائیه

ماده ۴- جلسات شورا حداقل هر دو ماه یک بار در حضور رئیس قوه قضائیه و در

غیاب ایشان به ریاست معاون اول تشکیل و جلسات فوق‌العاده در موارد ضروری به پیشنهاد دبیر شورا و تصویب رئیس شورا تشکیل خواهد شد.

ماده ۵- معاون اول قوه قضائیه به عنوان دبیر شورا تعیین و دبیرخانه نیز در حوزه

معاون اول تشکیل می‌گردد.

ماده ۶- وظایف دبیر شورا:

۱- تنظیم جلسات شورا و پیشنهاد جلسات فوق‌العاده در موارد ضروری.

۲- ابلاغ و پیگیری مصوبات شورا

۳- جمع‌بندی، تحلیل محتوا و ارائه گزارش جامع از عملکرد گروه‌های نظارتی و

اقدامات شورا به رئیس شورا

۴- تهیه دستور جلسات و دعوت اعضاء.

۵- انجام امور دبیرخانه.

ماده ۷- دبیر شورا با هماهنگی رئیس شورا حسب مورد از نمایندگان دستگاه‌های غیر عضو برای شرکت در جلسات شورا دعوت به عمل می‌آورد.

ماده ۸- با تصویب شورا حسب مورد گروه‌های نظارتی مستقل و ویژه متشکل از نمایندگان دستگاه‌های نظارتی مرتبط زیر نظر دبیر شورا جهت بازرسی و نظارت دوره‌ای یا موردی اعزام خواهد شد.

ماده ۹- کلیه دستگاه‌های نظارتی و بازرسی قوه قضائیه مکلفند وظایف قانونی خود را در امر نظارت و بازرسی براساس سیاست‌گذاری‌های مصوب شورا انجام دهند.

ماده ۱۰- کلیه بخشنامه‌ها و آئین‌نامه‌های قبلی در این خصوص ملغی می‌گردد.

ماده ۱۱- این آئین‌نامه در ۱۱ ماده تنظیم و در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۴ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۱۳ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۲

تصویب‌نامه درمخصوص تفاهم بین وزرای امور اقتصادی و دارایی و رفاه و تأمین اجتماعی در مورد مل و فصل و بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۳ بنا به پیشنهاد شماره ۱۴۶۹۶/ص/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۸/۲۰ و به استناد اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

اختلاف‌نظر در مورد واگذاری آن قسمت از سهام موضوع مصوبه شماره ۳۳۶۳۴/۲۹۰۱۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۱ که به جهت عدم تصویب قیمت نهایی محقق نشده است، با توجه به عدم وجود کمیته واگذاری موضوع بند «ت» تبصره (۸) قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور، مطابق تفاهم بین وزرای امور اقتصادی و دارایی و رفاه و تأمین

اجتماعی حل و فصل و بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت گردد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۲۶ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۸

**قانون الماق صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به فهرست نهادها و
مؤسسات عمومی غیردولتی**

ماده واحده - صندوق بیمه روستاییان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳ الحاق می شود.

تبصره ۱- نام صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ اضافه می شود.

تبصره ۲- نام صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به دستگاههای مذکور در بند «ج» ماده (۱۳۹) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ اضافه می گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۶ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۲۶ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۸

قانون اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت

ماده واحده - متن زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۱) قانون تنظیم خانواده و جمعیت - مصوب ۱۳۷۲ - الحاق می‌گردد:

«تبصره ۳- فرزند چهارم خانواده‌هایی که یکی از سه فرزند آنها از شمول حمایت‌های قانون خارج شده‌اند و همچنین فرزندان چهارم خانواده‌هایی که فرزند مذکور حاصل از دو یا چندقلو بودن زایمان است، از محدودیت‌های مندرج در ماده (۱) این قانون مستثنی می‌باشند و کلیه امتیازات مندرج در قوانین که برای فرزند سوم پیش‌بینی شده است، به آنان تسری می‌یابد. مفاد این تبصره در مورد خانواده‌هایی که با دارابودن حداکثر دو فرزند در زایمان بعدی صاحب فرزندان سه‌قلو و بیشتر می‌گردند، نیز مصداق خواهد داشت».

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ بیست و دوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۳۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۴۲ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۷

قانون جرائم رایانه‌ای

بخش یکم - جرائم و مجازات‌ها

فصل یکم - جرائم علیه محرمانگی داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی

مبحث یکم - دسترسی غیرمجاز

ماده ۱- هرکس به طور غیرمجاز به داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی که به وسیله تدابیر امنیتی حفاظت شده است دسترسی یابد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مبحث دوم - شنود غیرمجاز

ماده ۲- هر کس به طور غیرمجاز محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری را شنود کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مبحث سوم - جاسوسی رایانه‌ای

ماده ۳- هر کس به طور غیرمجاز نسبت به داده‌های سری در حال انتقال یا ذخیره‌شده در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حاملهای داده مرتکب اعمال زیر شود، به مجازاتهای مقرر محکوم خواهد شد:

الف) دسترسی به داده‌های مذکور یا تحصیل آنها یا شنود محتوای سری در حال انتقال، به حبس از یک تا سه سال یا جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا شصت میلیون (۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات.

ب) در دسترس قرار دادن داده‌های مذکور برای اشخاص فاقد صلاحیت، به حبس از دو تا ده سال.

ج) افشاء یا در دسترس قرار دادن داده‌های مذکور برای دولت، سازمان، شرکت یا گروه بیگانه یا عاملان آنها، به حبس از پنج تا پانزده سال.

تبصره ۱- داده‌های سری داده‌هایی است که افشای آنها به امنیت کشور یا منافع ملی لطمه می‌زند.

تبصره ۲- آئین‌نامه نحوه تعیین و تشخیص داده‌های سری و نحوه طبقه‌بندی و حفاظت آنها ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت اطلاعات با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری، کشور، ارتباطات و فناوری اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴- هر کس به قصد دسترسی به داده‌های سری موضوع ماده (۳) این قانون، تدابیر امنیتی سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی را نقض کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو

مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۵ - چنانچه مأموران دولتی که مسؤول حفظ داده‌های سری مقرر در ماده (۳) این قانون یا سامانه‌های مربوط هستند و به آنها آموزش لازم داده شده است یا داده‌ها یا سامانه‌های مذکور در اختیار آنها قرار گرفته است بر اثر بی احتیاطی، بی‌مبالاتی یا عدم رعایت تدابیر امنیتی موجب دسترسی اشخاص فاقد صلاحیت به داده‌ها، حامله‌های داده یا سامانه‌های مذکور شوند، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات و انفصال از خدمت از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد.

فصل دوم - جرائم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی

مبحث یکم - جعل رایانه‌ای

ماده ۶ - هر کس به طور غیرمجاز مرتکب اعمال زیر شود، جاعل محسوب و به حبس از یک تا پنج سال یا جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد:

الف) تغییر یا ایجاد داده‌های قابل استناد یا ایجاد یا وارد کردن متقلبانه داده به آنها.
ب) تغییر داده‌ها یا علائم موجود در کارتهای حافظه یا قابل پردازش در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا تراشه‌ها یا ایجاد یا وارد کردن متقلبانه داده‌ها یا علائم به آنها.
ماده ۷ - هر کس با علم به مجعول بودن داده‌ها یا کارتها یا تراشه‌ها از آنها استفاده کند، به مجازات مندرج در ماده فوق محکوم خواهد شد.

مبحث دوم - تخریب و اختلال در داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی

ماده ۸ - هر کس به طور غیرمجاز داده‌های دیگری را از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامله‌های داده حذف یا تخریب یا مختل یا غیرقابل پردازش کند به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۹ - هر کس به طور غیرمجاز با اعمالی از قبیل وارد کردن، انتقال دادن، پخش، حذف کردن، متوقف کردن، دستکاری یا تخریب داده‌ها یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری،

سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی دیگری را از کار بیندازد یا کارکرد آنها را مختل کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰- هرکس به طور غیرمجاز با اعمالی از قبیل مخفی کردن داده‌ها، تغییر گذر واژه یا رمزنگاری داده‌ها مانع دسترسی اشخاص مجاز به داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی شود، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۱- هرکس به قصد خطر انداختن امنیت، آسایش و امنیت عمومی اعمال مذکور در مواد (۸)، (۹) و (۱۰) این قانون را علیه سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی که برای ارائه خدمات ضروری عمومی به کار می‌روند، از قبیل خدمات درمانی، آب، برق، گاز، مخابرات، حمل و نقل و بانکداری مرتکب شود، به حبس از سه تا ده سال محکوم خواهد شد.

فصل سوم - سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه

ماده ۱۲- هرکس به طور غیرمجاز داده‌های متعلق به دیگری را برآید، چنانچه عین داده‌ها در اختیار صاحب آن باشد، به جرای نقدی از یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در غیر این صورت به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۳- هرکس به طور غیرمجاز از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی با ارتکاب اعمالی از قبیل وارد کردن، تغییر، محو، ایجاد یا متوقف کردن داده‌ها یا مختل کردن سامانه، وجه یا مال یا منفعت یا خدمات یا امتیازات مالی برای خود یا دیگری تحصیل کند علاوه بر رد مال به صاحب آن به حبس از یک تا پنج سال یا جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل چهارم - جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی

ماده ۱۴- هرکس به وسیله سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامله‌های داده محتویات

مستهجن را منتشر، توزیع یا معامله کند یا به قصد تجارت یا افساد تولید یا ذخیره یا نگهداری کند، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- ارتکاب اعمال فوق در خصوص محتویات مبتذل موجب محکومیت به حداقل یکی از مجازاتهای فوق می‌شود. محتویات و آثار مبتذل به آثاری اطلاق می‌گردد که دارای صحنه و صور قبیحه باشد.

تبصره ۲- هرگاه محتویات مستهجن به کمتر از ده نفر ارسال شود، مرتکب به یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.

تبصره ۳- چنانچه مرتکب اعمال مذکور در این ماده را حرفه خود قرار داده باشد یا به طور سازمان یافته مرتکب شود چنانچه مفسد فی الارض شناخته نشود، به حداکثر هر دو مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهد شد.

تبصره ۴- محتویات مستهجن به تصویر، صوت یا متن واقعی یا غیر واقعی یا متنی اطلاق می‌شود که بیانگر برهنگی کامل زن یا مرد یا اندام تناسلی یا آمیزش یا عمل جنسی انسان است.

ماده ۱۵- هرکس از طریق سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده مرتکب اعمال زیر شود، به ترتیب زیر مجازات خواهد شد:

الف) چنانچه به منظور دستیابی افراد به محتویات مستهجن، آنها را تحریک، ترغیب، تهدید یا تطمیع کند یا فریب دهد یا شیوه دستیابی به آنها را تسهیل نموده یا آموزش دهد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ب) ارتکاب این اعمال در خصوص محتویات مبتذل موجب جزای نقدی از دو میلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال است.

ب) چنانچه افراد را به ارتکاب جرائم منفی عفت یا استعمال مواد مخدر یا روان‌گردان یا خودکشی یا انحرافات جنسی یا اعمال خشونت‌آمیز تحریک یا ترغیب یا تهدید یا دعوت کرده یا فریب دهد یا شیوه ارتکاب یا استعمال آنها را تسهیل کند یا آموزش دهد، به حبس

از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم می‌شود.

تبصره - مفاد این ماده و ماده (۱۴) شامل آن دسته از محتویاتی نخواهد شد که برای مقاصد علمی یا هر مصلحت عقلایی دیگر تهیه یا تولید یا نگهداری یا ارائه یا توزیع یا انتشار یا معامله می‌شود.

فصل پنجم - هتک حیثیت و نشر اکاذیب

ماده ۱۶- هر کس به وسیله سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی، فیلم یا صوت یا تصویر دیگری را تغییر دهد یا تحریف کند و آن را منتشر یا با علم به تغییر یا تحریف منتشر کند، به نحوی که عرفاً موجب هتک حیثیت او شود، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره - چنانچه تغییر یا تحریف به صورت مستهجن باشد، مرتکب به حداکثر هر دو مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۱۷- هر کس به وسیله سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی صوت یا تصویر یا فیلم خصوصی یا خانوادگی یا اسرار دیگری را بدون رضایت او جز در موارد قانونی منتشر کند یا دسترس دیگران قرار دهد، به نحوی که منجر به ضرر یا عرفاً موجب هتک حیثیت او شود، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۸- هر کس به قصد اضرار به غیر یا تشویش اذهان عمومی یا مقامات رسمی به وسیله سامانه رایانه‌ای یا مخابراتی اکاذیبی را منتشر نماید یا در دسترس دیگران قرار دهد یا با همان مقاصد اعمالی را برخلاف حقیقت، رأساً یا به عنوان نقل قول، به شخص حقیقی یا حقوقی به طور صریح یا تلویحی نسبت دهد، اعم از اینکه از طریق یادشده به نحوی از انحاء ضرر مادی یا معنوی به دیگری وارد شود یا نشود، افزون بر اعاده حیثیت (در صورت امکان)، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهل میلیون (۴۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل ششم - مسؤولیت کیفری اشخاص

ماده ۱۹- در موارد زیر، چنانچه جرائم رایانه‌ای به نام شخص حقوقی و در راستای منافع آن ارتکاب یابد، شخص حقوقی دارای مسؤولیت کیفری خواهد بود:

الف) هرگاه مدیر شخص حقوقی مرتکب جرم رایانه‌ای شود.

ب) هرگاه مدیر شخص حقوقی دستور ارتکاب جرم رایانه‌ای را صادر کند و جرم به وقوع بپیوندد.

ج) هرگاه یکی از کارمندان شخص حقوقی با اطلاع مدیر یا در اثر عدم نظارت وی مرتکب جرم رایانه‌ای شود.

د) هرگاه تمام یا قسمتی از فعالیت شخص حقوقی به ارتکاب جرم رایانه‌ای اختصاص یافته باشد.

تبصره ۱- منظور از مدیر کسی است که اختیار نمایندگی یا تصمیم‌گیری یا نظارت بر شخص حقوقی را دارد.

تبصره ۲- مسؤولیت کیفری شخص حقوقی مانع مجازات مرتکب نخواهد بود و در صورت نبود شرایط صدر ماده و عدم انتساب جرم به شخص خصوصی فقط شخص حقیقی مسؤول خواهد بود.

ماده ۲۰- اشخاص حقوقی موضوع ماده فوق، با توجه به شرایط و اوضاع و احوال جرم ارتکابی، میزان درآمد و نتایج حاصله از ارتکاب جرم، علاوه بر سه تا شش برابر حداکثر جزای نقدی جرم ارتکابی، به ترتیب ذیل محکوم خواهند شد:

الف) چنانچه حداکثر مجازات حبس آن جرم تا پنج سال حبس باشد، تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا سه ماه و در صورت تکرار جرم تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا پنج سال.

ب) چنانچه حداکثر مجازات حبس آن جرم بیش از پنج سال حبس باشد، تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا سه سال و در صورت تکرار جرم، شخص حقوقی منحل خواهد شد.

تبصره - مدیر شخص حقوقی که طبق بند «ب» این ماده منحل می‌شود، تا سه سال حق

تأسیس یا نمایندگی یا تصمیم‌گیری یا نظارت بر شخص حقوقی دیگر را نخواهد داشت.

ماده ۲۱- ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی موظفند طبق ضوابط فنی و فهرست مقرر از سوی کارگروه (کمیته) تعیین مصادیق موضوع ماده ذیل محتوای مجرمانه که در چهارچوب قانون تنظیم شده است اعم از محتوای ناشی از جرائم رایانه‌ای و محتوایی که برای ارتکاب جرائم رایانه‌ای به کار می‌رود را پالایش (فیلتر) کنند. در صورتی که عمداً از پالایش (فیلتر) محتوای مجرمانه خودداری کنند، منحل خواهند شد و چنانچه از روی بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی زمینه دسترسی به محتوای غیر قانونی را فراهم آورند، در مرتبه نخست به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در مرتبه دوم به جزای نقدی از یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در مرتبه سوم به یک تا سه سال تعطیلی موقت محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- چنانچه محتوای مجرمانه به تارنماهای (وب سایتهای) مؤسسات عمومی شامل نهادهای زیر نظر ولی فقیه و قوای سه‌گانه مقننه، مجریه و قضائیه و مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ و الحاقات بعدی آن یا به احزاب، جمعیتها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته‌شده یا به سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی حاضر در ایران که امکان احراز هویت و ارتباط با آنها وجود دارد تعلق داشته باشد، با دستور مقام قضائی رسیدگی کننده به پرونده و رفع اثر فوری محتوای مجرمانه از سوی دارندگان، تارنما (وب سایت) مزبور تا صدور حکم نهایی پالایش (فیلتر) نخواهد شد.

تبصره ۲- پالایش (فیلتر) محتوای مجرمانه موضوع شکایت خصوصی با دستور مقام قضائی رسیدگی کننده به پرونده انجام خواهد گرفت.

ماده ۲۲- قوه قضائیه موظف است ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این قانون کارگروه (کمیته) تعیین مصادیق محتوای مجرمانه را در محل دادستانی کل کشور تشکیل دهد. وزیر یا نماینده وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، ارتباطات و فناوری اطلاعات، اطلاعات، دادگستری، علوم، تحقیقات و فناوری، فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، رئیس سازمان صدا و سیما و فرمانده نیروی انتظامی، یک نفر خبره در فناوری اطلاعات و ارتباطات به انتخاب کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی و یک

نفر از نمایندگان عضو کمیسیون قضائی و حقوقی به انتخاب کمیسیون قضائی و حقوقی و تأیید مجلس شورای اسلامی اعضای کارگروه (کمیته) را تشکیل خواهند داد. ریاست کارگروه (کمیته) به عهده دادستان کل کشور خواهد بود.

تبصره ۱- جلسات کارگروه (کمیته) حداقل هر پانزده روز یک بار و با حضور هفت نفر عضو رسمیت می‌یابد و تصمیمات کارگروه (کمیته) با اکثریت نسبی حاضران معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- کارگروه (کمیته) موظف است به شکایات راجع به مصادیق پالایش (فیلتر) شده رسیدگی و نسبت به آنها تصمیم‌گیری کند.

تبصره ۳- کارگروه (کمیته) موظف است هر شش ماه گزارشی در خصوص روند پالایش (فیلتر) محتوای مجرمانه را به رؤسای قوای سه‌گانه و شورای عالی امنیت ملی تقدیم کند.

ماده ۲۳- ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی موظفند به محض دریافت دستور کارگروه (کمیته) تعیین مصادیق مذکور در ماده فوق یا مقام قضائی رسیدگی‌کننده به پرونده مبنی بر وجود محتوای مجرمانه در سامانه‌های رایانه‌ای خود از ادامه دسترسی به آن ممانعت به عمل آورند. چنانچه عمداً از اجرای دستور کارگروه (کمیته) یا مقام قضائی خودداری کنند، منحل خواهند شد. در غیر این صورت، چنانچه در اثر بی احتیاطی و بی‌مبالاتی زمینه دسترسی به محتوای مجرمانه مزبور را فراهم کنند، در مرتبه نخست به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در مرتبه دوم به یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در مرتبه سوم به یک تا سه سال تعطیلی موقت محکوم خواهند شد.

تبصره - ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی موظفند به محض آگاهی از وجود محتوای مجرمانه مراتب را به کارگروه (کمیته) تعیین مصادیق اطلاع دهند.

ماده ۲۴- هرکس بدون مجوز قانونی از پهنای باند بین‌المللی برای برقراری ارتباطات مخابراتی مبتنی بر پروتکل اینترنتی از خارج ایران به داخل یا برعکس استفاده کند، به حبس از یک تا سه سال یا جزای نقدی از یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل هفتم - سایر جرائم

ماده ۲۵- هر شخصی که مرتکب اعمال زیر شود، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد:

الف) تولید یا انتشار یا توزیع و در دسترس قرار دادن یا معامله داده‌ها یا نرم‌افزارها یا هر نوع ابزار الکترونیکی که صرفاً به منظور ارتکاب جرائم رایانه‌ای به کار می‌رود.
ب) فروش یا انتشار یا در دسترس قرار دادن گذر واژه یا هر داده‌ای که امکان دسترسی غیرمجاز به داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی متعلق به دیگری را بدون رضایت او فراهم می‌کند.

ج) انتشار یا در دسترس قرار دادن محتویات آموزش دسترسی غیرمجاز، شنود غیرمجاز، جاسوسی رایانه‌ای و تخریب و اختلال در داده‌ها یا سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی.
تبصره - چنانچه مرتکب، اعمال یادشده را حرفه خود قرار داده باشد، به حداکثر هر دو مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهد شد.

فصل هشتم - تشدید مجازاتها

ماده ۲۶- در موارد زیر، حسب مورد مرتکب به بیش از دو سوم حداکثر یک یا دو مجازات مقرر محکوم خواهد شد:

الف) هر یک از کارمندان و کارکنان اداره‌ها و سازمانها یا شوراهای و یا شهرداریها و موسسه‌ها و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت یا نهادهای انقلابی و بنیادها و مؤسسه‌هایی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و دیوان محاسبات و مؤسسه‌هایی که با کمک مستمر دولت اداره می‌شوند و یا دارندگان پایه قضائی و به طور کلی اعضاء و کارکنان قوای سه‌گانه و همچنین نیروهای مسلح و مأموران به خدمت عمومی اعم از رسمی و غیررسمی به مناسبت انجام وظیفه مرتکب جرم رایانه‌ای شده باشند.

ب) متصدی یا متصرف قانونی شبکه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی که به مناسبت شغل خود مرتکب جرم رایانه‌ای شده باشد.

ج) داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی، متعلق به دولت یا نهادها و مراکز

ارائه‌دهنده خدمات عمومی باشد.

د) جرم به صورت سازمان یافته ارتکاب یافته باشد.

ه) جرم در سطح گسترده‌ای ارتکاب یافته باشد.

ماده ۲۷- در صورت تکرار جرم برای بیش از دو بار دادگاه می‌تواند مرتکب را از خدمات الکترونیکی عمومی از قبیل اشتراک اینترنت، تلفن همراه، اخذ نام دامنه مرتبه بالای کشوری و بانکداری الکترونیکی محروم کند:

الف) چنانچه مجازات حبس آن جرم نودویک روز تا دو سال حبس باشد، محرومیت از یک ماه تا یک سال.

ب) چنانچه مجازات حبس آن جرم دو تا پنج سال حبس باشد، محرومیت از یک تا سه سال.

ج) چنانچه مجازات حبس آن جرم بیش از پنج سال حبس باشد، محرومیت از سه تا پنج سال.

بخش دوم - آئین دادرسی

فصل یکم - صلاحیت

ماده ۲۸- علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاههای ایران در موارد زیر نیز صالح به رسیدگی خواهند بود:

الف) داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به کار رفته است به هر نحو در سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی یا حاملهای داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شده باشد.

ب) جرم از طریق تارنماهای (وبسایتهای) دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران ارتکاب یافته باشد.

ج) جرم توسط هر ایرانی یا غیرایرانی در خارج از ایران علیه سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی و تارنماهای (وبسایتهای) مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه تارنماهای (وبسایتهای) دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران در سطح

گسترده ارتکاب یافته باشد.

د) جرائم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال، اعم از آنکه مرتکب یا بزه‌دیده ایرانی یا غیرایرانی باشد.

ماده ۲۹- چنانچه جرم رایانه‌ای در محلی کشف یا گزارش شود، ولی محل وقوع آن معلوم نباشد، دادسرای محل کشف مکلف است تحقیقات مقدماتی را انجام دهد. چنانچه محل وقوع جرم مشخص نشود، دادسرا پس از اتمام تحقیقات مبادرت به صدور قرار می‌کند و دادگاه مربوط نیز رأی مقتضی را صادر خواهد کرد.

ماده ۳۰- قوه قضائیه موظف است به تناسب ضرورت شعبه یا شعبی از دادسراها، دادگاههای عمومی و انقلاب، نظامی و تجدیدنظر را برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای اختصاص دهد.

تبصره - قضات دادسراها و دادگاههای مذکور از میان قضاتی که آشنایی لازم به امور رایانه دارند انتخاب خواهند شد.

ماده ۳۱- در صورت بروز اختلاف در صلاحیت، حل اختلاف مطابق مقررات قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی خواهد بود.

فصل دوم - جمع‌آوری ادله الکترونیکی

مبحث اول - نگهداری داده‌ها

ماده ۳۲- ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی موظفند داده‌های ترافیک را حداقل تا شش ماه پس از ایجاد و اطلاعات کاربران را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک نگهداری کنند.

تبصره ۱- داده ترافیک هرگونه داده‌ای است که سامانه‌های رایانه‌ای در زنجیره ارتباطات رایانه‌ای و مخابراتی تولید می‌کنند تا امکان ردیابی آنها از مبدأ تا مقصد وجود داشته باشد. این داده‌ها شامل اطلاعاتی از قبیل مبدأ، مسیر، تاریخ، زمان، مدت و حجم ارتباط و نوع خدمات مربوطه می‌شود.

تبصره ۲- اطلاعات کاربر هرگونه اطلاعات راجع به کاربر خدمات دسترسی از قبیل نوع خدمات، امکانات فنی مورد استفاده و مدت زمان آن، هویت، آدرس جغرافیایی یا پستی یا پروتکل اینترنتی (IP)، شماره تلفن و سایر مشخصات فردی اوست.

ماده ۳۳- ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی داخلی موظفند اطلاعات کاربران خود را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک و محتوای ذخیره شده و داده ترافیک حاصل از تغییرات ایجاد شده را حداقل تا پانزده روز نگهداری کنند.

مبحث دوم - حفظ فوری داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده

ماده ۳۴- هرگاه حفظ داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده برای تحقیق یا دادرسی لازم باشد، مقام قضائی می‌تواند دستور حفاظت از آنها را برای اشخاصی که به نحوی تحت تصرف یا کنترل دارند صادر کند. در شرایط فوری، نظیر خطر آسیب‌دیدن یا تغییر یا از بین رفتن داده‌ها، ضابطان قضائی می‌توانند رأساً دستور حفاظت را صادر کنند و مراتب را حداکثر تا ۲۴ ساعت به اطلاع مقام قضائی برسانند. چنانچه هر یک از کارکنان دولت یا ضابطان قضائی یا سایر اشخاص از اجرای این دستور خودداری یا داده‌های حفاظت شده را افشاء کنند یا اشخاصی که داده‌های مزبور به آنها مربوط می‌شود را از مفاد دستور صادره آگاه کنند، ضابطان قضائی و کارکنان دولت به مجازات امتناع از دستور مقام قضائی و سایر اشخاص به حبس از نودویک روز تا شش ماه یا جزای نقدی از پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- حفظ داده‌ها به منزله ارائه یا افشاء آنها نبوده و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

تبصره ۲- مدت زمان حفاظت از داده‌ها حداکثر سه ماه است و در صورت لزوم با دستور مقام قضائی قابل تمدید است.

مبحث سوم - ارائه داده‌ها

ماده ۳۵- مقام قضائی می‌تواند دستور ارائه داده‌های حفاظت‌شده مذکور در مواد (۳۲)، (۳۳) و (۳۴) فوق را به اشخاص یادشده بدهد تا در اختیار ضابطان قرارگیرد. مستنکف از اجراء این دستور به مجازات مقرر در ماده (۳۴) این قانون محکوم خواهد شد.

مبحث چهارم - تفتیش و توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی

ماده ۳۶- تفتیش و توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی به موجب دستور قضائی و در مواردی که عمل می‌آید که ظن قوی به کشف جرم یا شناسایی متهم یا ادله

جرم وجود داشته باشد.

ماده ۳۷- تفتیش و توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی در حضور متصرفان قانونی یا اشخاصی که به نحوی آنها را تحت کنترل قانونی دارند، نظیر متصدیان سامانه‌ها انجام خواهد شد. در غیر این صورت، قاضی با ذکر دلایل دستور تفتیش و توقیف بدون حضور اشخاص مذکور را صادر خواهد کرد.

ماده ۳۸- دستور تفتیش و توقیف باید شامل اطلاعاتی باشد که به اجراء صحیح آن کمک میکند، از جمله اجراء دستور در محل یا خارج از آن، مشخصات مکان و محدوده تفتیش و توقیف، نوع و میزان داده‌های مورد نظر، نوع و تعداد سخت افزارها و نرم افزارها، نحوه دستیابی به داده‌های رمزنگاری یا حذف شده و زمان تقریبی انجام تفتیش و توقیف.

ماده ۳۹- تفتیش داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی شامل اقدامات ذیل می‌شود:

الف) دسترسی به تمام یا بخشی از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی.

ب) دسترسی به حامل‌های داده از قبیل دیسک‌ها یا لوحهای فشرده یا کارتهای حافظه.

ج) دستیابی به داده‌های حذف یا رمزنگاری شده.

ماده ۴۰- در توقیف داده‌ها، با رعایت تناسب، نوع، اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم، به روش‌هایی از قبیل چاپ داده‌ها، کپی برداری یا تصویربرداری از تمام یا بخشی از داده‌ها، غیرقابل دسترس کردن داده‌ها با روش‌هایی از قبیل تغییر گذرواژه یا رمزنگاری و ضبط حاملهای داده عمل می‌شود.

ماده ۴۱- در هریک از موارد زیر سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی توقیف خواهد شد:

الف) داده‌های ذخیره شده به سهولت در دسترس نبوده یا حجم زیادی داشته باشد،

ب) تفتیش و تجزیه و تحلیل داده‌ها بدون سامانه سخت افزاری امکان پذیر نباشد،

ج) متصرف قانونی سامانه رضایت داده باشد،

د) تصویربرداری (کپی برداری) از داده‌ها به لحاظ فنی امکان پذیر نباشد،

ه) تفتیش در محل باعث آسیب داده‌ها شود،

ماده ۴۲- توقیف سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی متناسب با نوع و اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم با روش‌هایی از تغییر گذرواژه به منظور عدم دسترسی به سامانه، پلمپ

سامانه در محل استقرار و ضبط سامانه صورت می‌گیرد.

ماده ۴۳ - چنانچه در حین اجراء دستور تفتیش و توقیف، تفتیش داده‌های مرتبط با جرم ارتكابی در سایر سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی که تحت کنترل یا تصرف متهم قرار دارد ضروری باشد، ضابطان با دستور مقام قضائی دامنه تفتیش و توقیف را به سامانه‌های مذکور گسترش داده و داده‌های مورد نظر را تفتیش یا توقیف خواهند کرد.

ماده ۴۴ - چنانچه توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی موجب ایراد لطمه جانی یا خسارت مالی شدید به اشخاص یا اخلال در ارائه خدمات عمومی شود ممنوع است.

ماده ۴۵ - در مواردی که اصل داده‌ها توقیف می‌شود، ذی‌نفع حق دارد پس از پرداخت هزینه از آنها کپی دریافت کند، مشروط به این که ارائه داده‌های توقیف‌شده مجرمانه یا منافی با محرمانه بودن تحقیقات نباشد و به روند تحقیقات لطمه‌ای وارد نشود.

ماده ۴۶ - در مواردی که اصل داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی توقیف می‌شود، قاضی موظف است با لحاظ نوع و میزان داده‌ها و نوع و تعداد سخت افزارها و نرم‌افزارهای مورد نظر و نقش آنها در جرم ارتكابی، در مهلت متناسب و متعارف نسبت به آنها تعیین تکلیف کند.

ماده ۴۷ - متضرر می‌تواند در مورد عملیات و اقدامهای مأموران در توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی، اعتراض کتبی خود را همراه با دلایل ظرف ده روز به مرجع قضائی دستوردهنده تسلیم نماید. به درخواست یادشده خارج از نوبت رسیدگی گردیده و تصمیم اتخاذ شده قابل اعتراض است.

مبحث پنجم - شنود محتوای ارتباطات رایانه‌ای

ماده ۴۸ - شنود محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی مطابق مقررات راجع به شنود مکالمات تلفنی خواهد بود.

تبصره - دسترسی به محتوای ارتباطات غیرعمومی ذخیره‌شده، نظیر پست الکترونیکی یا پیامک در حکم شنود و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

فصل سوم - استناد پذیری ادله الکترونیکی

ماده ۴۹ - به منظور حفظ صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری ادله الکترونیکی

جمع‌آوری شده، لازم است مطابق آئین‌نامه مربوط از آنها نگهداری و مراقبت به عمل آید.

ماده ۵۰ - چنانچه داده‌های رایانه‌ای توسط طرف دعوا یا شخص ثالثی که از دعوا آگاهی نداشته، ایجاد یا پردازش یا ذخیره یا منتقل شده باشد و سامانه رایانه‌ای یا مخابراتی مربوط به نحوی درست عمل کند که به صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری داده‌ها خدشه وارد نشده باشد، قابل استناد خواهد بود.

ماده ۵۱ - کلیه مقررات مندرج در فصل‌های دوم و سوم این بخش، علاوه بر جرائم رایانه‌ای شامل سایر جرائمی که ادله الکترونیکی در آنها مورد استناد قرار می‌گیرد نیز می‌شود.

بخش سوم - سایر مقررات

ماده ۵۲ - در مواردی که سامانه رایانه‌ای یا مخابراتی به عنوان وسیله ارتکاب جرم به کار رفته و در این قانون برای عمل مزبور مجازاتی پیش‌بینی نشده است، مطابق قوانین جزائی مربوط عمل خواهد شد.

تبصره - در مواردی که در بخش دوم این قانون برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای مقررات خاصی از جهت آئین دادرسی پیش‌بینی نشده است طبق مقررات قانون آئین دادرسی کیفری اقدام خواهد شد.

ماده ۵۳ - میزان جزاهای نقدی این قانون بر اساس نرخ رسمی تورم حسب اعلام بانک مرکزی هر سه سال یک بار با پیشنهاد رئیس قوه قضائیه و تصویب هیأت وزیران قابل تغییر است.

ماده ۵۴ - آیین‌نامه‌های مربوط به جمع‌آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

ماده ۵۵ - شماره مواد (۱) تا (۵۴) این قانون به عنوان مواد (۷۲۹) تا (۷۸۲) قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات) با عنوان فصل جرائم رایانه‌ای منظور و شماره ماده (۷۲۹) قانون مجازات اسلامی به شماره (۷۸۳) اصلاح گردد.

ماده ۵۶ - قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

قانون فوق مشتمل بر ۵۶ ماده و ۲۵ تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ پنجم

خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۴۶ مورخ ۱۳۸۸/۴/۲۲

تصویب‌نامه در خصوص تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در

سال ۱۳۸۸

وزیران عضو کارگروه ساماندهی بیمه پایه، همگانی و توسعه پزشکی خانواده به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت بند (۳) تصویب‌نامه شماره ۱۸۳۶۰/ت/۳۹۶۵۳-هـ مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۱ تصویب نمودند:

۱- تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۸ به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - ویزیت پزشکان بخش دولتی

- ۱- ویزیت پزشکان عمومی بیست و نه هزار (۲۹.۰۰۰) ریال
- ۲- ویزیت پزشکان متخصص سی و پنج هزار (۳۵.۰۰۰) هزار
- ۳- ویزیت پزشکان فوق تخصص چهل و سه هزار (۴۳.۰۰۰) ریال
- ۴- ویزیت روانپزشکان چهل و سه هزار (۴۳.۰۰۰) ریال

ب - سهم پرداختی سازمانهای بیمه‌گر پایه برای ویزیت استادان، دانشیاران و استادیاران هیئت علمی تمام وقت جغرافیایی (مشروط به ویزیت مستقیم بیمار) براساس درجه علمی آنان به ترتیب معادل ۱/۶ برابر، ۱/۴۵ و ۱/۳۵ برابر نسبت به سهم آنان از جزء (الف) و به شرح ذیل تعیین می‌گردد:

تبصره ۱- تعریف اعضای هیئت علمی تمام وقت جغرافیایی براساس آیین‌نامه اجرایی بند (۲۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور خواهد بود.

تبصره ۲- ویزیت اعضای هیئت علمی که به صورت تمام وقت جغرافیایی مشغول فعالیت

می‌باشند، در جهت تقویت بخش آموزشی در کشور با ارائه گواهی توسط رییس دانشگاه علوم پزشکی مبنی بر تمام وقت بودن جغرافیایی و ضمیمه نمودن حکم حقوقی تمام وقتی بر مبنای مفاد جزء «ب» بند (۱) توسط سازمانهای بیمه‌گر پایه قابل پرداخت است.

ج - ضریب تعرفه ارزش نسبی خدمات تشخیصی و درمانی

تبصره ۱- در مراکز فیزیوتراپی که متخصصان طب فیزیکی و توانبخشی، دکترای فیزیوتراپی و پزشکان متخصص براساس ضوابط، عهده‌دار مسئولیت فنی مراکز مذکور هستند، ضریب تعرفه، دو هزار و دویست (۲۲۰۰) ریال برای آنان اعمال خواهد شد.

تبصره ۲- تعرفه ضریب داخلی، جراحی و بیهوشی برای ارائه خدمات بیمارستانی تنها در قسمت حق‌الزحمه نیروی انسانی در مورد پزشکان هیئت علمی که به صورت تمام وقت جغرافیایی در بیمارستانهای آموزشی خدمت می‌کنند و نیز تعرفه خدمات متخصصان پزشکی (ضریب داخلی، جراحی و بیهوشی) در مناطق محروم تا دو برابر ارقام مندرج در جزء «ج» تعیین می‌شود. دستورالعمل این جزء توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و ابلاغ می‌گردد.

د - به سر جمع تعرفه‌های خدمات آزمایشگاهی، پاتولوژی و ژنتیک برای بخش دولتی در سال ۱۳۸۸، هفده درصد به تعرفه‌های مصوب هیئت‌وزیران در سال ۱۳۸۷ اضافه خواهد شد.

ه - به سر جمع تعرفه‌های خدمات پرتوپزشکی بخش دولتی، برای سال ۱۳۸۸ سیزده و چهاردهم درصد به تعرفه‌های مصوب هیئت‌وزیران در سال ۱۳۸۷ اضافه خواهد شد، مشروط بر اینکه رشد تعرفه‌های سونوگرافی ده درصد، رادیولوژی پانزده درصد، اسکن ایزوتوپ چهل درصد، رادیوتراپی چهل درصد، CT Scan دوازده درصد و MRI بدون رشد باشد.

و - دبیرخانه شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور موظف است اعداد اعلام شده به درصد در این تصویب‌نامه را تا دو رقم گرد نماید.

ز - هزینه اقامت (هتلینگ) در بیمارستانهای بخش دولتی در سال ۱۳۸۸ به شرح جدول ذیل می‌باشد:

تبصره ۱- پرداخت سازمانهای بیمه‌گر بر مبنای تعرفه اقامت سه تختی و بیشتر در بخش دولتی خواهد بود.

تبصره ۲- تعرفه اعمال جراحی شایع (گلوبال) بر اساس میزان رشد هریک از سرفصلهای خدمتی و جزییات تعرفه‌های این تصویب‌نامه توسط دبیرخانه شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور قابل محاسبه خواهد بود.

۲- فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی در سال ۱۳۸۸، برای بیمه‌شدگان در بخش دولتی به شرح ذیل تعیین می‌شود:

الف - فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی در بخش بستری معادل ده درصد تعرفه‌های مربوط.

ب - فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی در بخش سرپایی معادل سی درصد تعرفه‌های مربوط.

تبصره - مبلغ فرانشیز دریافتی از بیماران بیمه شده در سال ۱۳۸۸، در بخش بستری، برابر سال ۱۳۸۷ خواهد بود و مابه‌التفاوت به عنوان تخفیف از سوی دانشگاههای علوم پزشکی محسوب می‌گردد.

۳- نرخ حق بیمه خدمات درمانی در سال ۱۳۸۸ برای گروههای تحت پوشش قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - (به استثنای مشمولان بند (۱۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور)، برابر با هفتاد هزار (۷۰.۰۰۰) ریال تعیین می‌گردد.

۴- تعرفه‌های اعلام شده در این تصویب‌نامه، از اول فروردین سال ۱۳۸۸ قابل اعمال و لازم‌الاجرا می‌باشد. سازمانهای بیمه‌گر پایه موظفند مابه‌التفاوت اسناد تحویلی را به مرکز درمانی مربوط پرداخت نمایند.

۵ - در جهت بهره‌مندی عادلانه بیمه‌شدگان از خدمات مطلوب بیمه‌ای، شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور موظف است تا قبل از پایان سال ۱۳۸۸، آخرین تغییرات اعمال شده در فهرست خدمات تشخیصی و درمانی مورد تعهد بیمه همگانی را تهیه و جهت اجرا به مبادی ذی‌ربط ابلاغ نماید.

۶ - این تصویب‌نامه جایگزین تصویب‌نامه شماره ۱۶۴۹۶/ت/۳۹۱۹۴ مورخ ۱۳۸۷/۲/۸

می‌شود.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱۴ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۶۰ مورخ ۱۳۸۸/۵/۸

تصویب‌نامه در خصوص اقدامات وزارت نیرو

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۳ بنا به پیشنهاد شماره ۲۵۳۳/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۷ وزارت نیرو و به منظور اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص اصلاح الگوی مصرف، حفظ و صیانت از منابع ارزشمند انرژی کشور و امکان‌کنترل و کاهش خاموشی‌ها و به استناد اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- وزارت نیرو موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

- الف - برنامه‌ریزی و اقدام برای توسعه نیروگاههای سیکل ترکیبی و تولید همزمان برق و حرارت به طوری که راندمان نیروگاههای حرارتی کشور سالانه به میزان یک درصد افزایش یابد، تا در پایان برنامه پنجم توسعه به چهل و یک درصد برسد.
- ب - کاهش تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع با انجام اقداماتی از جمله بهینه‌سازی شبکه‌های فرسوده، اصلاح لوازم اندازه‌گیری و جمع‌آوری انشعابات غیرمجاز به نحوی که با کاهش سالانه حداقل یک‌ونیم درصد، در پایان برنامه پنجم توسعه به چهارده درصد برسد.
- پ - توزیع حداقل پنجاه میلیون لامپ یارانه‌ای به منظور اصلاح الگوی مصرف روشنایی و توسعه استفاده از لامپهای کم‌مصرف و پربازده در سال ۱۳۸۸.
- ت - اصلاح الگوی مصرف با هماهنگی واحدهای بسیج و ستاد امور مساجد کشور در مراکز مذهبی و زیارتی و مساجد از طریق اقداماتی از جمله توزیع لامپهای کم‌مصرف.
- ث - طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی و تدوین متونی در رابطه با الگوی مصرف در تمامی مقاطع تحصیلی با همکاری وزارت آموزش و پرورش.

- ج - پیاده‌سازی کامل شبکه هوشمند قرائت و مدیریت مصرف مشترکان برق در سطح کشور طی پنج سال آینده در جهت عملیاتی نمودن الگوی مصرف توسط مشترکان.
- چ - تضمین خرید از تولیدکنندگان برق در مقیاس کوچک و ظرفیت‌های تولید برق مشترکان از طریق عقد قراردادهای بلندمدت. قیمت تضمینی خرید هر کیلووات ساعت برق این نیروگاهها برابر با متوسط قیمت تبدیل انرژی در بازار عمده‌فروشی برق با احتساب ضرایب مربوط به صرفه‌جویی در هزینه‌های انتقال و توزیع و کاهش تلفات شبکه برق به علاوه قیمت فروش یک‌چهارم مترمکعب گاز طبیعی به مولد خواهد بود که در ابتدای هر سال توسط وزارت نیرو محاسبه و پس از تأیید وزارت بازرگانی و وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌گردد. قیمت یادشده به شرح مندرج در ماده (۷) آیین‌نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۶۸۲۵/ت/۳۳۱۸۸ هـ مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ در قراردادهای بلندمدت منعقد شده درج و در سالهای پس از انعقاد قرارداد تعدیل می‌گردد. وزارت نیرو می‌تواند قیمت تضمینی خرید برق از مولدهای تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) را متناسب با حرارت بازیافت شده حداکثر تا بیست درصد افزایش دهد.
- ح - دریافت قیمت برق از واحدهای اداری دستگاههای اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به قیمت تمام شده. دستگاههای مذکور موظفند از محل منابع بودجه جاری خود نسبت به پرداخت صورتحسابها اقدام نمایند.
- ۲- به منظور اصلاح مصرف روشنایی و توسعه فرهنگ صرفه‌جویی، وزارت راه و ترابری، نیروی انتظامی و شهرداریها موظفند با هماهنگی وزارت نیرو نسبت به تعدیل و اصلاح روشنایی معابر شهری و بین‌شهری و پارکها اقدام نمایند.
- ۳- وزارت نفت موظف است به نحوی برنامه‌ریزی نماید که در طول سال با اولویت نسبت به تأمین گاز مصرفی نیروگاهها اقدام نماید، به طوری که مصرف سوخت مایع نیروگاهها به حداقل ممکن کاهش یابد.
- ۴- وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، صنایع و معادن و نیرو موظفند به‌نحوی برنامه‌ریزی نمایند که از واردات لازم و تجهیزات برقی با رتبه انرژی پایین‌تر از A و B جلوگیری شود.

۵ - وزارتخانه‌های نیرو، صنایع و معادن و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، موظفند با هماهنگی لازم تدابیری را اتخاذ و اجرا نمایند تا رتبه انرژی لوازم و تجهیزات ساخت داخل طی دو سال آینده حداقل به میزان دو رتبه ارتقا یابد.

۶ - وزارت صنایع و معادن مکلف است ساز و کار مناسب را برای تعویض وسایل و تجهیزات انرژی بر فرسوده و کم‌بازده با وسایل و تجهیزات با رتبه برچسب مصرف انرژی A و B برقرار نماید.

۷- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است بسترهای حقوقی و حمایتی لازم را برای توسعه و فعالیت شرکتهای خدمات انرژی فراهم کند.

۸ - از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی مجاز به نصب چیلرهای تراکمی در ساختمانهای خود نیستند و در صورت نیاز به سیستم‌های تهویه مطبوع مکلفند صرفاً از چیلرهای جذبی استفاده نمایند. شرایط و استانداردهای مورد نیاز ساختمانهای دولتی به سیستم‌های سرمایشی را وزارت مسکن و شهرسازی ظرف شش ماه تدوین و ابلاغ خواهد نمود. نصب و استفاده از کولرهای گازی جدید برای دستگاههای دولتی در مناطقی که میزان رطوبت نسبی آنها در تابستان کمتر از سی درصد است، از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه ممنوع می‌باشد.

۹- از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که متقاضی دریافت انشعاب برق بیش از پانصد کیلووات می‌باشند، موظف به نصب سیستم تولید همزمان برق و حرارت (CHP) می‌باشند.

۱۰- با توجه به نتایج مثبت حاصل از اجرای بخشنامه شماره ۴۰۰۸۱/۴۳۷۲۰ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۶ که منجر به کاهش مصرف برق در بخش دولتی شده است، رعایت مفاد بخشنامه مذکور همچنان الزامی است.

۱۱- الگوی مصرف برای مصارف مختلف و نحوه محاسبه و دریافت جرایم به شرح جداول پیوست که تأیید شده به مهر پیوست تصویب‌نامه هیئت وزیران است، تعیین می‌گردد.

۱۲- وزارت نیرو ضمن نظارت بر حسن اجرای این تصویب‌نامه گزارش اقدامات انجام شده و نتایج حاصل شده را هر سه ماه یک بار به هیئت وزیران گزارش نماید.

۱۳- منابع مورد نیاز برای اجرای این تصویب‌نامه از محل صرفه‌جویی حاصل از کاهش

مصرف انرژی و جرائم دریافتی از مشترکان پرمصرف، تأمین خواهد شد.
۱۴- این تصویب‌نامه از زمان ابلاغ لازم‌الاجرا خواهد بود.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۲

قانون تفسیر تبصره (۱) ماده واصله قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی

موضوع استفساریه:

ماده واحده - آیا موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مبنی بر اضافه نمودن نام صندوق به تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ که در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید ناظر به اعتبارات تخصیصی که تاکنون به استناد قوانین بودجه کل کشور به آن صندوق پرداخت گردیده نیز می‌باشد؟

نظر مجلس:

بلی، اضافه نمودن نام صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مذکور در تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی که در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید ناظر بر اعتبارات تخصیصی که تاکنون به استناد قوانین بودجه کل کشور به آن صندوق پرداخت گردیده نیز می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ دهم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۲

قانون الماق یک ماده به عنوان ماده (۵۶۶) مکرر به کتاب پنجم قانون مجازات

اسلامی مصوب ۱۳۷۵

ماده واحده - متن زیر به عنوان ماده (۵۶۶) مکرر به کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ الحاق می‌گردد:

ماده ۵۶۶ مکرر - هر کس نمونه تقلبی آثار فرهنگی - تاریخی اعم از ایرانی و خارجی را به جای اثر اصلی بسازد یا آن را به قصد عرضه، قاچاق یا فروش، معرفی، حمل یا نگهداری کند یا با آگاهی از تقلبی بودن اثر خریداری کند به حبس از نود و یک روز تا شش ماه و جزای نقدی معادل نصف ارزش اثر اصلی با اخذ نظر کارشناس از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری محکوم می‌شود.

تبصره ۱- نمونه تقلبی به اشیائی اطلاق می‌گردد که در دوره معاصر ساخته شده و از حیث نقوش، خطوط، شکل، جنس، اندازه، حجم و وزن شبیه آثار فرهنگی - تاریخی اصیل بوده یا بدون آن که نمونه اصلی وجود داشته باشد به عنوان اثر فرهنگی - تاریخی اصیل معرفی شود و علامتی از سوی سازنده یا سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای تشخیص از اصل، بر روی آن حک نشده باشد.

تبصره ۲- چنانچه شیء تقلبی نمونه اصلی نداشته باشد، ارزش آن به فرض وجود توسط کارشناسان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- اشیاء مکشوفه موضوع این ماده به نفع سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ضبط می‌گردد. حکم این تبصره شامل اشیائی که قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون ضبط شده نیز می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ بیست و ششم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۸۱ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲

**تصویب‌نامه در خصوص تعیین نمایندگان ویژه رییس‌جمهور جهت تصمیم‌گیری
برای واگذاری سهام به منظور افزایش حقوق بازنشستگی و مستمری بازنشستگان
و مستمری‌بگیران تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی**

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۸ بنا به پیشنهاد رییس‌جمهور و به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- آقایان سیدشمس‌الدین حسینی - وزیر امور اقتصادی و دارایی - و امیرمنصور برقعی - معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور - به عنوان نمایندگان ویژه رییس‌جمهور در خصوص تصمیم‌گیری برای واگذاری سهام به منظور افزایش حقوق بازنشستگی و مستمری بازنشستگان و مستمری‌بگیران تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی موضوع جزء (۶) ردیف (۱۰۱۰۰۰) جدول شماره (۸) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تعیین می‌شوند.

۲- تصمیماتی که توسط نمایندگان مذکور در امور اجرایی موضوع یادشده اتخاذ می‌شود در حکم تصمیمات رییس‌جمهور و هیئت وزیران بوده و با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۸۱ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲

**تصویب‌نامه در خصوص تعیین نمایندگان ویژه رییس‌جمهور جهت تصمیم‌گیری
برای واگذاری سهام موضوع رد دیون دولت به سازمانهای ممایتی و
نهادهای غیردولتی**

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۸ بنا به پیشنهاد رییس‌جمهور و به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- آقایان سیدشمس‌الدین حسینی - وزیر امور اقتصادی و دارایی - و امیرمنصور برقعی - معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور - به عنوان نمایندگان ویژه رییس‌جمهور در خصوص تصمیم‌گیری برای واگذاری سهام موضوع رد دیون دولت به سازمانهای حمایتی و نهادهای غیردولتی موضوع جزء (۵) ردیف ۱۰۱۰۰۰ جدول شماره (۸) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تعیین می‌شوند.

۲- تصمیماتی که توسط نمایندگان مذکور در امور اجرایی موضوع یادشده اتخاذ می‌شود در حکم تصمیمات رییس‌جمهور و هیئت وزیران بوده و با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۸۴ مورخ ۱۳۸۸/۶/۵

قانون الماق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک

شغل مصوب ۱۳۷۳

ماده واحده - متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۱ به شرح زیر الحاق می‌شود:

تبصره - عضویت همزمان کلیه اشخاص شاغل در هر یک از قوای سه‌گانه و مؤسسات و سازمانهای تابعه آنها و شرکتهای و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام بوده و به هر مقدار از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند، در شورای نگهبان به جز مشاغل آموزشی موضوع تبصره (۱) و افراد موضوع تبصره (۸) قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳ به عنوان حقوقدان ممنوع است و این ممنوعیت شامل اعضاء کنونی شورای نگهبان که قبل از این قانون انتخاب شده‌اند نیز می‌شود و چنانچه ظرف دو ماه پس از تصویب این قانون استعفاء ندهند از عضویت در شورای نگهبان مستعفی شناخته می‌شوند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم

مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۷۸۶ مورخ ۱۳۸۸/۶/۸

آیین‌نامه اجرایی بند (۲۴) ماده واصله قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ب - قانون: قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور.

پ - هیئت علمی تمام وقت جغرافیایی: پزشکان هیئت علمی که در بیمارستانهای دانشگاهی شاغل بوده و شبانه‌روزی به صورت مقیم یا آنکال (آماده به خدمت) در خدمت بیمارستان مربوط باشند و حق فعالیت در بیمارستانها و مراکز جراحی محدود و مراکز پاراکلینیک غیردانشگاهی به غیر از مطب را نداشته و موظفند ضمن عقد قرارداد با سازمانهای بیمه‌گر تعرفه‌های مصوب بخش دولتی را رعایت نمایند.

ت - حق‌العلاج پزشکی: k جراحی، بیهوشی، داخلی و حق‌الزحمه ویزیت و مشاوره پزشکان.

ث - هتلینگ: هزینه اقامت بیمار در تختهای عادی و ویژه که میزان آن توسط هیئت وزیران اعلام می‌شود.

ج - بیمارستانها: بیمارستانهای هیئت امنایی موضوع بند (۲۴) قانون که حداقل هفتاد درصد از امتیازات مربوط به رتبه‌بندی بیمارستانهای آموزشی که توسط وزارت انجام می‌شود را اخذ و حداقل سی درصد اعضای هیئت علمی آنها تمام وقت باشند. این بیمارستانها موظفند تا پایان آذرماه سال جاری چهل و پنج درصد و تا پایان سال جاری شصت درصد اعضای هیئت علمی خود را تمام وقت نمایند. در صورت عدم احراز شرایط این بند در مقاطع زمانی مذکور، بیمارستانها از شمول این آیین‌نامه خارج می‌شوند.

ماده ۲- هیئت امنای بیمارستانها از ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱- رییس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ذیربط (رییس هیئت امنای).

۲- رییس بیمارستان (دبیر هیئت امنای).

۳- مدیر بیمارستان.

۴- معاون برنامه ریزی یا عمرانی استاندار به انتخاب استاندار.

۵- نماینده رؤسای بخشهای بالینی بیمارستان به انتخاب رؤسای بخشهای مذکور.

۶- شهردار شهر و در تهران شهردار منطقه مربوط.

۷- نماینده مجمع خیرین سلامت.

۸- مدیر درمان سازمان تأمین اجتماعی استان.

۹- مدیرکل سازمان بیمه خدمات درمانی استان.

تبصره ۱- یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در استان مربوط (در صورت

تمایل) به عنوان ناظر در جلسات هیئت امنای شرکت خواهد کرد.

تبصره ۲- هیئت امنای موظف است یک نفر خبره در مسائل مدیریت را با انتخاب رییس

دانشگاه و تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت برای شرکت در جلسات

دعوت نماید.

تبصره ۳- عضویت در هیئت امنای افتخاری است.

تبصره ۴- دبیرخانه هیئت امنای در بیمارستان مستقر می باشد و مسئولیت آن با دبیر هیئت

امنا است.

تبصره ۵- جلسات هیئت امنای حداقل هر دو ماه یک بار به دعوت دبیر هیئت امنای

تشکیل می شود که با حضور حداقل دو سوم اعضا رسمیت یافته و مصوبات آن با اکثریت

مطلق آرای اعضای حاضر قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۶- مدت عضویت اعضای هیئت امنای دو سال و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

اعضا در قبال مسئولیت و وظایف محول شده پاسخگو خواهند بود.

تبصره ۷- حکم اعضای هیئت امنای توسط رییس دانشگاه صادر می گردد.

تبصره ۸- رییس و معاونان بیمارستان و رؤسای بخشها باید از بین اعضای هیئت علمی

تمام وقت جغرافیایی آن مرکز باشند.

تبصره ۹- مصوبات هیئت امنا با ابلاغ رییس دانشگاه قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۳- حدود وظایف هیئت امنای بیمارستانها مطابق مفاد ماده (۷) مصوبه شماره ۳۸۶/دش مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص تشکیل هیئت‌های امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی خواهد بود.

ماده ۴- نحوه گردش مالی بیمارستانها به ترتیب زیر خواهد بود:

الف - سازمان‌های بیمه‌گر موظفند دو برابر تعرفه‌های مصوب دولتی در ازای حق‌العلاج پزشکی و هتلینگ و معادل تعرفه‌های مصوب دولتی را در مورد سایر خدمات جهت تمامی اسناد هر کدام از بیمارستانها به حساب درآمد اختصاصی دانشگاه مربوط واریز نمایند. حق ویزیت سرپایی براساس جزء «ب» بند (۱) تصویب‌نامه شماره ۷۹۵۲۹/ت/۵۴۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۴/۲۰ تعیین می‌شود.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مربوط مکلف است صددرصد درآمدهای اختصاصی مکتسبه بیمارستانها را پرداخت نماید.

تبصره - سازمانهای بیمه‌گر موظفند به‌گونه‌ای عمل نمایند که حداکثر دو هفته پس از اعلام وصول صورت حساب بیمارستان، شصت درصد آن به صورت علی‌الحساب پرداخت شود. وزارت مکلف است براساس استانداردهای موردنظر سازمانهای بیمه‌گر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه اصلاحات لازم را در برنامه نرم‌افزاری موجود اعمال نماید.

ب - وزارت مکلف است حسب‌اعلام کتبی عملکرد ماهیانه بیمارستانها نسبت به پرداخت علی‌الحساب ۱/۶ برابر تعرفه مصوب دولتی برای حق‌العلاج پزشکی و هتلینگ از منابع عمومی بیمارستان و همچنین از محل اعتبار ردیف (۱۵- ۵۵۰۰۰۰) قانون اقدام نماید.

تبصره ۱- وزارت و دانشگاههای علوم پزشکی ذیربط موظفند به‌گونه‌ای عمل نمایند تا پس از اعلام عملکرد بیمارستانها ظرف دو هفته، وجوه مذکور به صورت علی‌الحساب به بیمارستان مذکور پرداخت شود. پس از اعلام رسمی سازمانهای بیمه‌گر عملکرد موضوع این ماده تسویه خواهد شد.

تبصره ۲- درصد پرداختی توسط بیمه‌شده (فرانشیز) بیماران برای خدمات ارایه شده بر

مبنای یک برابر تعرفه دولتی اعمال خواهد شد.

تبصره ۳- اعمال جراحی که توسط دستیار آموزشی انجام می‌شود شامل پرداخت حق‌الزحمه هیئت امنایی نخواهد بود.

تبصره ۴- در اعمال جراحی که از دستیار آموزشی به عنوان کمک جراح استفاده می‌گردد، حق‌العلاج کمک جراح بر مبنای یک برابر تعرفه دولتی محاسبه خواهد شد.

تبصره ۵- پرداختهای موضوع بندهای «الف» و «ب» این ماده منوط به تحقق تبصره (۸) ماده (۲) خواهد بود.

ماده ۵- هزینه استهلاک اتاق عمل جراحی و شش درصد هزینه اقامت تحت عنوان هزینه خدمات پرستاری مطابق ضوابط موجود و براساس تعرفه یک (k) محاسبه و پرداخت خواهد شد.

ماده ۶- بیمارستانها موظفند لوازم مصرفی، تجهیزات پزشکی و پروتز مورد نیاز بیماران را تأمین نمایند، در غیر این صورت از شمول این آیین‌نامه خارج خواهند شد.

ماده ۷- سازمان‌های بیمه‌گر مکلفند در خصوص خدمات گلوبال نیز معادل دو برابر تعرفه‌های مصوب دولتی را در ازای حق‌العلاج پزشکی و هزینه تخت بستری (هتلینگ) پرداخت نمایند.

تبصره - موارد مشمول تعرفه گلوبال و اجرای اجزای مورد احتساب برای بیمارستانها توسط دبیرخانه شورای عالی خدمات درمانی ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تعیین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۸- هزینه‌های خدمات تشخیصی و درمانی از بیماران فاقد پوشش بیمه درمانی مطابق تعرفه بیمارستانها دریافت خواهد شد.

ماده ۹- بیمارستانها مجازند با سازمانهای بیمه‌گر تکمیلی نسبت به انعقاد قرارداد اقدام نمایند. اینگونه بیمارستانها می‌توانند حداکثر ده درصد تختهای بستری خود را از این طریق، اداره نمایند.

تبصره - سقف قرارداد بیمه‌های تکمیلی در بیمارستانها معادل تعرفه بخش خصوصی مصوب دولت می‌باشد.

ماده ۱۰- بیمارستانها موظفند نسبت به راه اندازی کلینیک ویژه پذیرش بیماران حسب ضرورت با مشارکت پزشکان تمام وقت جغرافیایی اقدام نمایند. این بیمارستانها مجازند از خدمات پزشکان غیر هیئت علمی منوط به تمام وقت جغرافیایی بودن آنان با رعایت ضوابط سطح بندی خدمات درمانی اقدام نمایند.

ماده ۱۱- بیمارستانها موظفند جهت ارتقای امور درمانی، آموزشی و پژوهشی، امور مذکور را مطابق استانداردهای وزارت انجام دهند به نحوی که در پایان سال ۱۳۸۸، ارائه خدمات براساس مدل تعالی سازمانی باشد و نمره ارزشیابی این بیمارستانها بیست درصد افزایش یابد، در غیر این صورت در سال بعد از شمول این آیین نامه خارج می شوند.

تبصره - برای بیمارستانهایی که نمره ارزشیابی آنها از چهارصد بالاتر باشد میزان افزایش نمره ارزشیابی مندرج در این ماده پانزده درصد تعیین می شود.

ماده ۱۲- هیئت امنا موظف است در قبال نتایج ارزشیابی انجام شده توسط مراجع تعیین شده از سوی وزارت و مبادی ذیربط، اقدام لازم را انجام داده و نتیجه ارتقای خدمات را هر شش ماه یک بار به معاونت سلامت وزارت و سازمانهای بیمه گر در استان گزارش نماید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۳۲ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳

آیین نامه اجرایی قانون اصلاح ماده (۱۸) اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای

عمومی و انقلاب، مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۴

نظر به ضرورت ثبات آراء و اکتفا به روشهای اصلی بازنگری در آرای قطعی و جلوگیری از تزلزل آنها و ممانعت از توقف بی ضابطه اجرای احکام قطعی و رفع اطاله دادرسی، از تاریخ تصویب این آیین نامه، نحوه اجرای ماده ۱۸ اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۴ به شرح مواد آتی خواهد بود.

ماده ۱- تجویز اعاده دادرسی موضوع ماده ۱۸ اصلاحی یادشده در صورتی است که رئیس قوه قضائیه، رأی قطعیت یافته دادگاه را خلاف بین شرع تشخیص دهد.

مقامات مذکور در تبصره ۲ ماده ۱۸ اصلاحی نیز چنانچه آرای قطعی را خلاف بین شرع تشخیص دهند، مکلفند با در نظر گرفتن موعد مقرر در تبصره ۵ ماده مذکور، نظریه مستدل و مستند خود را برای ملاحظه رئیس قوه قضائیه ارسال نمایند.

ماده ۲- از تاریخ تصویب این آیین نامه، مراجع قضایی از پذیرش هرگونه درخواست رسیدگی مبنی بر خلاف بین شرع بودن آرای قطعی دادگاهها خودداری نمایند.

ماده ۳- در صورت پذیرش اعاده دادرسی از سوی رئیس قوه قضائیه، در مورد نحوه اجرای حکم تا خاتمه رسیدگی در مرجع صالح، حسب مورد به ترتیب مقرر در قوانین آیین دادرسی عمل خواهد شد.

ماده ۴- رسیدگی به پرونده‌های موضوع ماده ۱۸ قانون یادشده پس از تجویز اعاده دادرسی از سوی رئیس قوه قضائیه به صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت در مرجع ذیصلاح انجام می‌شود.

ماده ۵- از تاریخ تصویب این آیین نامه، آیین نامه و دستورالعمل اجرایی ماده ۱۸ اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۵ و اصلاحیه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۷ لغو می‌گردد. لکن در مورد درخواست‌هایی که تا قبل از تصویب این آیین نامه در اجرای آیین نامه مذکور به ثبت رسیده، مطابق همان آیین نامه اقدام خواهد شد. این آیین نامه مشتمل بر ۵ ماده در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۹ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۳۲ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳

قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی

شناسه‌دار (کددار)

ماده ۱- از تاریخ ابلاغ این قانون، استادکاران و کارگران قالی و فرش دستباف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاههای خانگی تکباف قالی و فرش و یا تحت پوشش تعاونی‌های قالی و فرش و مجتمعهای کوچک و بزرگ مربوطه و همچنین شاغلان

صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه‌های مصوب شناسه‌دار (کددار) صنایع دستی ایران که به صورت تمام وقت به مشاغل یادشده اشتغال دارند، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند. بیست درصد (۲۰٪) سهم دولت و هفت درصد (۷٪) سهم بیمه‌شده خواهد بود. در صورت وجود کارفرما، با پرداخت سه درصد (۳٪) سهم کارفرما بیمه یادشده شامل بیمه بیکاری نیز خواهد بود.

تبصره ۱- تابلوآفان طرح پوستر، رنگرزان، پرداخت زنان دستی، چله‌کشان دستی ماهر و رفوگران ماهر و سایر شاغلان صنایع وابسته به تولید فرش و قالی مشمول این قانون می‌باشند.

تبصره ۲- کارگاه‌های خانگی موضوع این قانون، از کارگاه‌های موضوع ماده (۴) قانون کار محسوب می‌شوند.

تبصره ۳- کارگاه‌های خانگی مذکور از تبصره ماده (۹۸) قانون کار استثناء می‌شوند. اجازه کتبی قبلی مالک یا مستأجری که کارگاه را در محل استیجاری اداره می‌کند برای ورود بازرسان کافی است.

تبصره ۴- شاغلین خانگی و یا پاره‌وقت موضوع این قانون می‌توانند از مزایا و تسهیلات مزبور بهره‌مند گردند.

تبصره ۵ - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای مکلف است مهارت فنی متقاضیان مشمول موضوع این قانون را بررسی نموده و کارت مهارت فنی صادر نماید. سازمان می‌تواند نسبت به آموزش متقاضیان مذکور اقدام کند.

ماده ۲- صدور پروانه تولید برای کارگاه‌های خانگی که در مدت یک سال حداقل پنج و حداکثر بیست متر مربع در رج پنجاه و یا معادل آن در درشت‌باف و ریزباف توسط یک استادکار در شغل دائم و کارگر ساده و یا اعضاء خانواده‌اش بافته شود، بدون اخذ مجوز از شهرداری و اداره امور اقتصادی و دارایی و با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۳- هزینه اجراء این قانون در سال ۱۳۸۸ از محل اعتبار برنامه ۳۰۴۴۱ مذکور در بند (۳۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تأمین می‌شود و در سالهای بعد، در صورت تأمین اعتبار قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۴- مواد و اجزاء قوانین و مقررات دیگر که با این قانون مغایرت دارد، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر چهار ماده و پنج تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسید

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۳۲ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳

قانون اصلاح قانون بیمه اجتماعی رانندگان حمل و نقل بار و مسافر بین شهری

ماده واحده - ماده واحده قانون بیمه اجتماعی رانندگان حمل و نقل بار و مسافر بین شهری مصوب ۱۳۷۹/۲/۱۸ به شرح ذیل اصلاح و تبصره‌های آن به قوت خود باقی می‌ماند:

«ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کلیه رانندگان وسایل نقلیه حمل و نقل بار و مسافر بین شهری و درون‌شهری مشمول قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ قرار گرفته و مکلفند حق بیمه مقرر در این قانون را رأساً بر مبنای درآمدی که همه ساله طبق ماده (۳۵) قانون مذکور تعیین می‌گردد حداقل سه ماهه به سازمان مزبور پرداخت و از مزایای قانون تأمین اجتماعی برخوردار گردند.»

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۴۱ مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۳

قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- مصرف‌کننده: هر شخص حقیقی و یا حقوقی است که کالا یا خدمتی را خریداری می‌کند.
۱-۲- عرضه‌کنندگان کالا و خدمات: به کلیه تولیدکنندگان، واردکنندگان، توزیع‌کنندگان، فروشندگان کالا و ارائه‌کنندگان خدمات اعم از فنی و حرفه‌ای و همچنین کلیه دستگاهها، مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و به صورت کلی یا جزئی کالا یا خدمت به مصرف‌کننده ارائه می‌نمایند اطلاق می‌شود.

۱-۳- ضمانتنامه کالا یا خدمات: سندی است که تولیدکننده، واردکننده، عرضه‌کننده یا تعمیرکننده هر دستگاه فنی به خریدار یا سفارش‌دهنده کالا و خدمات می‌دهد تا چنانچه ظرف مدت معین عیب یا نقص فنی در کالای فروخته شده یا خدماتی که انجام گردیده مشاهده شود، نسبت به رفع عیب، یا تعویض قطعه یا قطعات معیوب و یا دستگاه بدون أخذ وجه و یا پرداخت خسارات وارده اقدام کند.

۱-۴- عیب: منظور از عیب در این قانون زیاده، نقیصه یا تغییرحالتی است که موجب کاهش ارزش اقتصادی کالا یا خدمات گردد:

۵- ۱- تبانی: هرگونه سازش و مواضعه بین عرضه‌کنندگان کالا و خدمات به منظور افزایش قیمت یا کاهش کیفیت یا محدود نمودن تولید یا عرضه کالا و خدمات یا تحمیل شرایط غیرعادلانه براساس عرف در معاملات.

۶ - ۱- صورتحساب فروش: سندی است که در آن مشخصات کالا یا خدمات انجام‌گرفته، با ذکر قیمت، تاریخ و میزان مورد معامله درج شود.

تبصره - در خصوص آن دسته از خدماتی که ارائه آنها عرفاً با بلیط یا قبض صورت می‌گیرد، بلیط یا قبض حکم صورتحساب را دارد و در آن، علاوه بر اطلاعات مصرف و مشخصات کیفی و کمی، نحوه محاسبه قیمت باید به صورت شفاف و ساده درج گردد.

فصل دوم - وظایف عرضه‌کنندگان کالا و خدمات در قبال حقوق مصرف‌کنندگان

ماده ۲- کلیه عرضه‌کنندگان کالا و خدمات، منفرداً یا مشترکاً مسؤول صحت و سلامت کالا و خدمات عرضه‌شده مطابق با ضوابط و شرایط مندرج در قوانین و یا مندرجات قرارداد مربوطه یا عرف در معاملات هستند اگر موضوع معامله کلی باشد در صورت وجود عیب یا عدم انطباق کالا با شرایط تعیین‌شده، مشتری حق دارد صرفاً عوض سالم را مطالبه کند و فروشنده باید آن را تأمین کند و اگر موضوع معامله جزئی (عین معین) باشد مشتری می‌تواند معامله را فسخ کند یا ارزش کالای معیوب و سالم را مطالبه کند و فروشنده موظف است پرداخت کند. در صورت فسخ معامله از سوی مشتری پرداخت خسارت از سوی عرضه‌کننده منتفی است.

تبصره - چنانچه خسارات وارده ناشی از عیب یا عدم کیفیت باشد و عرضه‌کنندگان به آن آگاهی داشته باشند، علاوه بر جبران خسارت به مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهند شد.

چنانچه اقدام آنان واجد عناوین مجرمانه دیگر باشد، مشمول همان قانون خواهند بود.

ماده ۳- عرضه‌کنندگان کالا و خدمات و تولیدکنندگان مکلفند:

۱-۳- ضمانت‌نامه‌ای را که دربردارنده مدت و نوع ضمانت است همراه با صورتحساب فروش که در آن قیمت کالا یا اجرت خدمات و تاریخ عرضه درج شده باشد به مصرف‌کنندگان ارائه نمایند.

۲-۳- اطلاعات لازم شامل: نوع، کیفیت، کمیت، آگاهی‌های مقدم بر مصرف، تاریخ تولید و انقضای مصرف را در اختیار مصرف‌کنندگان قرار دهند.

۳-۳- نمونه کالای موجود در انبار را جهت فروش در معرض دید مصرف‌کنندگان قرار دهند و چنانچه امکان نمایش آنها در فروشگاه وجود ندارد باید مشخصات کامل کالا را به اطلاع مصرف‌کنندگان برسانند.

تبصره ۱- فروش اجباری یک یا چند نوع کالا یا خدمت به همراه کالا یا خدمت دیگر ممنوع می‌باشد.

تبصره ۲- داشتن نشان استاندارد در مورد کالا و خدمات مشمول استاندارد اجباری،

الزامی است.

تبصره ۳- فهرست انواع کالا و خدمات، نوع اطلاعات، نحوه اعلام آن، سقف ارزش کالا و خدماتی که نیاز به صدور ضمانتنامه و صورتحساب دارد ظرف مدت چهارماه توسط وزارت بازرگانی و با همکاری وزارتخانه‌ها، دستگاهها و مؤسسات ذی‌ربط تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره ۴- وزارت بازرگانی موظف است فهرست مربوط به اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی واحدهای خدمات پزشکی اعم از تشخیصی و درمانی را با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و اعلام نماید.

ماده ۴- کلیه عرضه‌کنندگان اعم از تولیدکنندگان و واردکنندگان کالاهای سرمایه‌ای از جمله خودرو (سنگین یا سبک)، ماشین‌آلات صنعتی، کشاورزی، راهسازی، لوازم خانگی، مصنوعات الکتریکی و الکترونیکی، صوتی، تصویری و وسایل ارتباطی مکلف به داشتن نمایندگی رسمی و تعمیرگاه مجاز، تأمین قطعات یدکی و ارائه سرویس و خدمات بعد از فروش می‌باشند.

ماده ۵ - کلیه عرضه‌کنندگان کالا و خدمات مکلفند با الصاق برچسب روی کالا، یا نصب تابلو در محل کسب یا حرفه، قیمت واحد کالا یا دستمزد خدمت را به‌طور روشن و مکتوب به گونه‌ای که برای همگان قابل رؤیت باشد، اعلام نمایند.

ماده ۶ - کلیه دستگاههای دولتی و عمومی، سازمانها، شرکتها، بانکها، نهادها، شهرداریها و همچنین دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است ملزم می‌باشند در ابتدا کلیه اطلاعات لازم درخصوص انجام کار و ارائه خدمت را در اختیار مراجعان قرار دهند.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری دستگاههای ذی‌ربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به‌تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷- تبلیغات خلاف واقع و ارائه اطلاعات نادرست که موجب فریب یا اشتباه مصرف‌کننده از جمله از طریق وسایل ارتباط جمعی، رسانه‌های گروهی و برگه‌های تبلیغاتی شود، ممنوع می‌باشد.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت بازرگانی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸ - هرگونه تبانی و تحمیل شرایط از سوی عرضه‌کنندگان کالا و خدمات، که موجب کاهش عرضه یا پایین‌آوردن کیفیت، یا افزایش قیمت شود، جرم محسوب می‌شود.

فصل سوم - تشکیل انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان

ماده ۹ - به‌منظور ساماندهی مشارکت مردمی در اجراء سیاست‌ها و برنامه‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، به موجب این قانون انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان تأسیس می‌شود و در این قانون «انجمن» خوانده خواهد شد.

تبصره ۱ - انجمن تشکل غیرانتفاعی، غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌باشد که پس از ثبت در وزارت بازرگانی رسمیت می‌یابد.

تبصره ۲ - در مرکز استانها و شهرستانها انجمن استان و شهرستان و در تهران علاوه بر انجمن شهرستان و استان انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان نیز تشکیل می‌گردد.

تبصره ۳ - حوزه فعالیت انجمن‌های استان و شهرستان تابع حوزه جغرافیایی تعیین‌شده در قانون تقسیمات کشوری است.

ماده ۱۰ - اعضای زیر به عنوان شورای عمومی مؤسس انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و برای مدت دو سال تعیین می‌شوند:

- وزیر بازرگانی رئیس شورا.
- وزیر دادگستری یا معاون وی.
- وزیر کشور یا معاون وی.
- دو نماینده از مجلس شورای اسلامی (یک نفر از کمیسیون اجتماعی و یک نفر از کمیسیون اقتصادی به انتخاب مجلس شورای اسلامی) به عنوان ناظر.
- رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان به عنوان دبیر شورا.
- رئیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.
- رئیس سازمان نظام پزشکی کشور.
- یک نفر معتمد و آشنا به امور تولید، خدمات، عرضه، تقاضا و قیمت با معرفی مجمع

امور صنفی تولیدی.

- یک نفر آشنا به امور تولید، خدمات، عرضه، تقاضا و قیمت با معرفی مجمع امور توزیعی.

- سه نفر از اعضای شوراهای شهر به انتخاب وزیر کشور.

- یک نفر به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

- رئیس کانون وکلای دادگستری.

شورای عمومی مؤسس انجمن موظف است اساسنامه انجمن را تصویب و تمهیدات لازم را برای مشارکت مردمی و تشکیل انجمن‌های ملی، استانی و شهرستانی فراهم کند.
ماده ۱۱- فعالیت‌های سیاسی، تجاری و انتفاعی توسط این انجمن‌ها ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۲- وظایف و اختیارات انجمن‌ها به شرح ذیل است:

۱-۱۲- آگاه‌سازی مصرف‌کنندگان از طریق رسانه‌های گروهی و ارتباط جمعی، انتشار نشریه، برگزاری مصاحبه و همایش و تشکیل دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی.
۲-۱۲- ارائه نظریات مشورتی و همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط اجرائی به جهت اجراء مؤثر مقررات امور مربوط به حقوق مصرف‌کنندگان.

۳-۱۲- بررسی شکایات و ارائه خدمات مشاوره‌ای و حقوقی به مصرف‌کنندگان.

۴-۱۲- ارجاع دعاوی به مراجع ذی‌ربط در صورت درخواست خواهان.

ماده ۱۳ - منابع مالی انجمن‌ها به شرح زیر است:

۱-۱۳- اخذ کارمزد برای جبران هزینه‌های متقبل شده پس از استیفاء حقوق مصرف‌کننده از محکوم علیه.

تبصره - میزان کارمزد انجام خدمات در هر حال نباید از پنج درصد (۵٪) محکوم‌به استیفاء شده تجاوز کند.

۲-۱۳- کمک‌های انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کننده بین‌المللی و مردمی که در راستای اهداف انجمن باشد.

تبصره - حداقل ده درصد (۱۰٪) از منابع انجمن صرف تبلیغات، انتشار جزوات و نشریات و اطلاع‌رسانی به مصرف‌کنندگان می‌شود.

فصل چهارم - نحوه رسیدگی و حمایت

ماده ۱۴- به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی به تخلفات و در راستای استیفاء حقوق مصرف‌کنندگان، انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان می‌توانند شکایات واصله از افراد حقیقی و حقوقی را در حدود موارد مذکور در بندهای (۲)، (۳) و (۴) ماده (۱۲) این قانون بررسی نموده و در صورت عدم توافق طرفین (شاکی و مشتکی عنه) یا جهت رسیدگی قانونی به سازمان تعزیرات حکومتی ارجاع نمایند. سازمان مذکور موظف است شکایات مربوط به صنوف مشمول قانون نظام صنفی را در مواردی که واجد عناوین مجرمانه نباشد براساس قوانین و مقررات مربوطه رسیدگی و حکم لازم را صادر و اجراء نماید.

ماده ۱۵- به منظور اجراء مقررات این قانون و سایر قوانین و مقرراتی که موضوع آنها به طور صریح یا ضمنی حمایت از حقوق مصرف‌کننده است، وزارت بازرگانی مکلف است از طریق بازرسان سازمانهای ذی‌ربط خود فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این قانون را نظارت و بازرسی نموده و در صورت مشاهده تخلف مراتب را به سازمان تعزیرات حکومتی جهت رسیدگی گزارش نماید.

ماده ۱۶ - مسؤولیت جبران خسارات وارده به مصرف‌کننده با تشخیص مرجع رسیدگی‌کننده به عهده شخص حقیقی یا حقوقی اعم از خصوصی و دولتی می‌باشد که موجب ورود خسارت و اضرار به مصرف‌کننده شده است. درمورد شرکتهای خارجی علاوه بر شرکت مادر، شعبه یا نمایندگی آن در ایران مسؤول خواهد بود.

تبصره - در کلیه مواردی که تخلف از ناحیه اشخاص حقوقی باشد خسارت باید از اموال شخص حقوقی پرداخت شود ولی مسؤولیت جزایی متوجه مدیرعامل و یا مدیر مسؤول شخص حقوقی است.

ماده ۱۷- اتحادیه‌های صنفی موظفند شکایات اشخاص را از تخلفات واحدهای صنفی مشمول قانون نظام صنفی بررسی نموده و نسبت به حل و فصل آن اقدام نمایند یا برای رسیدگی به سازمان تعزیرات حکومتی ارسال نمایند و نیز ناظران و بازرسان کمیسیونهای نظارت موضوع ماده (۵۲) قانون نظام صنفی شکایات اشخاص را از تخلفات واحدهای صنفی مورد بررسی قرار داده و در صورت احراز تخلف مراتب را برای رسیدگی به سازمان

تعزیرات حکومتی ارسال نمایند.

فصل پنجم - جریمه‌ها و مجازات

ماده ۱۸ - چنانچه کالا یا خدمات عرضه‌شده توسط عرضه‌کنندگان کالا یا خدمات معیوب باشد و به واسطه آن عیب، خساراتی به مصرف‌کننده وارد گردد متخلف علاوه بر جبران خسارات به پرداخت جزای نقدی حداکثر تا معادل چهار برابر خسارت محکوم خواهد شد.

ماده ۱۹ - عرضه‌کنندگان کالا و خدمات و تولیدکنندگانی که مبادرت به تخلفات موضوع مواد (۳) الی (۸) این قانون نمایند در صورت ورود خسارات ناشی از مصرف همان کالا و خدمات به مصرف‌کنندگان علاوه بر جبران خسارت وارده به جزای نقدی حداکثر معادل دو برابر خسارت وارده محکوم خواهند شد.

تبصره - در صورتی که عرضه‌کنندگان کالا و خدمات از ایفاء هر یک از تعهدات خود در قبال خریدار خودداری کرده و یا آن را به صورت ناقص و یا با تأخیر انجام دهند مکلفند علاوه بر انجام کامل تعهد، خسارت وارده را جبران نمایند.

ماده ۲۰ - مراجع ذیصلاح رسیدگی‌کننده می‌توانند علاوه بر مجازات‌های مقرر قانونی، عرضه‌کنندگان کالا و خدمات یا تولیدکنندگان و فروشندگان را مجبور به جمع‌آوری کالاهای عرضه‌شده به منظور تعمیر و اصلاح و رفع عیب کالاهای فروخته‌شده یا خدمات عرضه شده نمایند.

ماده ۲۱ - آیین‌نامه اجرائی مربوط به این قانون ظرف مدت سه ماه توسط وزارتخانه‌های بازرگانی و دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۲ - از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون رسیدگی به تخلفات افراد صنفی توسط سازمان تعزیرات حکومتی و براساس مجازات‌های مقرر در قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی و سایر قوانین انجام خواهد گرفت و قوانین مغایر لغو و بلااثر می‌گردد.

همچنین پرونده‌های مفتوحه در هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر قانون نظام صنفی از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون به سازمان تعزیرات حکومتی ارجاع خواهد شد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و دو ماده و پانزده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پانزدهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۶۹ مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۸

قانون الماق یک تبصره به قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسؤولیتهای رئیس مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحات بعدی آن

ماده واحده - متن زیر به عنوان تبصره (۸) به قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسؤولیتهای رئیس مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌گردد:

تبصره ۸ - در مواردی که رئیس مجلس شورای اسلامی مصوبات، آئین‌نامه‌ها و تصویب‌نامه‌های مقامات مذکور در اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی را مغایر با متن و روح قوانین تشخیص دهد نظر وی برای دولت معتبر و لازم‌الاتباع است و دیوان عدالت اداری نسبت به این گونه موارد صلاحیت رسیدگی ندارد. تطابق تصمیمات مقامات مذکور با موارد ذکر شده با رئیس مجلس شورای اسلامی می‌باشد. این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است و شامل موارد قبلی که نظر ریاست مجلس رعایت نگردیده نیز می‌شود. همچنین کلیه قوانین مغایر از جمله قانون استفساریه ماده (۲۵) قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۴ نسخ می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی‌ام فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

**تصویب نامه در خصوص تعیین حق بیمه خدمات درمانی خانوارهای کارکنان و
بازنشستگان لشکری و کشوری**

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۵۷۶۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۳ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

در اجرای بند «۱۴» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، حق بیمه خدمات درمانی خانوارهای کارکنان و بازنشستگان لشکری و کشوری به شرح ذیل تعیین می شود:

۱- حق بیمه پایه درمان به ازای هر خانوار عبارت است از:

الف - برای شاغلان، هفت درصد از حقوق ماهیانه مشمول کسور بازنشستگی.

ب - برای بازنشستگان، وظیفه بگیران و مستمری بگیران هفت درصد حقوق مندرج در

حکم یا فیش حقوقی بدون احتساب حق عائله مندی، حق اولاد و حق نگهداری.

۲- دو هفتم از حق بیمه یادشده به عنوان سهم مشارکت خانوار از حقوق افراد مشمول

کسر می شود.

تبصره - در صورتی که زوجین هر دو مشترک یک صندوق باشند، حق بیمه درمان

موضوع این تصویب نامه از حقوق سرپرست مرد کسر می شود.

۳- افراد تبعی درجه یک مطابق ضوابط جاری هر سازمان، مشمول حق بیمه مذکور قرار

می گیرند.

تبصره - شمول افراد تبعی درجه یک برای فرزندان ذکور تا پایان سن بیست و دو

سالگی و برای فرزندان اناث تا زمان ازدواج می باشد.

۴- افراد تبعی درجه دو و سه هر صندوق (فرزندان چهارم به بعد، پدر و مادر، خواهر و

برادر، عروس و داماد) با پرداخت صددرصد حق سرانه بیمه درمان مصوب سالانه برای هر

نفر، تحت پوشش بیمه پایه قرار می گیرند.

۵ - کارکنان وظیفه با پرداخت یک پنجم حق سرانه بیمه درمان مصوب سالانه برای هر

نفر تحت پوشش بیمه پایه قرار خواهند گرفت.

۶ - منابع حاصل از اجرای این تصویب‌نامه، مازاد بر سرانه حق بیمه مصوب سال ۱۳۸۸، صرفاً بابت افزایش سطح کمی و کیفی خدمات تشخیصی و درمانی قابل ارائه به خانوارهای کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری قابل مصرف است و مصادیق آن حداکثر ظرف یک ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه توسط شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور اعلام خواهد شد.

۷- در اجرای این تصویب‌نامه، رعایت بند (۵۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور الزامی است.

۸ - این تصویب‌نامه از ابتدای سال ۱۳۸۸ لازم‌الاجرا می‌باشد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۸۱ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲

تصویب‌نامه درمخصوص تشکیل کارگروهی درمخصوص تعیین میزان و نحوه دریافت حق بیمه خدمات درمانی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۹/۲۲ بنا به پیشنهاد رییس‌جمهور و به استناد اصول یکصد و بیست و هفتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- کارگروهی با حضور خانم مرضیه وحید دستجردی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (رییس) و آقایان صادق محصولی وزیر رفاه و تأمین اجتماعی، عبدالرضا شیخ‌الاسلامی وزیر کار و امور اجتماعی، احمدی وحیدی وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، مهدی غضنفری وزیر بازرگانی، سیدشمس‌الدین حسینی وزیر امور اقتصادی و دارایی، ابراهیم عزیزی معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور و مسعود جیلانچی (دبیر) و با وظایف و اختیارات زیر تشکیل می‌شود:

الف - ساماندهی و تعیین میزان و نحوه دریافت حق بیمه خدمات درمانی کشور در

- طرح پزشک خانواده و خدمات درمانی کشور.
- ب - ساماندهی و تعیین تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی کشور بر مبنای قیمت تمام شده خدمات.
- ج - تدوین چارچوب‌های لازم به منظور تعمیم و تسری بیمه سلامت از طریق برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در شهرهای کشور.
- د - تدوین چارچوب‌های نظارتی جهت کنترل مؤثر بازار سلامت.
- ه - تدوین برنامه نظام‌مند جهت کاهش سهم مردم از هزینه‌های سلامت.
- و - ساماندهی بخش درمان کشور.
- ۲- تصمیم‌گیری درخصوص امور اجرایی موضوع یاد شده به کلیه اعضای کارگروه به عنوان نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور و تصویب و اصلاح آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط به موضوع یادشده به وزیران عضو کارگروه تفویض می‌شود.
- ۳- تصمیمات و مصوبات اکثریت اعضا یا وزیران عضو کارگروه (حسب مورد) در حکم تصمیمات رئیس‌جمهور و هیئت وزیران بوده و با رعایت ماه (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.
- ۴- دبیرخانه کارگروه در دفتر هیئت دولت مستقر می‌باشد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۸۲ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۳

آئین‌نامه خرید خدمات مشاوره

فصل اول - کلیات

ماده ۱- هدف و کاربرد

الف - هدف: در اجرای بند (ه) ماده (۲۹) قانون برگزاری مناقصات، ضوابط، موازین و معیارهای خرید خدمات مشاوره به منظور تحقق موارد زیر تعیین می‌شوند:

۱- انتخاب مشاوران صلاحیتدار و توانمند

۲- ایجاد محیط رقابت کیفی برای توسعه خدمات مشاوره

۳- تضمین کیفیت خدمات مشاوره

ب - کاربرد: تمام دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات باید مقررات این آیین‌نامه را برای خرید خدمات مشاوره در معاملات بزرگ رعایت کنند. خرید خدمات مشاوره در معاملات کوچک و متوسط بر اساس ماده (۲۴) این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۲ - تعاریف و عبارات‌های اختصاری

الف - اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار رفته است، به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱- قانون: قانون برگزاری مناقصات -۱۳۸۳-

۲- معاونت: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور

۳- کارفرما: دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون

تبصره - به استناد ماده (۵۳) قانون محاسبات عمومی - مصوب ۱۳۶۶ - و تبصره‌های آن، اعمال اختیارات و وظایفی که برای کارفرما در این آیین‌نامه منظور شده است، توسط بالاترین مقام دستگاه اجرایی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون صورت خواهد گرفت که به نماینده یا نمایندگان مجاز وی قابل تفویض می‌باشد.

۴ - هیئت انتخاب مشاور: هیئتی مرکب از کارفرما یا نماینده وی، ذیحساب یا بالاترین مقام مالی کارفرما و یک یا سه کارشناس متخصص در زمینه مرتبط با موضوع پروژه به انتخاب کارفرما.

تبصره ۱- در معاملات بالای ده برابر سقف نصاب معاملات متوسط از نهاد صنفی مربوط که توسط کارفرما مشخص می‌گردد، یک نفر نماینده بعنوان یکی از اعضای هیئت انتخاب مشاور حضور خواهد داشت. کارفرما از نهاد یاد شده به صورت کتبی برای معرفی نماینده و شرکت در جلسه دعوت بعمل می‌آورد. عدم حضور نماینده مانع از تشکیل جلسه و اتخاذ تصمیم نخواهد شد.

تبصره ۲- در هر حالت، تعداد اعضای هیئت باید فرد باشد.

۵ - مشاوره: هر نوع خدمات مدیریتی، کارشناسی، مشاوره‌ای یا خدمات مهندسی

مشاور، از جمله:

- الف - طراحی مفهومی، پایه تفصیلی و اجرایی
- ب - مطالعات پیدایش، مطالعات توجیهی و تهیه طرح
- پ - مطالعات پژوهشی، تحقیقاتی، بنیادی، کاربردی، راهبردی و توسعه‌ای.
- ت - مطالعات موضوعی، بخشی، جامع و میان بخشی.
- ث - مطالعات منطقه‌ای و آمایش سرزمین.
- ج - تهیه و تنظیم استانداردها، ضوابط و معیارهای فنی و اجرایی.
- چ - برنامه‌ریزی و کنترل پروژه.
- ح - مهندسی ارزش.
- خ - برنامه‌ریزی آموزشی و توسعه منابع انسانی.
- د - پایش و ارزشیابی طرح‌ها.
- ذ - خدمات مدیریتی.
- ر - مدیریت طرح.
- ز - کنترل مهندسی.
- ژ - مطالعات اقتصادی.
- س - امکان‌سنجی، طراحی و مدیریت سیستمها.
- ش - مطالعات ارزیابی زیست محیطی.
- ص - نظارت بر اجرا، نصب و بهره‌برداری.
- ض - مطالعات آماری.
- ط - نقشه‌برداری و ایجاد سیستمهای اطلاعات جغرافیایی.
- ظ - ویژه‌سازی، نصب، راه‌اندازی، نگهداری و پشتیبانی بسته‌های نرم‌افزاری.
- ع - برنامه‌ریزی، امکان‌سنجی، مدیریت طرح، استانداردسازی، مطالعه، طراحی، ساخت، پیاده‌سازی، ارزیابی و ممیزی نظامهای فناوری اطلاعات.
- غ - معماری اطلاعات، برنامه‌نویسی، پیاده‌سازی، انتقال، پشتیبانی و نگهداری نرم‌افزارهای سفارشی.
- ف - طراحی شبکه‌های رایانه‌ای.

ق - خدمات برنامه‌ریزی فناوری اطلاعات و ارتباطات شامل تهیه طرح‌های جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات، برنامه‌ریزی راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات و تدوین معماری سازمانی.

ک - خدمات جنبی و مکمل خدمات مشاوره.

گ - خدمات کارشناسی در یک یا چند مورد از زمینه‌های اداری، مالی، آموزشی، حقوقی، پژوهشی، فنی و بازرگانی.

تبصره - چنانچه به سبب توسعه فناوری و زمینه‌های تخصصی، نیازی به افزودن یا تغییر موارد یادشده باشد، کارفرما پیشنهاد خود را به معاونت ارائه می‌کند و معاونت در صورت تایید، موضوع را ابلاغ می‌نماید.

۶ - مشاور: شخصی حقیقی یا حقوقی که دارای گواهی‌نامه صلاحیت برای انجام کار مشاوره است. در کارهایی که معاونت گواهی‌نامه ارائه نمی‌دهد، طبق دستورالعملی که توسط معاونت تهیه می‌شود، شخص صلاحیتدار به طور مشخص بیان می‌گردد.

۷ - خدمات کارشناسی: آن بخش از خدمات مشاوره (به استثنای موارد جزء (۵) بند (الف) ماده (۲) که توسط مشاوران حقیقی یا حقوقی صلاحیتدار انجام می‌شود.

۸ - کار پژوهشی: فعالیت‌های نظام‌یافته با هدف ایجاد و ارتقای دانش و شناخت پدیده‌های طبیعی، انسانی، اجتماعی و فرهنگی که در قالب تحقیقات بنیادی، توسعه‌ای یا کاربردی انجام شود.

۹ - طرح / پروژه: تبیین یک سلسله فعالیت‌های سامانه‌وار و دارای هدف، منابع، مهلت و برنامه زمانی معین که معمولاً از طریق تحصیل خدمات مدیریت، مشاوره، پیمانکاری، تامین کالا و خدمات اجرا می‌شود.

۱۰ - دعوت‌نامه: فراخوانی که از طریق پست سفارشی، تلگرام، تلکس، دورنگار، پست الکترونیک یا نظایر آن، با رعایت ماده (۲۲) قانون، به نشانی مشاوران ارسال می‌شود.

۱۱ - فراخوان مشاوره: سندی که در ابتدای فرآیند خرید خدمات مشاوره برای دعوت به همکاری از مشاوران ارائه می‌شود.

۱۲ - استعلام ارزیابی کیفی (RFQ): کاربرگهایی که به منظور ارزیابی کیفی بین مشاوران

فهرست بلند (موضوع ماده (۷)) توزیع و اطلاعات مورد نیاز از آنها دریافت می‌شود.

۱۳ - درخواست پیشنهاد (RFP): کاربرگهایی که به منظور ارزیابی فنی و مالی پیشنهادها، به طور یکسان بین مشاوران برگزیده (فهرست کوتاه) توزیع و اطلاعات مورد نیاز از آنها دریافت می‌شود.

۱۴ - فهرست بلند: فهرست اسامی و مشخصات مشاورانی که از طریق یکی از دو روش بیان شده در بند (الف) ماده (۷) بدست می‌آید.

۱۵ - فهرست کوتاه: فهرست اسامی و مشخصات مشاورانی که در ارزیابی کیفی مشاوران فهرست بلند، حایز حداقل امتیاز قابل قبول شده و توان انجام خدمات مشاوره را در زمینه مورد نظر داشته باشند.

۱۶ - مدت اعتبار پیشنهادها: مدتی که پیشنهادهای فنی و مالی مشاوران معتبر است و پس از آن، در صورتی که قرارداد منعقد نشده باشد، پیشنهادهای مشاوران فاقد اعتبار می‌باشد و فرایند خرید خدمات مشاوره باید تجدید شود.

۱۷ - برنامه زمانی انتخاب مشاور: سندی که در آن، زمان و مهلت برگزاری مراحل مختلف خرید خدمات مشاوره، مدت اعتبار پیشنهادها و زمان انعقاد قرارداد مشخص می‌شود.

۱۸ - مطالعات توجیهی: پس از انجام مطالعات پیدایش (برای تعیین طرح یا پروژه)، مطالعات توجیه فنی، اقتصادی، مالی، اجتماعی، فرهنگی - تاریخی، زیست محیطی و پدافند غیرعامل با گردآوری اطلاعات و آمار، بررسی و تحلیل نیازها، بررسی‌های فنی و ارائه راه‌حل‌های مختلف برای تامین نیاز و ضرورت یا عدم ضرورت تبدیل آن به طرح یا پروژه منجر به تعیین گزینه‌های مطلوب طرح یا پروژه (در صورت موجه بودن) و در نهایت تعیین گزینه برتر با توجه به مبانی فنی، سودآوری مالی، اقتصادی و ملاحظات اجتماعی، زیست محیطی و ایمنی می‌شود. توسط این مطالعات، تایید یا رد طرح یا پروژه و یا تعیین حدود و زمان اجرای گزینه برتر مشخص می‌شود.

۱۹ - طراحی تفصیلی: خدماتی که در صورت اعلام موجه بودن طرح یا پروژه توسط مطالعات توجیهی، با انجام محاسبات فنی - مهندسی به مدارک لازم برای عملیات اجرایی، نصب و راه‌اندازی (شامل تعیین مشخصات و جزئیات فنی، اجرایی، روش ساخت و تدارک) یک طرح یا پروژه منجر شود.

- ۲۰- ارزشیابی عملکرد: فرایندی که در آن سطح کیفی کارهای در دست انجام یا انجام شده مشاور در مقاطع یا دوره‌های زمانی خاص تعیین می‌شود.
- ۲۱ - گروه مشارکت: مشاورانی که در قالب مشارکت مدنی یا ثبت شده (براساس قانون تجارت) شامل دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی، متقاضی انجام خدمات مشاوره شوند.
- ۲۲ - کارهای مشروط: آن بخش از کارهای مشاوره که به لحاظ حوزه کار، مقدار، مدت و چگونگی انجام کار، قابل پیش‌بینی نبوده و تغییرات قرارداد در این‌گونه کارها وابسته به شرایط کار باشد.
- ۲۳ - مدیر طرح: شخص حقوقی که طی قرارداد مشخص، وظایف مدیریت بر انجام طرح را از طرف کارفرما به عهده می‌گیرد.
- ۲۴- اشخاص حقیقی یا حقوقی مستقل: اشخاصی که کارفرما در انجام فرآیند خرید خدمات مشاوره از کمک آنها استفاده می‌نماید و با سایر عوامل ذی‌نفع پروژه منافع مشترک ندارند.
- ۲۵- پیشنهادهای مالی نامتناسب: پیشنهادهای مالی خارج از اعتدال (بسیار گران یا بسیار ارزان) که شاخص آنها در درخواست پیشنهاد توسط کارفرما تعیین می‌شود.
- ۲۶- شرح خدمات همسان: شرح خدماتی که توسط معاونت ابلاغ شده تا به عنوان راهنمای تهیه شرح تفصیلی خدمات پروژه در انجام خدمات مشاوره استفاده شود.
- ۲۷- شرح تفصیلی خدمات: مجموعه ریز خدمات، فعالیت‌ها و تکالیفی که برای انجام دادن خدمات مشاوره در یک پروژه، مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- ۲۸- طراحی پایه: خدماتی که بر مبنای سیمای کلی طرح یا پروژه و با بررسی کامل و میدانی و انتخاب دانش فنی مناسب و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات اصلی و معماری کلی طرح یا پروژه را تعیین می‌نماید.
- ۲۹- حوزه کار: دامنه، شرایط و وضعیت فنی کار که ممکن است بسته به عوامل اثرگذار ناشی از طبیعت و یا جامعه انسانی تغییر یافته و به طور دقیق از ابتدا قابل پیش‌بینی نباشد.
- ۳۰ - شرح کلی خدمات: شرح نیاز و خدمات کلی مورد نیاز کارفرما که مبنای تهیه شرح تفصیلی خدمات قرار می‌گیرد.
- ۳۱- حوادث قهری: به موارد جنگ اعم از اعلام شده یا نشده، انقلاب‌ها و اعتصاب‌های

عمومی، شیوع بیماری‌های واگیردار، زلزله، سیل و طغیان‌های غیرعادی، آتش‌سوزی‌های دامنه‌دار و مهار نشدنی، طوفان و حوادث مشابه خارج از کنترل حوادث قهری گفته می‌شود.
۳۲- مسابقه: مسابقه طراحی معماری و شهرسازی که طبق اهداف، ضوابط و معیارهای نشریه شماره (۲۴۰) معاونت با عنوان « راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی در ایران» انجام می‌شود.

۳۳- متن قرارداد همسان: موافقتنامه و شرایط عمومی قرارداد که به صورت همسان از طرف معاونت ابلاغ شده است.

۳۴- دستگاه مرکزی: واحد مرکزی دستگاه‌های موضوع بند(ب) ماده(۱) قانون که طبق مقررات وظیفه راهبری واحدهای تابعه را برعهده دارند. (فهرست دستگاه‌های مرکزی مورد تایید معاونت، از طریق بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات قابل‌دستیابی است).
۳۵ - کارهای حوزه فناوری اطلاعات: خدمات مشاوره مشمول ضوابط شورای عالی انفورماتیک کشور.

ب - معادل‌ها و عبارتهای اختصاری در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

۱ - طرح / پروژه:

Project

۲- گزارش شناخت:

ITC= Information to Consultants

۳- فراخوان / دعوتنامه:

LOI = Letter Of Invitation

۴- ارزیابی کیفی:

PQ = Pre – qualification

۵ - استعلام ارزیابی کیفی:

RFQ = Request For Qualification

۶ - درخواست پیشنهاد:

RFP = Request For Proposal

۷ - پیشنهاد فنی:

TP = Technical Proposal

۸ - پیشنهاد مالی:

FP = Financial Proposal

۹ - انتخاب بر اساس کیفیت:

QBS = Quality Based Selection

۱۰ - انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت:

QCBS = Quality and Cost Based Selection

۱۱ - انتخاب بر اساس بودجه ثابت:

SFB = Selection under a Fixed Budget

۱۲ - انتخاب بر اساس روش تک گزینه‌ای:

SSS = Single Source Selection

۱۳ - هیئت انتخاب مشاور:

EC = Evaluation Committee

۱۴ - پیمانکار عمومی:

GC = General Contractor

۱۵ - شرایط عمومی قرارداد:

GCC = General Condition of Contract

۱۶ - طراحی و ساخت توأم:

DB = Design and Build

۱۷ - خدمات مهندسی - تامین کالا - ساخت:

EPC = Engineering and procurement and Construction

۱۸ - خدمات مهندسی - ساخت:

EPC = Engineering and Construction

۱۹ - مبلغ مشروط:

Provisional Sum

سایر اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار رفته است به ترتیب براساس قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های آن، قانون محاسبات عمومی کشور، آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مشاوران، نظام فنی و اجرایی کشور و ضوابط آن و سایر قوانین تعریف و تفسیر می‌شود.

فصل دوم - اصول ضوابط خرید خدمات مشاوره

ماده ۳ - مسئولیت‌ها و نقش‌ها

الف - به طور کلی، وظایف و مسئولیت‌های کارفرما در خرید خدمات مشاوره شامل موارد زیر و ارزیابی شکلی مربوط است:

- ۱- اجرای تمهیدات خرید خدمات مشاوره (موضوع ماده (۴)).
- ۲- تصمیم‌گیری درباره تجدید یا لغو فرآیند خرید خدمات مشاوره.
- ۳- مستندسازی خرید خدمات مشاوره.
- ۴- انجام تمام مراحل خرید خدمات مشاوره به روش تک‌گزینه‌ای.
- ۵ - انعقاد قرارداد مشاوره.
- ۶ - بررسی کفایت و تایید گزارش شناخت.
- ۷- امتیازدهی و ارزیابی کیفی مشاوران.
- ۸ - تهیه فهرست کوتاه و گزارش ارزیابی کیفی.
- ۹- تایید مفاد درخواست پیشنهاد (RFP).
- ۱۰- گشایش پاکت‌های ارزیابی فنی.
- ۱۱- امتیازدهی و ارزیابی فنی پیشنهادها.
- ۱۲- تعیین مشاور منتخب.
- ۱۳- اطلاع‌رسانی خرید خدمات مشاوره.

تبصره - چنانچه کارفرما احساس نیاز نماید، برای انجام وظایف می‌تواند به تشخیص خود از کمیته‌ای مرکب از اشخاص حقیقی یا حقوقی مستقل با پرداخت حق‌الزحمه استعلام نماید. نظر کمیته یاد شده پس از تایید وی اجرایی خواهد بود.

ب - در صورتی که از خدمات مدیر طرح استفاده شود، کارفرما می‌تواند مسئولیت‌های اجزای (۳)، (۷) و (۸) بند (الف) این ماده و اجزای (۱) تا (۶) بند (الف) ماده (۴) را به مدیر طرح واگذار کند.

پ - مسئولیت‌های هیئت انتخاب مشاور در فرایند خرید خدمات مشاوره بجز روش‌های تک‌گزینه‌ای و مسابقه، شامل موارد زیر و ارزیابی شکلی مربوط است:

- ۱- گشایش پاکت‌های قیمت

۲- ارزیابی مالی پیشنهادها برای تعیین مشاور منتخب.

تبصره - در روش‌های انتخاب بر مبنای تعرفه و بودجه ثابت، ارزیابی مالی پیشنهادها فقط شامل کنترل امضا و مهر مشاور در تمامی اسناد درخواست پیشنهاد می‌باشد و قرارداد با مشاوره‌ای که بالاترین امتیاز فنی را کسب کرده باشد بر طبق بخش مالی اسناد درخواست پیشنهاد که کارفرما ارائه کرده است، منعقد می‌شود.

۳- تایید وجود فقط یک متقاضی خدمات مشاوره (پس از انجام هریک از فرآیندهای اجزای (۴) یا (۵) بند (ت) ماده (۷) توسط کارفرما و وجود فقط یک متقاضی خدمات مشاوره).

۴- رد پیشنهادهای مالی نامتناسب بر اساس روش اعلام شده کارفرما در درخواست پیشنهاد.

ت - مسئولیت‌های معاونت در خرید خدمات مشاوره عبارتند از:

۱- تهیه و ارائه فهرست مشاوران صلاحیتدار با ذکر رشته، زمینه تخصصی، پایه صلاحیت و ظرفیت آزاد.

۲- ابلاغ متن قرارداد همسان.

۳ - ابلاغ فهرست خدمات یا شرح خدمات همسان.

۴ - ابلاغ مبانی تعیین حق‌الزحمه خرید خدمات مشاور.

۵ - نظارت بر ارجاع کار از طریق بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات.

۶ - تفسیر و تبیین این آیین‌نامه و تهیه، ابلاغ و نظارت بر دستورالعمل‌ها و راهنمای لازم برای اجرای آن.

ث - مسئولیت‌های انجام مراحل خرید خدمات مشاوره به روش مسابقه طبق نشریه شماره (۲۴۰) معاونت تعیین می‌شود.

ماده ۴ - تمهیدات خرید خدمات مشاوره

الف - کارفرما قبل از شروع فرآیند خرید خدمات مشاوره باید اقدام‌های زیر را انجام

دهد:

۱- تهیه گزارش شناخت (موضوع ماده (۵)).

۲- تهیه شرح کلی خدمات (موضوع ماده (۶)).

۳- تهیه برنامه زمانی خرید خدمات مشاوره.

۴- برآورد حق الزحمه خدمات مشاوره.

۵- تعیین روش انتخاب مشاوران (موضوع ماده (۱۶)).

۶- تهیه مفاد فراخوان مشاوره حسب مورد (موضوع بند (ب) ماده (۷)).

۷- تعیین هیئت انتخاب مشاور (حسب روش خرید خدمات مشاوره).

۸- تهیه معیارها و استعلام ارزیابی کیفی مشاوران حسب مورد (موضوع ماده (۱۳)).

۹- تهیه اسناد درخواست پیشنهاد (موضوع ماده (۱۸)).

ب- کارفرما باید قبل از شروع فرایند انتخاب مشاور، نسبت به تهیه مقدمات لازم برای اجرای تعهدات مشاور مانند مستندسازی مطالعات، نقشه‌ها و مدارک مربوط به مراحل قبلی اقدام و از تامین منابع مالی کار اطمینان حاصل کند.

ماده ۵ - گزارش شناخت:

الف- تهیه گزارش شناخت در موارد زیر برعهده کارفرما است:

۱- عنوان، مشخصات کلی، اهداف کیفی و کمی طرح.

۲- سازمان کارفرمایی.

۳- اسناد فنی و نقشه‌ها و مدارک طراحی به نحوی که وضعیت طرح را به طور اجمال برای مشاور از نظر شرایط کار تبیین کند. (در صورتی که در مطالعات قبلی تهیه شده باشد).

۴- فهرست مهمترین مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط.

ب- چنانچه انجام خدمات مشاوره طرحی مستلزم رعایت قوانین و مقررات خاصی نظیر حقوق دولتی خاص (مربوط به مقررات بیمه، عوارض، مالیات و نظایر آن) حفاظت ویژه یا ملاحظات زیست محیطی خاصی باشد، در گزارش شناخت باید موارد با ذکر قوانین و مقررات مربوط تشریح شوند.

ماده ۶ - شرح کلی خدمات

الف- شرح کلی خدمات حداقل شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- هدف و محدوده طرح.

۲- اطلاعات پایه (به منظور ارایه شرح تفصیلی خدمات یا متدولوژی).

۳- مبانی، اصول، معیارها و استانداردهای مورد نظر کارفرما.

۴- خروجی ها و نتایج مورد نیاز شامل اطلاعات، نقشه ها یا گزارش هایی که مشاور باید در مراحل مختلف یا پایان کار به کارفرما تحویل دهد.

۵ - خدمات جنبی و تکمیلی که باید توسط مشاور یا به واسطه وی توسط شخص ثالثی انجام شود.

۶ - وظایف مشاور در زمینه آموزش یا انتقال دانش فنی (حسب مورد).

ب - معاونت با دریافت نظر کارفرمایان نسبت به تهیه و ابلاغ شرح خدمات همسان برای کارهای مشاوره برنامه ریزی می کند. در صورت نبودن شرح خدمات همسان، کارفرما می تواند شرح تفصیلی خدمات را تهیه یا در ابتدا به عنوان یک امتیاز فنی از مشاوران درخواست نموده و سپس شرح تفصیلی خدمات تلفیق شده خود را به منظور استعلام قیمت از مشاوران به آنها ابلاغ نماید.

تبصره - کارفرما مجاز است تهیه یک یا چند مورد از موارد مندرج در بند (الف) ماده (۵) و بند (الف) ماده (۶) را به اشخاص حقیقی یا حقوقی مستقل واگذار نماید.

ماده ۷ - تهیه فهرست بلند

الف - کارفرما می تواند به روش های زیر فهرست بلند مشاوران را تهیه کند:

۱- فراخوان مشاوران دارای صلاحیت طبق ماده (۹) از طریق انتشار آگهی در دو تا سه نوبت حداقل در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار کشور و درج آن در بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات.

۲- مراجعه به فهرست مشاوران دارای صلاحیت طبق ماده (۹) و انتخاب دوازده مشاور.

ب - آگهی فراخوان مشاوره حداقل شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- نام و نشانی کارفرما.
- ۲- موضوع خدمات مشاوره.
- ۳- درخواست گواهی نامه صلاحیت مرتبط با موضوع پروژه در صورت وجود آن.
- ۴- اعلام انجام ارزیابی کیفی (حسب مورد)

۵ - رشته یا زمینه تخصصی مشاور.

۶ - تاریخ، مهلت و نشانی دریافت و تحویل اسناد.

۷ - نحوه دریافت اسناد ارزیابی و هزینه آن در صورت لزوم.

پ - فهرست مشاوران دارای صلاحیت معاونت از طریق مراجعه به نشانی الکترونیکی بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات در دسترس عموم می‌باشد.

ت - شرایط خاص در تهیه فهرست بلند:

۱- در موارد خاص با تشخیص و مسئولیت کارفرما، تعداد مشاوران موضوع جزء (۲)

بند (الف) به پنج مشاور تقلیل می‌یابد.

۲- انتشار آگهی برای کارهایی که برآورد حق‌الزحمه مشاوره آنها در حوزه فناوری اطلاعات بیش از سه برابر سقف نصاب معاملات متوسط باشد و همچنین برای سایر کارهای مشاوره با برآورد حق‌الزحمه مشاوره بیش از بیست برابر سقف نصاب معاملات متوسط ضروری است.

۳- در مورد کارهای موضوع جزء (۲) بند (ت) این ماده، کارفرما با مجوز بالاترین مقام دستگاه مرکزی خود می‌تواند با رعایت سایر مفاد این آیین‌نامه بدون انتشار آگهی نسبت به تهیه فهرست بلند اقدام نماید.

۴ - در صورت انتشار فراخوان بصورت آگهی و عدم تکمیل حداقل سه متقاضی برای فهرست بلند، کارفرما فرآیند انتشار آگهی را یک بار تکرار یا مطابق جزء (۲) بند (الف) اقدام می‌نماید و در هر صورت به تعداد متقاضیان این فرآیند کفایت می‌شود.

۵ - در مورد جزء (۲) بند (الف) در صورت عدم کفایت تعداد فهرست مشاوران دارای صلاحیت، کارفرما فهرست بلند را از تعداد موجود مشاوران دارای صلاحیت در پایه‌های بالاتر یا پایین‌تر همان رشته تشکیل می‌دهد و به این ترتیب، به تعداد موجود مشاوران برای فهرست بلند کفایت می‌شود.

۶ - در شرایطی که پس از انجام هر یک از فرآیندهای اجزای (۴) یا (۵) بند (ت) این ماده فقط یک متقاضی خدمات مشاوره اعلام آمادگی نموده باشد، پس از تایید هیئت انتخاب مشاور، انتخاب مشاور به روش تک‌گزینه‌ای انجام می‌شود.

۷- در روش تک‌گزینه‌ای، موضوع بند (ث) ماده (۱۶) تهیه فهرست بلند و به تبع آن جزء (۲) بند (ت) این ماده موضوعیت ندارد.

ماده ۸ - همزمانی خدمات مشاوره

الف - ارجاع همزمان فعالیت‌های جنبی و تکمیلی به مشاور اصلی، در صورتی که دارای صلاحیت لازم در رشته مربوط باشد، مجاز است. در این صورت ارجاع کار خدمات جنبی با استفاده از روش تک‌گزینه‌ای خواهد بود.

تبصره - در صورتی که مشاور اصلی فاقد صلاحیت لازم برای انجام خدمات جنبی باشد، ارجاع خدمات جنبی به صورت تک‌گزینه‌ای به مشاور خدمات جنبی دارای صلاحیت که به عنوان همکار و انجام‌دهنده این خدمات توسط مشاور اصلی به کارفرما معرفی می‌شود، مجاز است.

ب - ارجاع خدمات زیر در یک طرح به یک مشاور مجاز نیست:

۱- مدیریت طرح با هریک از خدمات مطالعات پیدایش، مطالعات توجیهی، طراحی پایه، طراحی تفصیلی، نظارت عالی و نظارت کارگاهی.

۲- مطالعات پیدایش و مطالعات توجیهی با هریک از خدمات طراحی تفصیلی، نظارت عالی و نظارت کارگاهی.

۳- قرارداد مستقل خدمات مهندسی ارزش با هریک از خدمات طراحی پایه، طراحی تفصیلی، نظارت عالی و نظارت کارگاهی.

تبصره - خدمات مهندسی ارزش می‌تواند جزئی از شرح خدمات در هرگونه قرارداد خدمات مشاوره باشد.

پ - هرگونه مشارکت در منافع مالی و تدارکاتی پروژه برای مشاوره که خدمات مدیریت طرح، مطالعات پیدایش، مطالعات توجیهی، بازرسی، طراحی پایه، طراحی تفصیلی یا نظارت عالی یا کارگاهی در طرحی را بر عهده گرفته است، در قراردادهای تامین کالا (p) و پیمانکاری (C) همان طرح ممنوع است.

تبصره - برای کارهای خدمات مشاوره خارج از حوزه فناوری اطلاعات، همزمانی طراحی با کارهایی که قراردادهای آنها به صورت مشارکت برای پیمانکاری (DB &

EC & EPC) و پیمانکاری عمومی (GC) ارجاع می‌شود، از مصادیق کارهای پیمانکاری بوده و در قالب این آیین‌نامه قرار نمی‌گیرد.

ماده ۹ - تشخیص صلاحیت و موازین کلی

الف - ارجاع کارهای مشاوره فقط به مشاوران موضوع جزء (۶) بند (الف) ماده (۲) مجاز است و میزان ظرفیت کاری مجاز بنا بر خود اظهاری مشاوران می‌باشد.

ب - به منظور تحقق اصل رقابت مشاوران و رعایت مفاد قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری - مصوب ۱۳۳۷ - تمام مشاوران استعلام شده باید دارای شخصیت حقوقی مستقل نسبت به دستگاه کارفرما باشند. **تبصره ۱-** فرآیند خرید خدمات مشاوره که با حضور شرکت‌های وابسته و نظایر آن انجام می‌شود باید حسب حوزه کار به صورت انتخاب بر اساس روش کیفیت و قیمت یا روش کیفیت برگزار شود.

تبصره ۲- صندوق‌های بازنشستگی و تعاونی‌های کارکنان که اعضای آنها در چهارچوب ماده (۳) عهده‌دار مسئولیت تصمیم‌گیری در فرآیند خرید خدمات مشاوره می‌باشند، مجاز به انعقاد قرارداد با دستگاه‌های ذیربط خود نخواهند بود. تعاونی‌های کارکنان که اعضای آن جزء مراجع تصمیم‌گیری موضوع ماده یاد شده نمی‌باشند مجاز به شرکت در فرآیند خرید خدمات مشاوره حسب حوزه کار بر اساس روش کیفیت و قیمت و یا روش کیفیت خواهند بود.

پ - ارجاع کار به اشخاص حقوقی که خدمات مشاوره را در قالب گروه مشارکت ارایه می‌کنند، با نظر کارفرما مجاز است. در این صورت امتیازهای مشاوران همکار در امتیاز ارزیابی کیفی مشاور منظور می‌شود. معاونت، دستورالعمل نحوه مشارکت و همکاری گروه مشارکت را تهیه و ابلاغ می‌نماید.

ت - چنانچه مشاور در فرایند ارزیابی و انتخاب از مدارک جعلی یا اطلاعات خلاف واقع، تهدید، تطمیع، رشوه و نظایر آن برای قبول پیشنهادهای خود استفاده نموده باشد و یا پس از گشایش هریک از پاکت‌های فنی و یا مالی از پیشنهاد خود انصراف دهد و یا از مبادله قرارداد استنکاف ورزد، مطابق دستورالعمل نحوه رسیدگی به تخلفات مشاوران که

توسط معاونت تهیه و ابلاغ می‌شود از ارجاع کار محروم بوده و مشمول مجازات قانونی مقرر خواهد شد.

ث - به منظور ارتقا و تضمین کیفیت خدمات مشاوره باید اصول زیر در استفاده از خدمات مشاوره رعایت شوند:

۱- اصول و مقررات نظام فنی و اجرایی کشور.

۲- انجام مطالعات توجیهی پیش از ارجاع مطالعات تفصیلی و اجرایی (حسب مورد).

۳ - استقلال مشاور نسبت به کارفرما.

۴ - تنظیم دقیق شرح خدمات.

۵ - رعایت اصل رقابت کیفی، فنی و مالی در تمام مراحل ارزیابی و ارجاع کارهای مشاوره.

۶ - استفاده از متن قرارداد همسان در خدمات مشاوره (در صورت وجود).

۷- تحقق مسئولیت مدنی مشاوران در قبال صحت و کیفیت کارها و خدمات از طریق ایجاد پوششهای بیمه‌ای و یا سایر روش‌ها برای تضمین خدمات.

تبصره - معاونت موظف است در چارچوب بند (پ) ماده (۲۵) نسبت به تهیه دستورالعمل برای ارزیابی میزان تحقق و دستیابی به اصول تصریح شده در اجزای این بند اقدام و به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ کند.

ماده ۱۰- انعقاد قراردادهای مشاوره

الف - قرارداد با مشاور منتخب باید قبل از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. در صورت توافق مشاور منتخب و کارفرما این مدت برای یک بار قابل تمدید است.

ب - تغییر در موضوع، قیمت و شرایط قراردادهای مشاوره بعد از تعیین مشاور منتخب تا انعقاد قرارداد ممنوع است.

پ - تغییر در قیمت و شرح خدمات موضوع قراردادهای خدمات مشاوره پس از انعقاد قرارداد تابع قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

تبصره - در کارهایی که انتخاب مشاور به روش کیفیت و قیمت یا به روش بودجه

ثابت انجام می‌شود و حوزه کار مشخص دارند، کارفرما می‌تواند تغییرات (کاهش و یا افزایش) خدمات مشاوره را با اعلام در درخواست پیشنهاد، در متن قرارداد به بیست و پنج درصد (۲۵٪) محدود نماید.

ت - کارفرما می‌تواند در تعیین قیمت مشاوره به نحوی با مشاور قرارداد منعقد کند که خدمات مشاوره متکی به درصدی از برآورد هزینه اجرا یا متکی به صورت وضعیت پیمانکار نباشد و قرارداد را با قیمت مقطوع منعقد کند.

ماده ۱۱- مستند سازی و اطلاع رسانی

الف - کارفرما موظف است فرایند انتخاب مشاوران را مستندسازی کند.

ب - مستندهای فرآیند انتخاب مشاوران شامل موارد زیر است:

۱- فراخوان مشاوره.

۲- فهرست بلند مشاوران (نام مشاور منتخب در روش تک گزینه‌ای).

۳- استعلام ارزیابی کیفی بجز روش تک گزینه‌ای.

۴- گزارش ارزیابی کیفی مشاوران بجز روش تک گزینه‌ای.

۵ - اسناد درخواست پیشنهاد (موضوع ماده (۱۸)).

۶ - صورتجلسه پایانی طبق ماده (۲۳).

۷- خلاصه قرارداد که شامل موضوع، شماره، تاریخ، مبلغ، مدت، نام مشاور و اهم خدمات است.

۸ - اسناد و مدارک اخذ شده از مشاوران در طول فرآیند خرید خدمات مشاوره.

۹- اسناد قراردادی که شامل قرارداد، ضامم و ملحقات آن است.

پ - کارفرما باید تمامی مراحل خرید خدمات مشاوره را به صورت مکتوب مستندسازی نموده و مستندهای متناظر با اجزای (۱) تا (۷) بند (ب) این ماده را از طریق بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر کند.

تبصره ۱ - کارفرما به تشخیص خود می‌تواند مدارک و مستندات استعلام از مشاوران برای ارزیابی کیفی را در چارچوب مشخص فقط به صورت الکترونیکی (بدون نسخه کاغذی) اخذ نماید.

تبصره ۲- در صورت لغو فرآیند خرید خدمات مشاوره، کارفرما باید اعلامیه و خلاصه ادله مربوط را در بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر نماید.

تبصره ۳- در پایان فرآیند خرید خدمات مشاوره باید پاکت‌های مالی ناگشوده به ارسال‌کنندگان پیشنهاد مسترد و رسید دریافت گردد و رسید دریافت شده به صورت مکتوب مستند و بایگانی شود.

ت - معاونت فهرست مشاوران صلاحیتدار را با ذکر رشته و زمینه تخصصی، پایه صلاحیت و نتایج ارزشیابی دوره‌ای در بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر می‌نماید.

ث - مهلت اطلاع‌رسانی در بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات برای هر یک اجزای (۱) تا (۷) بند (ب) و تبصره (۲) بند (پ) این ماده در دستورالعمل معاونت تعیین می‌شود.

فصل سوم - ارزیابی کیفی مشاوران

ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مشاوران

ارزیابی کیفی مشاوران باید به ترتیب زیر انجام شود:

الف - ارزیابی کیفی مشاوران پس از تهیه فهرست بلند، برای تمام روش‌ها بجز روش تک‌گزینه‌ای و روش مسابقه، توسط کارفرما و طی مراحل زیر انجام می‌شود:

۱- تعیین معیارهای ارزیابی کیفی و وزن آنها.

۲- تعیین حداقل امتیاز قابل قبول

۳- تهیه استعلام ارزیابی کیفی (طبق ماده ۱۳)

۴- توزیع استعلام ارزیابی کیفی و دریافتی پاسخ آن

۵ - انطباق مدارک دریافتی با مدارک درخواستی و امتیازدهی به مشاوران متقاضی ارزیابی

۶ - تعیین سه تا شش مشاور حایز شرایط که بالاترین امتیاز را کسب کنند (تهیه

فهرست کوتاه)

۷- مستندسازی و تهیه گزارش ارزیابی کیفی مشاوران

۸ - اطلاع‌رسانی گزارش ارزیابی کیفی مشاوران

ب - ارزیابی کیفی مشاوران بر اساس معیارهایی که توسط کارفرما تعیین می‌شود انجام و سه تا شش مشاور بعنوان فهرست کوتاه انتخاب می‌شوند. این معیارها می‌تواند شامل تجربه (سابقه اجرایی)، ارزیابی کارفرمایان قبلی و ساختار سازمانی باشد که مجموع امتیازها معادل یکصد خواهد بود.

پ - نتایج ارزیابی کیفی مشاوران و فهرست کوتاه در رشته و پایه مربوط به مدت یک سال از تاریخ گزارش ارزیابی کیفی معتبر است.

ت - ارزیابی کیفی مشاوران باید در مهلت مقرر در استعلام ارزیابی کیفی انجام شود.
ث - در صورتی که تعداد مشاوران صلاحیت‌دار فهرست کوتاه کافی نباشد، کارفرما می‌تواند به تشخیص خود حداقل فهرست کوتاه را با دعوت از مشاورانی که در پایه پایین‌تر تشخیص صلاحیت شده‌اند، تکمیل کند. همچنین در صورت احراز شرایط هر یک از اجزای (۴) یا (۵) بند (ت) ماده (۷) به تعداد موجود مشاوران کفایت می‌شود.

ج - در صورت انصراف متقاضیان پس از مرحله ارزیابی کیفی از فهرست کوتاه با نظر کارفرما و با هر تعداد باقیمانده در فهرست کوتاه، فرآیند انتخاب مشاور ادامه خواهد یافت.

ماده ۱۳- استعلام ارزیابی کیفی مشاوران

الف - استعلام ارزیابی کیفی (RFQ) حداقل شامل اطلاعات زیر می‌باشد:

- ۱- نام و نشانی کارفرما
- ۲- موضوع خدمات مشاوره
- ۳- درخواست مدارک صلاحیت و گواهی‌نامه‌های لازم
- ۴- حجم کار یا برآورد اولیه خدمات مشاوره (حسب مورد)
- ۵ - معیارهای ارزیابی و امتیاز آنها
- ۶ - درخواست مدارک و مستندهای لازم برای تعیین امتیازهای مربوط به هر یک از معیارها (حسب مورد)
- ۷- روش محاسبه امتیازهای مربوط به هر یک از معیارها
- ۸ - حداقل امتیاز ارزیابی کیفی قابل قبول (شخصت امتیاز) برای دعوت به رایحه پیشنهاد
- ۹- محل، زمان و مهلت دریافت و تحویل استعلامها

۱۰- نام و نشانی مدیر طرح (حسب مورد)

۱۱- مهلت بررسی استعلامها

ب - حداقل زمان لازم برای تکمیل استعلام ارزیابی و تحویل آن از آخرین روز توزیع استعلامها محاسبه می شود که این مدت برای ارزیابی کیفی یک هفته می باشد.
پ - استعلام ارزیابی کیفی باید به طور یکسان بین همه مشاوران فهرست بلند مشاوران توزیع شود.

ماده ۱۴- امتیازدهی برای ارزیابی کیفی مشاوران

الف - بررسی و امتیازدهی استعلامهای ارزیابی کیفی مشاوران نباید با ارزیابی فنی و مالی پیشنهادها همزمان باشد.

ب - کارفرما موظف است نحوه و فرآیند امتیازدهی به معیارهای تعیین شده در ارزیابی کیفی مشاوران (موضوع ماده (۱۲)) را مشخص و در اسناد استعلام ارزیابی کیفی، اطلاع رسانی و آن را مستند نماید.

ماده ۱۵- گزارش ارزیابی کیفی مشاوران

الف - پس از امتیازدهی و انجام ارزیابی کیفی، گزارش ارزیابی کیفی مشاوران شامل موارد زیر توسط کارفرما تهیه می شود:

۱- فهرست استعلامهای تکمیل شده توسط مشاوران

۲- امتیازهای کسب شده توسط هر یک از مشاوران در ارتباط با هر یک از معیارهای

ارزیابی کیفی

۳- امتیاز کل ارزیابی کیفی هر یک از مشاوران

۴- نام و مشخصات مشاورانی که برای درخواست پیشنهاد برگزیده شده اند

(فهرست کوتاه)

۵ - متن دعوتنامه برای دریافت

۶ - محل و زمان تشکیل جلسه

ب - کارفرما باید گزارش ارزیابی کیفی مشاوران را در بانک اطلاعات و پایگاه ملی

اطلاع رسانی مناقصات منتشر کند.

پ - در صورتی که هیچ یک از مشاوران حداقل امتیاز لازم را کسب نکنند، گزارش ارزیابی کیفی با ذکر این موضوع تنظیم و فرآیند انتخاب مشاور تجدید می‌شود.

فصل چهارم - ارزیابی پیشنهادها و انتخاب مشاور

ماده ۱۶- روش‌های انتخاب مشاوران

الف - روش‌های انتخاب مشاوران عبارتند از:

۱- روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت

۲- روش انتخاب بر اساس کیفیت

۳- روش بودجه ثابت

۴- روش انتخاب تک گزینه‌ای

۵ - روش مسابقه

۶ - روش انتخاب براساس تعرفه

ب - روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت: در روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت (QCBS) مشاور منتخب طی فرآیند رقابت کیفی، فنی و مالی انتخاب می‌شود. در این روش، پیشنهادهای فنی و مالی مشاوران فهرست کوتاه طبق بند (ب) ماده (۲۲) تراز شده و کمترین قیمت تراز شده ملاک انتخاب مشاور بوده و عقد قرارداد با قیمت درج شده در پاکت قیمت مشاور منتخب، انجام می‌پذیرد. این روش را فقط می‌توان برای خدمات مشاوره‌ای که حوزه کار مشخص دارند، استفاده نمود.

پ - روش انتخاب بر اساس کیفیت: در روش انتخاب بر اساس کیفیت، مشاور منتخب طی فرآیند رقابت کیفی و فنی انتخاب می‌شود. این روش در کارهای پیچیده و دارای حوزه کار نامشخص یا کارهایی که آثار اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی و یا بلند مدت داشته باشد کاربرد دارد.

ت - روش بودجه ثابت: در این روش قیمت مربوط به هزینه خدمات مشاور توسط مراجع صلاحیتدار تعیین و محدود به مبلغ معینی می‌شود. این روش برای کارهای ساده، تکراری و دقیقاً قابل شرح که بودجه آن ثابت باشد کاربرد دارد. در این روش کارفرما باید محدود، کار، شرح تفصیلی خدمات و مبلغ مورد نیاز را برای مشاوران در اسناد درخواست

پیشنهاد، مشخص نماید. این روش برای کارهایی که مدت و حجم مشخص ندارد قابل استفاده نمی‌باشد.

تبصره - بودجه مندرج در موافقتنامه‌های مبادله شده بین دستگاه‌های اجرایی و معاونت و یا بین دستگاه‌های اجرایی با واحدهای زیرمجموعه خود به صورت برآورد بوده و الزاماً به معنی مبلغ مشاوره در روش بودجه ثابت نمی‌باشد.

ث - روش انتخاب تک گزینه‌ای: انتخاب تک گزینه‌ای روشی است که در آن مشاور بدون وابستگی به فرآیند ارزیابی کیفی، فنی و مالی انتخاب می‌شود. با این وجود، مذاکره فنی و مالی توسط کارفرما برای تنظیم قرارداد انجام می‌پذیرد. استفاده از این روش صرفاً در موارد زیر مجاز است:

۱- ارجاع خدمات تکمیلی یا توسعه‌ای مشاور پروژه در چارچوب موضوع قرارداد قبلی به مشاوره که خدمات همان پروژه را قبلاً انجام داده است

۲- ارجاع خدمات نظارتی پروژه به مشاوره که خدمات طراحی تفصیلی همان پروژه را قبلاً انجام داده است.

۳- ارجاع خدمات جنبی مطالعات موضوع قرارداد در چارچوب بند (الف) ماده (۸) و تبصره آن.

۴- تهیه و تدوین ضوابط، استانداردها و معیارها تا سقف پنج برابر سقف نصاب معاملات متوسط.

۵ - بروز حوادث قهری (شرایط فورس ماژور)

۶ - عدم امکان خرید خدمات مشاور با استفاده از سایر روش‌های انتخاب مشاور حداکثر تا بیست برابر سقف نصاب معاملات متوسط بر اساس گزارش توجیهی کارفرما با تایید بالاترین مقام دستگاه مرکزی کارفرما

۷- وجود شرایطی که در فرآیند تهیه فهرست بلند فقط یک متقاضی خدمات مشاوره اعلام آمادگی نموده باشد.

۸ - در کارهای پژوهشی که مشمول حق تالیف یا ثبت اختراع باشد با تایید بالاترین مقام دستگاه مرکزی کارفرما

۹- ارجاع خدمات مشاوره حقوقی برای قراردادها

۱۰- ارجاع خدمات نگهداری یا پشتیبانی نرم‌افزاری به مشاورانی که قبلاً همان نرم‌افزار را طراحی یا ارائه کرده است.

ج - روش مسابقه: این روش طبق اهداف، ضوابط و معیارهای نشریه شماره (۲۴۰) معاونت با عنوان «راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی در ایران» انجام می‌شود و فرآیندهای ارزیابی کیفی، فنی و مالی مشاوران در این روش مطابق نشریه یادشده می‌باشد.

چ - روش انتخاب بر اساس تعرفه: برای این روش در اسناد درخواست پیشنهاد، نحوه و میزان حق‌الزحمه مشاور کاملاً بر اساس ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت تعیین می‌شود. لذا انتخاب مشاور طی فرآیند رقابت کیفی و فنی انجام می‌پذیرد.

ح - در صورتی که از منابع مالی بین‌المللی استفاده شود، چنانچه طبق مقررات مربوط، تشریفات یا روش‌های دیگری برای انتخاب مشاور الزام شده باشد، رعایت آنها مجاز است.

ماده ۱۷- فرآیندهای خرید خدمات مشاوره

الف - فرآیند خرید خدمات مشاوره بعد از اجرای تمهیدات خرید خدمات مشاوره موضوع ماده (۴) با توجه به روش انتخاب، انجام می‌شود.

تبصره - در صورتی که پس از ارائه پاکت‌های پیشنهاد فنی و یا مالی (حسب روش انتخاب مشاور)، مشاورى انصراف دهد، کارفرما می‌تواند با تعداد باقیمانده مشاوران فرآیند انتخاب مشاور را ادامه دهد.

ب - فرآیند انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت (QCBS) به شرح زیر است:

۱- تهیه فهرست بلند طبق ماده (۷)

۲- انجام مراحل ارزیابی کیفی و انتخاب مشاوران صلاحیتدار طبق ماده (۱۲) (تهیه فهرست کوتاه)

۳- ارسال درخواست پیشنهاد برای مشاوران فهرست کوتاه طبق ماده (۱۸)

۴- تهیه و تحویل پیشنهادها طبق ماده (۱۹)

۵ - ارزیابی فنی پیشنهادها طبق ماده (۲۱)

۶ - ارزیابی مالی پیشنهادها بر اساس قیمت تراز شده و انتخاب مشاور منتخب (طبق

بند (ب) ماده (۲۲)

۷- انعقاد قرارداد با مشاور منتخب طبق ماده (۱۰) بر اساس قیمت پیشنهادی مشاور (ارائه شده در پاکت قیمت مشاور)

پ - فرآیند انتخاب بر اساس کیفیت (QBS) به شرح زیر است:

۱- تهیه فهرست بلند طبق ماده (۷)

۲- انجام مراحل ارزیابی کیفی و انتخاب مشاوران صلاحیتدار طبق ماده (۱۲) (تهیه فهرست کوتاه)

۳- ارسال درخواست پیشنهاد طبق ماده (۱۸) برای مشاوران فهرست کوتاه

۴- تهیه و تحویل پیشنهادها طبق ماده (۱۹)

۵ - ارزیابی فنی پیشنهادها و تعیین مشاوری که بالاترین امتیاز فنی را کسب کرده باشد طبق ماده (۲۱)

۶ - گشایش پاکت قیمت مشاوری که بالاترین امتیاز فنی را کسب کرده است و ارزیابی

مالی پیشنهاد وی طبق بند (پ) ماده (۲۲)

۷- انعقاد قرارداد طبق ماده (۱۰)

ت - فرآیند انتخاب تک گزینه‌ای به شرح زیر است:

۱- تهیه اسناد درخواست پیشنهاد طبق ماده (۱۸)

۲- ارسال دعوت‌نامه به همراه درخواست پیشنهاد و اخذ پیشنهاد فنی و مالی از مشاور

۳- ارزیابی فنی و مالی و مذاکره با مشاور برای قیمت

۴- انعقاد قرارداد طبق ماده (۱۰)

ث - فرآیند انتخاب به روش بودجه ثابت به شرح زیر است:

۱- تهیه فهرست بلند طبق ماده (۷)

۲- انجام مراحل ارزیابی کیفی و انتخاب مشاور صلاحیتدار طبق ماده (۱۲) (تهیه

فهرست کوتاه)

۳- ارسال درخواست پیشنهاد طبق ماده (۱۸) به مشاوران فهرست کوتاه با ذکر مبلغ

مشاوره پروژه

۴- تهیه و تحویل پیشنهادها طبق ماده (۱۹)

۵ - ارزیابی فنی پیشنهادها و تعیین مشاورى که بالاترین امتیاز فنى را کسب کرده باشد طبق ماده (۲۱) به عنوان مشاور منتخب

۶ - ارزیابی مالی پیشنهاد مشاور منتخب طبق تبصره بند (پ) ماده (۳)

۷- انعقاد قرارداد با رعایت ماده (۱۰)

ج - فرآیند انتخاب به روش تعرفه:

۱- تهیه فهرست بلند طبق فرآیند ماده (۷)

۲- انجام مراحل ارزیابی کیفی و انتخاب مشاور صلاحیتدار طبق ماده (۱۲) (تهیه فهرست کوتاه)

۳- ارسال درخواست پیشنهاد طبق ماده (۱۸) به مشاوران فهرست کوتاه با ذکر تعرفه مورد استفاده

۴- تهیه و تحویل پیشنهادها طبق ماده (۱۹)

۵ - ارزیابی فنی پیشنهادها و تعیین مشاورى که بالاترین امتیاز فنى را کسب نموده است طبق ماده (۲۱) به عنوان مشاور منتخب

۶ - ارزیابی مالی پیشنهاد مشاور منتخب طبق تبصره بند (پ) ماده (۳)

۷ - انعقاد قرارداد با مشاور منتخب بر اساس تعرفه‌های مصوب معاونت با رعایت ماده (۱۰) (هرگونه تغییر خارج از حدود بخشنامه‌های تعرفه‌های مربوط ممنوع می‌باشد) تبصره - در مواردی که حقوق دولتی در تعرفه‌های یادشده تغییر یافته یا متفاوت بوده و این تغییر در تعرفه پیش‌بینی نشده باشد باید مابه‌التفاوت مربوط توسط، کارفرما در تعرفه منظور شود.

چ - روش انتخاب بر اساس مسابقه: فرآیندهای ارزیابی کیفی، فنى و مالی مشاوران در این طبق نشریه شماره (۲۴۰) معاونت با عنوان « راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی در ایران» انجام می‌شود.

ماده ۱۸- درخواست پیشنهاد

الف - درخواست پیشنهاد (RFP) شامل سه بخش است:

۱- بخش فنی که شامل موارد زیر است:

۱-۱- گزارش شناخت (ITC)

۱-۲- شرح کلی خدمات

۱-۳- روش انتخاب مشاور (موضوع ماده (۱۶))

۱-۴- روش ارزیابی فنی و نحوه امتیازدهی به هر یک از معیارها

۱-۵- ضریب تاثیر فنی در روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت

۱-۶- حداقل امتیاز فنی قابل قبول، شصت تا هفتاد امتیاز از صد امتیاز بجز روش تک

گزینه‌ای و روش مسابقه

۱-۷- نحوه تنظیم برنامه زمانی پیشنهادی (حسب مورد)

۱-۸- مدت اعتبار پیشنهادها

۱-۹- متن قرارداد همسان (در صورت وجود)

۱-۱۰- نحوه تنظیم متدولوژی (حسب مورد)

۱-۱۱- سایر موارد به تشخیص کارفرما.

۲- بخش مالی که حداقل شامل موارد زیر است:

۲-۱- نحوه محاسبه حق الزحمه

۲-۲- روش پرداخت حق الزحمه

۲-۳- حقوق دولتی و غیردولتی مترتب بر قرارداد

۲-۴- نرخ تسعیر ارز (حسب مورد)

۲-۵- فرم حق الزحمه پیشنهادی مشاور

۲-۶- هزینه تهیه پیشنهاد و نحوه پرداخت آن توسط کارفرما به حداکثر سه مشاور برتر

(حسب مورد)

۲-۷- روش حذف پیشنهادهای مالی نامتناسب (حسب روش انتخاب مشاور)

۲-۸- برآورد اولیه حق الزحمه خدمات مشاور (حسب مورد)

۲-۹- روش تأمین منابع مالی

تبصره - در کارهایی که بخشی از آن مشروط بوده و یا حق الزحمه آنها بر اساس نفر

ماه برآورد می‌شود. پیشنهادهای مالی مشاوران با توجه به ابعاد، نوع کار و نیز سوابق، تجارب و تخصص‌های مورد نیاز باید بر اساس ساختار مشابه و دوره زمانی یکسان استعلام شود و هزینه‌های ثابت نظیر میزان کسورات و حقوق دولتی، تعداد خودرو و سایر تجهیزات و امکانات مورد نیاز و نیز تسهیلاتی که توسط کارفرما تامین می‌شود، در اسناد درخواست پیشنهاد قید شود. همچنین سیاست‌های تشویقی و تنبیهی به منظور تسریع در خاتمه کار براساس مفاد شرایط عمومی قراردادهای همسان (در صورت وجود) اطلاع‌رسانی شود.

۳- بخش عمومی که شامل موارد زیر است:

۳-۱- برنامه زمانی کلی طرح

۳-۲- ترتیب فهرست ارائه مدارک

۳-۳- مهلت تحویل پیشنهادهای فنی و مالی توسط مشاوران به کارفرما (حداقل دو هفته)

۳-۴- مکان و زمان تحویل پیشنهادهای فنی و مالی

ب - کارفرما باید درخواست پیشنهاد را برای همه مشاوران فهرست کوتاه ارسال کند.

پ - درخواست پیشنهاد باید توسط مشاوران تکمیل و مهر و توسط افراد مجاز امضا و

در موعد مقرر به کارفرما تحویل شود.

ماده ۱۹- تهیه و تحویل پیشنهادها

الف - رعایت موارد زیر در تهیه و تکمیل پیشنهادها ضروری است:

۱- پیشنهادها در مهلت مقرر در درخواست پیشنهاد تحویل شوند.

۲- اطلاعات صحیح و کامل باشد.

۳- اطلاعات مربوط به گواهی‌نامه‌های صلاحیت، حسب مورد، ارائه شود.

۴- اسناد و مدارک درخواست شده پیوست شود.

۵ - تمامی صفحات اسناد توسط اشخاص مجاز، امضا و مهر شود.

ب - مشاوران نمی‌توانند بیش از یک پیشنهاد (فنی و مالی) تسلیم کنند مگر آنکه در

اسناد درخواست پیشنهاد نحوه دیگری پیش‌بینی شده باشد.

پ - مشاوران پیشنهادهای فنی و مالی خود را باید در پاکت‌های جداگانه و لاک و مهر

شده و در لفاف مناسب با ذکر نام مشاور، موضوع و تاریخ ارسال روی پاکت قرار دهند.

ت - کارفرما موظف است در مهلت مقرر، همه پیشنهادهای ارایه شده توسط مشاوران را پس از دریافت، ثبت و تا جلسه بازگشایی از آنها صیانت کند.

ث - هرگونه تسلیم، تحویل، اصلاح، جایگزینی و یا پس گرفتن پیشنهاد باید به صورت قابل گواهی و در مهلت و مکان مقرر در اسناد درخواست پیشنهاد (RFP) انجام شود.

ماده ۲۰- توضیح و تشریح اسناد

الف - چنانچه مشاور در استعلام ارزیابی کیفی مشاوران یا اسناد درخواست پیشنهاد، ابهام یا ایرادی مشاهده کند، می‌تواند از کارفرما توضیح بخواهد.

ب - توضیحات و پاسخ به پرسش‌های مشاوران و در صورت تشکیل جلسه توضیح اسناد، رونوشت صورتجلسه آن باید به طور یکسان برای همه مشاورانی که اسناد را دریافت کرده‌اند با لحاظ تغییرات احتمالی در برنامه زمانی انتخاب مشاور ارسال شود.

تبصره - امکان ارایه توضیحات و دریافت سوال و ارایه پاسخ‌ها و یا سایر راهنمایی‌ها می‌تواند از طریق شبکه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات صورت پذیرد.

ماده ۲۱- ارزیابی فنی پیشنهادها

الف - تفکیک مراحل ارزیابی فنی و مالی پیشنهادها ضروری است و هرگونه ارزیابی فنی پیشنهادها تنها پیش از گشودن پاکت‌های قیمت مجاز است. پاکت‌های قیمت باید تا پایان مرحله ارزیابی فنی پیشنهادها، ناگشوده و در جایی مطمئن نگهداری شوند.

ب - در صورت استفاده از روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت (QCBS) یا انتخاب بر اساس کیفیت (QBS)، زمان و مکان تشکیل جلسه گشایش پاکت‌های قیمت در جلسه گشایش پاکت‌های فنی اعلام خواهد شد. این مدت فقط برای یک بار تا سقف مدت اعتبار پیشنهادها قابل تمدید است و در این صورت پاکت‌های قیمت (در لفاف لاک و مهر شده مشاور) توسط کارفرما صیانت می‌شود.

پ - ارزیابی فنی پیشنهادها مشتمل بر بررسی و امتیازدهی به روش وزنی انجام می‌شود. در این روش، مجموع ضریب وزنی معیارها معادل صد درصد (۱۰۰٪) می‌باشد و هر مشاور در ازای هر معیار، امتیازی بین صفر تا یکصد کسب می‌کند. امتیاز کل هر مشاور، معادل مجموع حاصل ضرب امتیاز کسب شده برای هر معیار در ضریب وزنی مربوط

می‌باشد. حداقل امتیاز قابل قبول (شصت تا هفتاد امتیاز) و نحوه تعیین امتیاز باید در درخواست پیشنهاد (RFP) ذکر شود.

ت - معیارهای اصلی ارزیابی فنی پیشنهادها و اهمیت وزنی آنها به شرح زیر است:
۱- روش شناسی/متدولوژی (حداقل سی درصد (۳۰٪): امتیاز روش شناسی با توجه به معیارهای فرعی نظیر شرح تفصیلی خدمات، نحوه تضمین کیفیت، روش مدیریت اطلاعات و نظام مستندسازی و گزارش دهی پروژه، گزینه‌های فنی و اجرایی انجام پروژه و برنامه‌زمانی مشاور با توجه به روش پیشنهادی برای انجام کار تعیین می‌شود.

۲- کارکنان کلیدی موثر (حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪): امتیاز کارکنان کلیدی موثر طرح بر اساس معیارهای فرعی نظیر صلاحیت‌های عمومی کارکنان با توجه به تحصیلات و آموزشهای عمومی، سوابق کار و مسئولیت‌ها، دوره‌های آموزشی، تجربه‌های ویژه در زمینه پروژه مورد نظر، زبان، مهارت‌های خاص، آشنایی با قوانین و مقررات و نظایر آن تعیین می‌شود.

۳- سایر معیارها (حداکثر چهل و پنج درصد (۴۵٪): این معیارها با توجه به نوع پروژه به تشخیص کارفرما تعیین می‌شوند.

تبصره - وزن هر یک از معیارهای اصلی یادشده و نیز معیارهای فرعی باید در درخواست پیشنهاد قید شود و پس از آن تغییر در اوزان معیارها ممنوع است. همچنین مجموع درصد وزنی معیارهای اصلی باید برابر با یکصد (۱۰۰) باشد.

ث - کارفرما بعد از امتیازدهی به پیشنهادهای مشاوران، نتایج ارزیابی فنی پیشنهادها را طبق گزارشی مستندسازی می‌کند. این گزارش حداقل شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- نام و مشخصات مشاوران

۲- معیارهای ارزیابی فنی و اهمیت وزنی هر یک از معیارها

۳- حداقل امتیاز فنی قابل قبول (شصت تا هفتاد امتیاز)

۴- امتیاز مشاوران برای هر یک از معیارهای ارزیابی فنی و امتیاز فنی کل هر یک از

مشاوران

۵ - نام و مشخصات مشاورانی که برای گشایش پاکت قیمت (ارزیابی مالی پیشنهادها)

برگزیده شده‌اند

۶- محل و زمان ارزیابی فنی

۷- سایر مواردی که به تشخیص کارفرما برای درج در ارزیابی فنی پیشنهادها ضرورت داشته باشد.

ج- اصل پیشنهادهای فنی مشاوران قبل از گشودن پاکت‌های قیمت توسط کارفرما بایگانی می‌شود.

ماده ۲۲- ارزیابی مالی پیشنهادها

الف- ارزیابی مالی پیشنهادها با توجه به روش و فرآیند انتخاب مشاور (موضوع مواد (۱۶) و (۱۷)) باید پس از پایان یافتن ارزیابی کیفی مشاوران و ارزیابی فنی پیشنهادها انجام شود.

ب- روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت (QCBS): در این روش، ارزیابی مالی پیشنهادها بر اساس قیمت تراز شده بین مشاورانی که امتیاز فنی برابر یا بیش از حداقل امتیاز فنی قابل قبول را کسب نموده‌اند انجام می‌شود. در این روش کارفرما موظف است از مشاوران یادشده یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهای مالی دعوت کند. مشاورانی که کمترین قیمت تراز شده را پیشنهاد کرده باشد به عنوان مشاور منتخب برگزیده می‌شود. قیمت تراز شده طبق رابطه زیر محاسبه و تعیین می‌شود.

که در آن:

L: قیمت تراز شده

C: قیمت پیشنهادی (درج شده در پاکت قیمت)

i: ضریب تاثیر امتیاز فنی (بین پانزده صدم (۱۵٪) تا پنج دهم (۰/۵))

t: امتیاز فنی پیشنهادها (بین حداقل امتیاز فنی قابل قبول تا صد امتیاز)

تبصره ۱- همه پاکت‌های قیمت مشاورانی که امتیاز فنی برابر یا بیش از حداقل امتیاز فنی قابل قبول را کسب کرده باشند، باید گشوده شود.

تبصره ۲- ضریب تاثیر امتیاز فنی، عددی بین پانزده صدم (۰/۱۵) تا پنج دهم (۰/۵) است که بر حسب پیچیدگی کار، ابداعی بودن، تکراری بودن و بزرگی کار توسط کارفرما تعیین و باید در اسناد درخواست پیشنهاد قید شود. پیچیدگی و یا ابداعی بودن کار ضریب تاثیر امتیاز فنی را افزایش و تکراری بودن و یا بالابودن حجم ریالی کار آن را کاهش می‌دهد.

تبصره ۳- در صورتی که ترکیبی از ارزشهای مختلف برای پیشنهاد مالی لازم باشد باید نرخ تسعیر ارز در اسناد درخواست پیشنهاد قید شود.

تبصره ۴- هیئت انتخاب مشاور باید قبل از محاسبه قیمت تراز شده، ابتدا پیشنهادهای دارای قیمت‌های نامتناسب را از فرآیند ارزیابی مالی براساس روشی که کارفرما در اسناد درخواست پیشنهاد درج کرده است، حذف نمایند.

تبصره ۵- قرارداد باید با مشاوره‌ای که کمترین قیمت تراز شده را کسب کرده است و با قیمت پیشنهادی وی (درج شده در پاکت قیمت) منعقد شود.

تبصره ۶- چنانچه در طول انجام فرآیند به روش انتخاب براساس کیفیت و قیمت (QCBS)، فقط یک متقاضی خرید خدمات مشاوره برای مرحله ارزیابی مالی باقی بماند، رابطه بند (ب) این ماده ملاک نیست و قیمت پروژه با ملاحظه روش رد قیمت‌های نامتناسب و براساس مذاکره و توافق کارفرما با مشاور تعیین می‌گردد.

پ - روش انتخاب براساس کیفیت (QBS): برای ارزیابی مالی در این روش، ابتدا پاکت قیمت مشاور اولویت اول که بالاترین امتیاز فنی را کسب کرده است، در حضور مشاور یادشده گشوده می‌شود و پس از بررسی قیمت پیشنهادی و نحوه محاسبه حق الزحمه، چنانچه مبلغ پیشنهادی از نظر هیئت انتخاب مشاور با توجه به نرخهای متعارف و ویژگی طرح قابل قبول باشد یا با تغییرات جزئی (در حد ده درصد (۱۰٪) مبلغ پیشنهادی مشاور) مورد توافق قرار گیرد، قرارداد با مشاور منعقد می‌شود. چنانچه قیمت پیشنهادی مشاور از نظر هیئت انتخاب مشاور قابل قبول نباشد و هیئت در مذاکره با مشاور یادشده نتواند به قیمت قابل قبولی دست یابد، باید مراحل فوق با مشاور اولویت دوم که دارای امتیاز فنی بعدی است، انجام شود.

تبصره - فقط در شرایطی بازگشت به مذاکره با مشاور اولویت اول مجاز است که پیشنهاد قیمت مشاور اولویت دوم، گران‌تر از قیمت پیشنهادی مشاور اولویت اول باشد.

ت - سایر روش‌های انتخاب مشاور: ارزیابی مالی سایر روش‌های انتخاب مشاور براساس تعاریف و فرآیند جداگانه که برای هر روش در مواد (۱۶) و (۱۷) تصریح شد، انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۳- صورتجلسه پایانی

الف - بعد از گشایش پاکت‌های قیمت و ارزیابی مالی پیشنهادها، صورتجلسه پایانی ارزیابی پیشنهادها مشتمل بر موارد زیر تهیه می‌شود و به امضای هیئت داوران (در روش مسابقه)، کارفرما (در روش تک‌گزینه‌ای) و اعضای هیئت انتخاب مشاور (در سایر روش‌ها) می‌رسد:

- ۱- محل و زمان تشکیل جلسه پایانی.
- ۲- نام و امضای کارفرما (در روش تک‌گزینه‌ای)، هیئت داوران (در روش مسابقه) و اعضای هیئت انتخاب مشاور (در سایر روش‌ها).
- ۳- برآورد کارفرما.
- ۴- امتیاز فنی پیشنهادهای مشاوران طبق گزارش ارزیابی فنی پیشنهادها (حسب روش انتخاب مشاور).
- ۵ - ضریب تأثیر امتیاز فنی (مربوط به روش (QCBS)).
- ۶ - حداقل امتیاز فنی قابل قبول (قید شده در اسناد درخواست پیشنهاد و حسب روش انتخاب مشاور).
- ۷- قیمت‌های پیشنهادی رویت‌شده مشاوران بجز روش‌های بودجه ثابت و تعرفه.
- ۸ - قیمت ترازشده پیشنهادهای مشاوران (مربوط به روش (QCBS)).
- ۹- نام مشاور منتخب و مبلغ قرارداد
- ۱۰- کلیه محتویات پاکت‌های گشوده شده پیشنهادهای قیمت باید ثبت و ضمیمه صورتجلسه پایانی شود.

- ## ماده ۲۴- خرید خدمات مشاوره در معاملات کوچک و متوسط در معاملات کوچک و متوسط با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف او، خرید خدمات مشاوره از اشخاص حقیقی و حقوقی واجد معیارها و ضوابط زیر مجاز است:
- ۱- داشتن تحصیلات دانشگاهی و یا پروانه کارشناسی رسمی و یا گواهی‌نامه مهارت مرتبط با خدمات مشاوره مورد نیاز
  - ۲- داشتن سوابق تجربی در زمینه خدمات مشاوره مورد نیاز با تشخیص دستگاه اجرایی

۳- ارائه یکی از تضمین‌های موضوع آئین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۰۷۲۹/ت/۲۶۵۹۰هـ مورخ ۱۳۸۱/۴/۱ برای کیفیت خدمات.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقوقی، افرادی که توسط شخص حقوقی جهت انجام مشاوره معرفی می‌شوند باید واجد شرایط فوق باشند ولی دادن تضمین بر عهده شخص حقوقی است.

تبصره ۲- دستگاههای اجرائی می‌توانند در خصوص خرید خدمات مشاوره در معاملات کوچک و متوسط خود دستورالعملی برای تعیین معیارهای انتخاب مشاوران مورد نیاز با رعایت ضوابط این ماده تنظیم و مبنای عمل خود قرار دهند.

ماده ۲۵- معاونت فلوجارت اجرای این آیین‌نامه را تدوین و به دستگاههای ذی‌ربط ارایه نماید.

ماده ۲۶- مقررات و استانداردها

الف - از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، تصویب‌نامه شماره ۸۴۱۷۸/ت/۳۴۱۶۲هـ مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۶ لغو می‌گردد.

تبصره - در مواردی که فرآیند ارجاع کار به مشاوران با تصویب‌نامه یادشده شروع شده باشد، کارفرما می‌تواند سایر مراحل را ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه و براساس تصویب‌نامه یادشده ادامه داده و به انجام رساند یا آنکه فرآیند خرید خدمات مشاوره را مجدداً بر اساس این آیین‌نامه شروع نماید.

ب - در صورت ضرورت، معاونت باید دستورالعمل‌ها، استانداردها و راهنمای خرید خدمات مشاوره را تهیه، بهنگام، تنفیذ و در شبکه ملی اطلاع رسانی مناقصات منتشر کند. این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۲۸ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۹۶ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۲

قانون اصلاح ماده (۱۴) قانون حقوق و مزایای مستمر، پس انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸ و ماده (۱۹۰) قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ و الماق ماده (۱۸۷) مکرر به قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰

ماده واحده - متن زیر جایگزین متن ماده (۱۴) قانون حقوق و مزایای مستمر، پس انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۶۸ و متن ماده (۱۹۰) قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ می گردد و به عنوان ماده (۱۸۷) مکرر به قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰ الحاق می شود:

«به عائله تحت تکفل آن گروه از کارکنان نیروهای مسلح که پس از سال ۱۳۶۸ با داشتن حداقل پانزده سال تمام سابقه خدمت براساس نظر مراجع قضائی و هیأت‌های مربوط به رسیدگی به تخلفات نیروهای مسلح اخراج شده‌اند براساس نظر هیأت‌های یادشده، ماهانه وجوهی معادل سه پنجم حقوق بازنشستگی آنان پرداخت می شود.»

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ هجدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون اصلاح ماده (۱) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

ماده واحده - ماده (۱) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۴) به آن الحاق می‌گردد:

الف - عنوان فصل اول به « تعاریف » تغییر می‌یابد.

ب - متن زیر ذیل ماده (۱) الحاق می‌گردد:

نشریه الکترونیکی، رسانه‌ای است که به طور مستمر در محیط رقمی (دیجیتال)، انواع خبر، تحلیل، مصاحبه و گزارش را در قالب نوشتار، صدا و تصویر منتشر می‌نماید.

خبرگزاری داخلی، مؤسسه‌ای خبری است که در زمینه جمع‌آوری، پردازش و انتشار خبر، تحلیل، مصاحبه و گزارش در قالب نوشتار، صدا و تصویر در محیط رقمی (دیجیتال) و یا غیر آن فعالیت می‌نماید.

تبصره ۴- خبرگزاریهای داخلی از حیث حقوق، وظایف، حمایت‌های قانونی و جرائم و مجازات‌ها و مرجع و نحوه دادرسی مشمول احکام مقرر در این قانون و اصلاحات آن می‌باشند.

مدیرعامل و نویسندگان و تهیه‌کنندگان مطالب خبرگزاریها حسب مورد دارای همان مسؤولیتهایی هستند که برای مدیر مسؤول و نویسنده مطبوعات منظور شده است.

هیأت نظارت بر خبرگزاریها، همان هیأت نظارت بر مطبوعات خواهد بود.

آئین‌نامه اجرائی این تبصره ظرف سه ماه با پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هشتم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون هدفمند کردن یارانهها

ماده ۱- دولت مکلف است با رعایت این قانون قیمت حاملهای انرژی را اصلاح کند:
الف - قیمت فروش داخلی بنزین، نفت گاز، نفت کوره، نفت سفید و گاز مایع و سایر مشتقات نفت، با لحاظ کیفیت حاملها و با احتساب هزینههای مترتب (شامل حمل و نقل، توزیع، مالیات و عوارض قانونی) به تدریج تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کمتر از نود درصد (۹۰٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) در خلیج فارس نباشد.

تبصره - قیمت فروش نفت خام و میعانات گازی به پالایشگاههای داخلی نودوپنج درصد (۹۵٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین می شود و قیمت خرید فرآوردهها متناسب با قیمت مذکور تعیین می گردد.

ب - میانگین قیمت فروش داخلی گاز طبیعی به گونه ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، معادل حداقل هفتادوپنج درصد (۷۵٪) متوسط قیمت گاز طبیعی صادراتی پس از کسر هزینه های انتقال، مالیات و عوارض شود.

تبصره - جهت تشویق سرمایه گذاری، قیمت خوراک واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی برای مدت حداقل ده سال پس از تصویب این قانون هر متر مکعب حداکثر شصت و پنج درصد (۶۵٪) قیمت سبد صادراتی در مبدأ خلیج فارس (بدون هزینه انتقال) تعیین می گردد.

ج - میانگین قیمت فروش داخلی برق به گونه ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره - قیمت تمام شده برق، مجموع هزینه های تبدیل انرژی، انتقال و توزیع و هزینه سوخت با بازده حداقل سی و هشت درصد (۳۸٪) نیروگاههای کشور و رعایت استانداردها

محاسبه می‌شود و هر ساله حداقل یک درصد (۱٪) به بازده نیروگاههای کشور افزوده شود به طوری که تا پنج سال از زمان اجراء این قانون به بازده چهل و پنج درصد (۴۵٪) برسد و همچنین تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به چهارده درصد (۱۴٪) کاهش یابد. دولت مکلف است با تشکیل کارگروهی مرکب از کارشناسان دولتی و غیردولتی نسبت به رتبه‌بندی تولیدکنندگان برق از نظر بازده و توزیع‌کنندگان آن از نظر میزان تلفات، اقدام نموده و سیاستهای تشویقی و حمایتی مناسب را اتخاذ نماید.

تبصره ۱- در خصوص قیمت‌های برق و گاز طبیعی، دولت مجاز است با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع، میزان و زمان مصرف قیمت‌های ترجیحی را اعمال کند.

شرکتهای آب، برق و گاز موظفند در مواردی که از یک انشعاب چندین خانواده یا مشترک بهره‌برداری می‌کنند، در صورتی که امکان اضافه‌کردن کنتور باشد، تنها با اخذ هزینه کنتور و نصب آن نسبت به افزایش تعداد کنتورها اقدام نمایند و در صورتی که امکان اضافه کردن کنتور نباشد مشترکین را به تعداد بهره‌برداران افزایش دهند.

تبصره ۲- قیمت حامل‌های انرژی برای پس از سال پایه بر اساس قیمت ارز منظور شده در بودجه سالانه تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- قیمت‌های سال پایه اجراء این قانون به گونه‌ای تعیین گردد که برای مدت یک سال حداقل مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و حداکثر مبلغ دو بیست هزار میلیارد (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال درآمد به دست آید.

ماده ۲- دولت مجاز است برای مدیریت آثار نوسان قیمت‌های حامل‌های انرژی بر اقتصاد ملی قیمت این حاملها را در صورتی که تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) قیمت تحویل در روی کشتی (فوب) خلیج فارس نوسان کند بدون تغییر قیمت برای مصرف‌کننده از طریق اخذ مابه‌التفاوت و یا پرداخت یارانه اقدام نماید و مبالغ مذکور را در حساب تنظیم بازار حامل‌های انرژی در بودجه سنواتی منظور کند.

در صورتی که نوسان قیمت‌ها بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) شود، در قیمت تجدیدنظر خواهد نمود.

ماده ۳- دولت مجاز است، با رعایت این قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند.

الف - میانگین قیمت آب برای مصارف مختلف با توجه به کیفیت و نحوه استحصال آن در کشور به گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره ۱- دولت مکلف است قیمت تمام شده آب را با در نظر گرفتن هزینه‌های تأمین، انتقال و توزیع با رعایت بازده تعیین کند.

تبصره ۲- تعیین قیمت ترجیحی و پلکانی برای مصارف مختلف آب با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع و میزان مصرف مجاز خواهد بود.

ب - کارمزد خدمات جمع‌آوری و دفع فاضلاب بر اساس مجموع هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری شبکه پس از کسر ارزش ذاتی فاضلاب تحویلی و کمکهای دولت در بودجه سنواتی (مربوط به سیاستهای تشویقی) تعیین می‌گردد.

ماده ۴- دولت موظف است به تدریج تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به هدفمند کردن یارانه گندم، برنج، روغن، شیر، شکر، خدمات پستی، خدمات هواپیمایی و خدمات ریلی (مسافری) اقدام نماید.

تبصره - یارانه پرداختی به تولیدکنندگان بخش کشاورزی نباید در هر سال کمتر از سال قبل باشد.

ماده ۵ - دولت موظف است یارانه آرد و نان را به میزانی که در لایحه بودجه سالیانه مشخص می‌شود با روشهای مناسب در اختیار مصرف‌کنندگان متقاضی قرار دهد.

تبصره - سرانه یارانه نان روستاییان و شهرهای زیر بیست هزار نفر جمعیت و اقشار آسیب‌پذیر در سایر شهرها به تشخیص دولت حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بیشتر از متوسط یارانه سرانه خواهد بود.

ماده ۶ - دولت موظف است سیاستهای تشویقی و حمایتی لازم را برای ایجاد و گسترش واحدهای تولید نان صنعتی و نیز کمک به جبران خسارت واحدهای تولید آرد و نان که در اجراء این قانون ادامه فعالیت آنها با مشکل مواجه می‌شود اتخاذ نماید.

آئین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت بازرگانی و با همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۷- دولت مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را در قالب بندهای زیر هزینه نماید:

الف - یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور به سرپرست خانوار پرداخت شود.

ب - اجراء نظام جامع تأمین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل:

۱- گسترش و تأمین بیمه‌های اجتماعی، خدمات درمانی، تأمین و ارتقاء سلامت جامعه و پوشش دارویی و درمانی بیماران خاص و صعب‌العلاج.

۲- کمک به تأمین هزینه مسکن، مقاوم‌سازی مسکن و اشتغال.

۳- توانمندسازی و اجراء برنامه‌های حمایت اجتماعی.

تبصره ۱- آئین‌نامه اجرائی این ماده شامل چگونگی شناسایی جامعه هدف، تشکیل و به هنگام‌سازی پایگاههای اطلاعاتی موردنیاز، نحوه پرداخت به جامعه هدف و پرداختهای موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزراء امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- دولت می‌تواند حساب هدمندسازی یارانه‌ها را بنام سرپرست خانواده‌های مشمول یا فرد واجد شرایط دیگری که توسط دولت تعیین می‌شود افتتاح نماید. اعمال مدیریت دولت در نحوه هزینه کرد وجوه موضوع این حساب از جمله زمان مجاز، نوع برداشت هزینه‌ها و برگشت وجوهی که به اشتباه واریز شده‌اند مجاز است.

ماده ۸ - دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را برای پرداخت کمکهای بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجراء موارد زیر هزینه کند:

الف - بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرائی ذی‌ربط معرفی می‌شود.

ب - اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر.

ج - جبران بخشی از زیان شرکتهای ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداریها و دهیاری‌ها ناشی از اجراء این قانون.

د - گسترش و بهبود حمل و نقل عمومی در چهارچوب قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور.

ه - حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی.

و - حمایت از تولید نان صنعتی.

ز - حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی.

ح - توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت و آمدهای غیرضرور.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی این ماده شامل چگونگی حمایت از صنایع، کشاورزی و خدمات و نحوه پرداختهای موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزراء امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بازرگانی، نفت، نیرو، کشور، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق تعاون و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۹- منابع موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون اعم از کمکها، تسهیلات و وجوه اداره شده از طریق بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و غیردولتی در اختیار اشخاص مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰- دریافت کمکها و یارانه‌های موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون منوط به ارائه اطلاعات صحیح می‌باشد. در صورت احراز عدم صحت اطلاعات ارائه شده، دولت مکلف است ضمن جلوگیری از ادامه پرداخت، در خصوص استرداد وجوه پرداختی اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد.

اشخاص در صورتی که خود را برای دریافت یارانه‌ها و کمکهای موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون محق بدانند می‌توانند اعتراض خود را به کمیسیونی که در آئین‌نامه اجرائی

این ماده پیش‌بینی می‌شود ارائه نمایند.

آئین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزراء دادگستری، امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- دولت مجاز است تا بیست درصد (۲۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را به منظور جبران آثار آن بر اعتبارات هزینه‌ای و تملک داراییهای سرمایه‌ای هزینه کند.

ماده ۱۲- دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنواتی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.

تبصره ۱- دولت مکلف است اعتبارات منابع و مصارف موضوع مواد مذکور را در چهار ردیف مستقل در لایحه بودجه سنواتی درج کند.

تبصره ۲- کمکهای نقدی و غیرنقدی ناشی از اجراء این قانون به اشخاص حقیقی و حقوقی از پرداخت مالیات بر درآمد موضوع قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن معاف است. کمکهای مزبور به اشخاص مذکور بابت جبران تمام یا قسمتی از قیمت کالا یا خدمات عرضه شده توسط آنها مشمول حکم این تبصره نخواهد بود.

تبصره ۳- دولت مکلف است گزارش تفصیلی این ماده را هر شش ماه به دیوان محاسبات کشور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۳- تنخواه مورد نیاز اجراء این قانون در تنخواه بودجه سنواتی منظور و از محل منابع حاصل از اجراء این قانون در طول سال مستهلک می‌شود.

ماده ۱۴- جابه‌جایی اعتبارات موضوع این قانون در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) حداکثر ده واحد در صد در بودجه سنواتی مجاز است، به طوری که کل وجوه حاصل در موارد پیش‌بینی شده در این قانون مصرف شود.

ماده ۱۵- به دولت اجازه داده می‌شود ظرف مدت یک ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، سازمانی با ماهیت شرکت دولتی به نام سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها با استفاده از

منابع (امکانات، نیروی انسانی و اعتبارات) موجود، جهت اجراء این قانون با لحاظ قانون برنامه ایجاد کرده یا با اصلاح ساختار و ادغام شرکتهای موجود تأسیس نماید.

دولت مجاز است وجوه حاصل از اجراء این قانون را که به خزانه واریز می‌شود، عیناً پس از وصول و کسر سهم دولت موضوع ماده (۱۱) به طور مستمر برداشت و به عنوان کمک صرفاً جهت اجراء اهداف و تکالیف مقرر در مواد (۷) و (۸) این قانون در اختیار سازمان قرار دهد تا برابر آن هزینه کند.

سازمان به صورت متمرکز اداره می‌شود و صرفاً مجاز به داشتن واحدهای ستادی، برنامه‌ریزی و نظارت در مرکز می‌باشد.

وزراء رفاه و تأمین اجتماعی، اموراتقتصادی و دارایی، بازرگانی، راه و ترابری، جهادکشاورزی، صنایع و معادن، نفت، نیرو و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور عضو مجمع عمومی سازمان می‌باشند.

اساسنامه شرکت شامل ارکان، وظایف و اختیارات، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

وجوه و اعتبارات موضوع این قانون از جمله مواد (۱۲) و (۱۵) مانند سایر شرکتهای دولتی در بودجه کل کشور منعکس می‌شود و به جز اختیارات و مجوزهای موضوع این قانون از جمله مواد (۲) و (۱۴) تغییر در سقف اعتبارات شرکت در طول سال با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس مجاز می‌باشد.

وجوه مانده سازمان از هر سال در سال بعد قابل مصرف است و سازمان در هر سال می‌تواند برای سنوات بعد در چهارچوب این قانون تعهد ایجاد نماید.

اعتبارات موضوع این قانون مشمول قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند - مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ - می‌باشد.

سازمان مکلف است گزارش عملکرد، دریافت و پرداخت منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه‌ها را به تفکیک مواد (۷) و (۸) در پایان هر شش ماه در اختیار کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و سایر کمیسیونهای ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی قرار دهد. دیوان محاسبات کشور مکلف است در مقاطع شش‌ماهه گزارش عملیات انجام شده توسط

سازمان را بر اساس اهداف پیش‌بینی شده در این قانون به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.
ماده ۱۶- دولت مجاز است از ابتدای سال ۱۳۸۹ معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیاتهای مستقیم را علاوه بر افزایش سالانه آن، متناسب با تغییر و اصلاح قیمت‌های موضوع این قانون با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی طی پنج سال حداکثر تا دو برابر افزایش دهد.

قانون فوق مشتمل بر شانزده ماده و شانزده تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ پانزدهم دی‌ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۶

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۵) الماقی به ماده (۱۴) قانون تأمین اجتماعی -

مصوب ۱۳۸۷-

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴- و اصلاحات بعدی آن.

ب - سازمان: سازمان تأمین اجتماعی.

پ - کارگاه: کارگاه‌های موضوع بند (۳) ماده (۲) قانون که دارای مجوز فعالیت از

مراجع ذیصلاح می‌باشند.

ت - بیمه‌شده: اشخاص حقیقی و مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی که حقوق دریافت

نمی‌نمایند.

ماده ۲- نرخ حق بیمه مطابق ماده (۲۸) قانون می‌باشد.

ماده ۳- مبنای کسر حق بیمه ماهانه بیمه‌شده، بین حداقل و حداکثر دستمزد قانونی زمان

پرداخت خواهد بود و از ابتدای هر سال به میزان درصدی که طبق مقررات مصوب شورای

عالی کار به سطوح دستمزد شاغلان اضافه می‌گردد، افزایش می‌یابد. در هر حال، مبنای

پرداخت حق بیمه نباید از حداقل دستمزد کمتر و از حداکثر دستمزد مبنای کسر حق بیمه بیشتر باشد.

تبصره ۱- مبنای پرداخت حق بیمه ماهانه بیمه شده برای کسانی که بیش از ده سال سابقه پرداخت حق بیمه دارند عبارت از میانگین مبنای حق بیمه پرداختی در آخرین دوازده ماه قبل از تاریخ ثبت تقاضا است مشروط بر اینکه مبلغ مذکور کمتر از حداقل دستمزد مبنای پرداخت حق بیمه زمان پرداخت نباشد.

تبصره ۲- مبنای پرداخت حق بیمه ماهانه بیمه شده‌ای که کمتر از ده سال سابقه پرداخت حق بیمه دارد به انتخاب متقاضی بین حداقل و حداکثر دستمزد مبنای کسر حق بیمه خواهد بود.

تبصره ۳- دستمزد ماهیانه مبنای کسر حق بیمه بیمه شده در کارگاههای دارای دستمزد مقطوع موضوع ماده (۳۵) قانون از بیشترین دستمزد مقطوع کارگاه کمتر نخواهد بود.

ماده ۴- نحوه احتساب سوابق معوقه بیمه شده به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - کارفرمایان حقیقی و حقوقی غیردولتی که تا تاریخ تصویب این آیین‌نامه از طریق کارگاههای خود براساس ماده (۲۸) قانون اقدام به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه نموده و یا طبق قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند - مصوب ۱۳۶۱ - نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه خود به همراه حق بیمه کارکنان شاغل در کارگاه اقدام نموده‌اند، سوابق آنها به استناد لیستهای ارسالی و حق بیمه‌های پرداختی جزو سوابق بیمه‌ای کارفرما محسوب می‌شود.

تبصره - معادل سابقه پرداخت حق بیمه تا این تاریخ به حداکثر شرط سنی بیمه شده اضافه می‌گردد.

ب - بیمه شده‌ای که قبل از تاریخ تصویب این آیین‌نامه به استناد قانون اصلاح بند «ب» و تبصره (۳) ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۶۵ - نسبت به عقد قرارداد و بیمه‌پردازی خود اقدام نموده است، می‌تواند با پرداخت حق بیمه موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه (سهم بیمه شده و کارفرما) با ارسال لیست نسبت به ادامه بیمه‌پردازی خود اقدام نماید.

ج - کارفرمایانی که نسبت به بیمه نمودن خود اقدامی نکرده‌اند، با داشتن حداکثر پنجاه

و پنج سال سن و رعایت ماده (۹۰) قانون می‌توانند با پرداخت ۲۷٪ حق بیمه موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه و ارسال لیست مشمول احکام مقرر در این آیین‌نامه قرار گرفته و از مزایای قانونی آن برخوردار شوند و سوابق قبلی بیمه‌شده به شرط سنی موضوع این بند اضافه می‌شود.

د - کارفرمایانی که تا تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه اقدام به بیمه نمودن خود نزد سازمان نکرده‌اند، می‌توانند بعد از ابلاغ این آیین‌نامه پس از انعقاد قرارداد، مدارک و مستندات خود را جهت پذیرش سوابق گذشته به سازمان ارائه تا پس از احراز اشتغال توسط سازمان با پرداخت حق بیمه براساس دستمزد مبنای انعقاد قرارداد، سوابق معوقه به حساب آنها منظور گردد.

تبصره ۱- حق بیمه متعلقه در صورت تقاضای کارفرما و موافقت سازمان مطابق ماده (۴۶) قانون حداکثر در سی و شش قسط قابل تقسیط است.

تبصره ۲- حق بیمه‌های معوقه‌ای که در اجرای این آیین‌نامه پرداخت می‌شود، به نسبت سالهای خدمت مربوط صرفاً در محاسبه میزان مستمری بازنشستگی، از کارافتادگی کلی و فوت ملاک عمل قرار می‌گیرد.

ه - احتساب سوابق آینده بیمه‌شده صرفاً برای ایامی خواهد بود که کارفرما نام خود را در لیست ارسالی درج و حق بیمه متعلقه را نیز پرداخت نماید.

ماده ۵ - بیمه‌شده با ارسال لیست و پرداخت حق بیمه از حمایت‌های بازنشستگی، از کارافتادگی کلی، فوت و خدمات درمانی برخوردار می‌شود.

ماده ۶ - بیمه‌شدگانی که طبق گواهی پزشک معتمد سازمان قبل از درخواست بیمه موضوع این آیین‌نامه به دلیل نقص عضو از کارافتاده تشخیص داده می‌شوند، نمی‌توانند از حمایت مربوط به کارافتادگی بهره‌مند شوند، مگر در مواردی که به دلیل حادثه یا بیماری دیگری از کارافتاده گردند.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۶ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

ماده ۱- متن زیر به انتهای جزء (ل) بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور قبل از پاراگراف آخر اضافه می‌شود:

«وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است قیمت هر متر مکعب فروش گاز مصرفی را مبلغ بیست (۲۰) ریال افزایش داده و درآمد حاصله را عیناً جهت گازرسانی به روستاهای کشور هزینه نماید.

به هریک از شرکتهای گاز استانی اجازه داده می‌شود جهت اجرائی نمودن تعهدات ملی و استانی اجراء خطوط انتقال گاز، گازرسانی به شهرها و روستاها و مناطق اجراء طرح مسکن مهر، مشترکین عمده و توسعه گازرسانی در شهرها و روستاها و مقاوم‌سازی و بازسازی تأسیسات رأساً نسبت به دریافت تسهیلات تا سقف یکهزار میلیارد (۱۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از بانکهای کشور با هماهنگی در هر استان با تعیین بازپرداخت توسط شرکت ملی گاز ایران اقدام نمایند. مدت زمان بازپرداخت استهلاك تسهیلات دریافتی طی مدت پنج سال خواهد بود. این قانون در حکم تضمین بازپرداخت مبالغ تسهیلات توسط شرکت ملی گاز ایران بوده و بانکها نیز مجاز به پرداخت تسهیلات درخواستی شرکتهای گاز استانی با تأیید استانداری هر استان بوده و استاندار هر استان موظف به پیگیری اجراء این قانون می‌باشد.

مددجویان تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور برای یک بار از پرداخت حق انشعاب گاز، آب و برق معاف می‌باشند. شرکتهای ذی‌ربط پس از برقراری انشعاب هزینه حق انشعاب را هر سه ماه یک بار به وزارت رفاه و تأمین اجتماعی ارائه می‌نمایند تا از ردیف هزینه عملیاتی کمیته امداد حضرت امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور برداشت و به شرکتهای ذی‌ربط پرداخت گردد.»

ماده ۲- حکم بند (۱۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور لغو می‌گردد.

ماده ۳- یک تبصره به این شرح به بند (۴۰) اضافه می‌گردد:

«تبصره - فهرست محصولات نهایی مصرفی کشاورزی موضوع این بند توسط وزارت جهاد کشاورزی مشخص و ابلاغ می‌گردد.»

ماده ۴- متن زیر به عنوان تبصره (۲) به جزء (ب) بند (۶۰) اصلاحی مورخ ۱۳۸۸/۵/۶ الحاق می‌شود:

«تبصره ۲- اعتبارات ردیفهای زیر از کاهش موضوع جزء «ب» بند (۶۰) مستثنی می‌شود:

- ۱- صندوقهای بازنشستگی کشوری و لشکری.
- ۲- اجراء قانون مدیریت خدمات کشوری برای شاغلین.
- ۳- اجراء قانون مدیریت خدمات کشوری برای بازنشستگان.
- ۴- یارانه‌ها (شامل یارانه کالاهای اساسی، نهاده‌های کشاورزی، ضرر و زیان خریدهای تضمینی، تعهدات خاص از جمله نیروهای مسلح، دانشگاهها، زندانها، تنظیم بازار و یارانه دارو).

۵ - بیمه خدمات درمانی.

۶ - برنامه درمان دانشگاههای علوم پزشکی.

۷- حق عضویت سازمانهای بین‌المللی.»

ماده ۵ - دولت مجاز است:

- الف) درآمدهای موضوع ردیفهای ۱۱۰۱۰۶ و ۱۳۰۱۰۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور را تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال افزایش دهد.
- ب) مبلغ سی و پنج هزار میلیارد (۳۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از اعتبارات تملک داراییهای مالی را کسر و به ترتیب بیست و یک هزار میلیارد (۲۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به اعتبارات هزینه‌ای و سه هزار میلیارد (۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال جهت بهسازی، آسفالت و ایمنی راههای روستایی و روکش آسفالت راههای روستایی فاقد آسفالت مناسب، هزار میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال آب و فاضلاب روستایی، هزار میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال آب و فاضلاب شهری، پانصد میلیارد (۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال بافتهای فرسوده، هزار و دوست میلیارد (۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال جهت تکمیل بیمارستانهای در دست‌اجراء وزارت مسکن و شهرسازی، هفتصد میلیارد

(۷۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال بهسازی و طرح هادی روستاها توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و ششصد میلیارد (۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به دهیاریهای سراسر کشور جهت عمران روستاها توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور و شش هزار میلیارد (۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال بقیه طرحهای عمرانی ملی و استانی به اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای اضافه کند.

ج) کسری هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر کلیه دستگاههای دارای ردیف مصوب در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور را از محل منابع مذکور در بند (۱۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور و این قانون تأمین کند.

د) پرداخت‌های اجتناب‌ناپذیر از جمله حقوق و مزایای شاغلین در شرکتهای دولتی از محل منابع داخلی آنها از شمول محدودیتهای قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور مستثنی می‌باشد.

ه) (اعتبار موضوع جزء (۵) ردیف (۵۳۰۰۰۰) جدول شماره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تا سقف پنج هزار و یکصد میلیارد (۵.۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال افزایش می‌یابد. اختصاص مازاد بر آن با نظر سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به استانهایی که درآمد آنها کمتر از سقف مصوب بوده و یا درآمد مازاد آنها کمتر از میانگین مازاد کل استانها باشد، مجاز است.

ماده ۶ - مبلغ سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از اعتبارات ردیف هزینه‌ای (۱۰۱۶۰۰) «شورای نگهبان» کسر و به طرح شماره (۱۰۱۰۸۰۰۲) - تأمین تجهیزات و تعمیرات اساسی ساختمانهای شورای مذکور - اضافه شود.

ماده ۷ - در جدول شماره (۵) قانون بودجه، اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ردیف (۱۱۴۰۸۴) «مرکز خدمات حوزه‌های علمیه قم» حذف و به اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای ردیف (۱۱۴۰۲۰) «شورای عالی حوزه‌های علمیه» اضافه می‌گردد.

ماده ۸ - مبلغ پانزده میلیارد (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از اعتبارات مربوط به بیمارستان آیت‌الله گلپایگانی قم در جدول شماره (۹) از تملک داراییهای سرمایه‌ای به هزینه‌ای تغییر می‌یابد.

ماده ۹- ردیف درآمدی شماره (۱۱۰۵۰۱) با عنوان مالیات فروش فرآورده‌های نفتی از استانی به ملی تغییر یابد.

ماده ۱۰- به عنوان جزء (۲۱) ردیف (۵۳۰۰۰۰۰) توسعه مبارزه با دخانیات، عبارت «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۷۵٪) و تربیت بدنی (۲۵٪)» اضافه می‌شود.

ماده ۱۱- به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به عنوان اوراق مشارکت برای طرح غدیر با تعهد بازپرداخت دولت به فروش رساند.

ماده ۱۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است سهم وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط بابت ارزش نفت خام تولیدی را براساس گزارش عملکرد ماه قبل که توسط وزارت نفت اعلام می‌شود در پایان هر ماه از محل وجوه حاصل از نفت خام صادراتی (حساب ذخیره ارزی) به صورت علی‌الحساب به حساب وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط نزد آن بانک واريز نماید.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ششم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۱۲ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱۱

آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان

صنایع دستی شناسه‌دار (کددار)

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) - مصوب ۱۳۸۸ - .

ب - فرش: قالی، قالیچه و گبه.

پ - صنایع دستی شناسه‌دار (کددار): صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه‌های

مصوب شناسه‌دار (کددار).

ت - مشمولان: شاغلان در مشاغل موضوع بندهای (ب) و (پ) این ماده و نیز مشمولان موضوع تبصره‌های (۱) و (۴) ماده (۱) قانون که دارای مجوز فعالیت و یا کارت شناسایی معتبر بر اساس فرآیند مندرج در ماده (۲) این آیین‌نامه می‌باشند.

ماده ۲- وزارت بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلفند نسبت به شناسایی و معرفی مشمولان به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اقدام نمایند.
تبصره ۱- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است مهارت فنی معرفی‌شدگان و متقاضیان را بررسی و ظرف یک ماه پس از وصول معرفی‌نامه نسبت به صدور کارت مهارت فنی آنان اقدام نماید. بهره‌مندی افراد موضوع این ماده از مزایای قانون، منوط به ارائه کارت مهارت فنی توسط سازمان یادشده می‌باشد.

تبصره ۲- اتحادیه‌ها و تشکل‌های مرتبط دارای مجوز از دستگاه‌های موضوع این ماده می‌توانند نسبت به معرفی واجدان شرایط به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اقدام نمایند.
تبصره ۳- بافندگان موضوع قانون بیمه بازنشستگی، فوت و از کارافتادگی بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو - مصوب ۱۳۷۶ - که در اجرای قانون یادشده بیمه پرداز بوده‌اند، می‌توانند ضمن استمرار بیمه‌پردازی، به منظور استفاده از مزایای این آیین‌نامه ظرف سه ماه نسبت به اخذ کارت مهارت فنی از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و ارائه آن به سازمان تأمین اجتماعی اقدام نمایند.

ماده ۳- مبنای محاسبه حق بیمه برای مشمولان براساس حداقل دستمزد ماهیانه مصوب شورای عالی کار تعیین می‌گردد و در صورتی که مشمولان متقاضی پرداخت حق بیمه بر مبنای دستمزد بیشتر از مبلغ موضوع این ماده باشند، انعقاد قرارداد و پرداخت حق بیمه مابه‌التفاوت حداقل دستمزد و دستمزد تعیین شده توسط بیمه شده بلامانع خواهد بود.

ماده ۴- نرخ حق بیمه مشمولان به ترتیب مقرر در ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - می‌باشد. بیست درصد حق بیمه سهم کارفرمایی توسط دولت و هفت درصد نیز توسط بیمه شده پرداخت خواهد شد.

ماده ۵ - بیمه شده مکلف است در دوره اعتبار کارت شناسایی و کارت مهارت فنی،

مبلغ حق بیمه سهم خود را از تاریخ انعقاد قرارداد براساس قانون اصلاح بند «ب» و تبصره (۳) ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۶۵ - طبق ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی به صورت ماهانه به سازمان پرداخت نماید.

تبصره ۱- استمرار بهره‌مندی افراد از حمایت‌های موضوع قانون صرفاً در صورت تمدید مجوز فعالیت یا کارت‌شناسایی معتبر و کارت مهارت فنی با اخذ تأییدیه کتبی از دستگاه‌های ذی‌ربط مبنی بر اشتغال تمام وقت یا پاره‌وقت امکان‌پذیر است.

تبصره ۲- در صورت توقف پرداخت حق بیمه برای سه ماه متوالی، بیمه‌شده می‌تواند تا موعد پرداخت بعدی حق بیمه دوره قبلی را پرداخت نماید.

تبصره ۳- در خصوص مشمولان بند (ب) ماده (۱) که در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - شاغل می‌باشند، طبق ماده (۳۶) قانون مذکور اقدام خواهد شد.

تبصره ۴- در صورتی که پرداخت حق بیمه از طرف بیمه‌شده در موعد مقرر در تبصره (۲) این ماده متوقف شود با حفظ سوابق قبلی، بیمه‌وی قطع خواهد شد و برقراری مجدد آن منوط به ارائه تقاضای کتبی و تنظیم قرارداد جدید با رعایت مفاد این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۶ - حداقل سن افراد واجد شرایط برای انعقاد قرارداد بیمه موضوع این آیین‌نامه، پانزده سال و حداکثر پنجاه سال تمام است.

تبصره - سوابق بیمه‌پردازی مشمولان این آیین‌نامه به حداکثر سن موضوع این ماده اضافه می‌شود.

ماده ۷- شرایط لازم برای بیمه متقاضیانی که بیش از پنجاه سال سن دارند به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - در زمان تقاضا سن آنان بیش از پنجاه و پنج سال نباشد.

ب - حق بیمه مازاد را یکجا بپردازد.

پ - بین پذیرش تقاضا توسط سازمان تأمین اجتماعی و پرداخت یکجا بیش از یک ماه فاصله نباشد.

ت - هر فرد می‌تواند یک بار متقاضی استفاده از امکان پرداخت یکجا شود.

ماده ۸ - بیمه شدگانی که دارای کارفرما باشند، از مزایای مندرج در ماده (۳) قانون

تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - و همچنین حمایت‌های مندرج در قانون بیمه بیکاری - مصوب ۱۳۶۹ - برخوردار می‌باشند.

تبصره - حوادث ناشی از کار موضوع این آیین‌نامه که منجر به برقراری مستمری از کارافتادگی و فوت مشمولان می‌شود، عبارت است از حوادثی که در ارتباط با حرفه بافندگی و صنایع دستی موضوع بندهای « ب » و « پ » این آیین‌نامه (باتشخیص سازمان تأمین اجتماعی) متوجه بیمه‌شدگان می‌شود.

ماده ۹ - سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با همکاری وزارت بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری سامانه اطلاعات جامع مشمولان را ایجاد نماید.

ماده ۱۰ - سوابق مشمولان قانون بیمه بازنشستگی، فوت و ازکارافتادگی بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو - مصوب ۱۳۷۶ - که به نحوی از انحا از شمول قانون مذکور خارج شده و مشمول این آیین‌نامه قرار گرفته و یا در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - اشتغال به کار می‌یابند، با درخواست بیمه شده و یا پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه مربوط، جزء سنوات خدمت قابل قبول آنان در اجرای قانون تأمین اجتماعی محسوب می‌شود، در غیر این صورت سابقه آنان به نسبت پنجاه درصد سنوات پرداخت حق بیمه به منظور بهره‌مندی از تعهدات قانونی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۱۱ - از تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۷، هزینه اجرای این آیین‌نامه در سال جاری از محل اعتبار برنامه ۳۰۴۴۱ مذکور در بند (۳۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تأمین می‌شود.

ماده ۱۲ - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است براساس پیشنهاد وزارتخانه‌های رفاه و تأمین اجتماعی و بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اعتبار لازم برای اجرای قانون در سال ۱۳۸۹ و بعد از آن را در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی نماید. اجرای این آیین‌نامه در سال ۱۳۸۹ و بعد از آن منوط به تأمین اعتبار در قوانین بودجه سالانه کشور است و سازمان تأمین اجتماعی متناسب با اعتبار پیش‌بینی شده و متناسب با تعداد افراد معرفی شده توسط وزارت بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف به بیمه نمودن مشمولان می‌باشد. این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۳ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

فصل اول - تعاریف و کلیات

بند اول - تعاریف:

- ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:
- الف - اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم‌افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.
- ب - اطلاعات شخصی: اطلاعات فردی نظیر نام و نام خانوادگی، نشانیهای محل سکونت و محل کار، وضعیت زندگی خانوادگی، عاداتهای فردی، ناراحتیهای جسمی، شماره حساب بانکی و رمز عبور است.
- ج - اطلاعات عمومی: اطلاعات غیرشخصی نظیر ضوابط و آیین‌نامه‌ها، آمار و ارقام ملی و رسمی، اسناد و مکاتبات اداری که از مصادیق مستثنیات فصل چهارم این قانون نباشد.
- د - مؤسسات عمومی: سازمانها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه شامل تمام ارکان و اجزاء آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است.
- ه - مؤسسات خصوصی: از نظر این قانون، مؤسسه خصوصی شامل هر مؤسسه انتفاعی و غیرانتفاعی به استثناء مؤسسات عمومی است.

بند دوم - آزادی اطلاعات:

- ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد، مگر آن که قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.
- ماده ۳- هر شخصی حق دارد از انتشار یا پخش اطلاعاتی که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده‌سازی آن برای انتشار تغییر یافته است جلوگیری کند، مشروط به آن که اطلاعات مزبور به سفارش دیگری تهیه نشده باشد که در این صورت تابع قرارداد بین آنها خواهد بود.

ماده ۴- اجبار تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات به افشاء منابع اطلاعات خود ممنوع است مگر به حکم مقام صالح قضائی و البته این امر نافی مسؤولیت تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد.

بند سوم - حق دسترسی به اطلاعات:

ماده ۵ - مؤسسات عمومی مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل زمان ممکن و بدون تبعیض در دسترسی مردم قرار دهند.

تبصره - اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر موارد قانونی موجود از طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همگانی به آگاهی مردم برسد.

فصل دوم - آیین دسترسی به اطلاعات

بند اول - درخواست دسترسی به اطلاعات و مهلت پاسخگویی به آن

ماده ۶ - درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تنها از اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نماینده قانونی آنان پذیرفته می‌شود.

ماده ۷- مؤسسه عمومی نمی‌تواند از متقاضی دسترسی به اطلاعات هیچ‌گونه دلیل یا توجیهی جهت تقاضایش مطالبه کند.

ماده ۸ - مؤسسه عمومی یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریعترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت مدت زمان پاسخ نمی‌تواند حداکثر بیش از ده روز از زمان دریافت درخواست باشد. آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بند دوم - نحوه پاسخ به درخواستها:

ماده ۹- پاسخی که توسط مؤسسات خصوصی به درخواستهای دسترسی به اطلاعات داده می‌شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.

فصل سوم - ترویج شفافیت

بند اول - تکلیف به انتشار

ماده ۱۰- هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی

می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست کم به طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خطی مشی‌ها و ساختار.

ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.

ج - ساز و کارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه.

د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آیین دسترسی به آنها.

هـ - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود.

و - تمام ساز و کارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌تواند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت داشته یا به نحو دیگری مؤثر واقع شوند.

تبصره - حکم این ماده در مورد دستگاههایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، منوط به عدم مخالفت معظم له می‌باشد.

ماده ۱۱- مصوبه و تصمیمی که موجب حق یا تکلیف عمومی است قابل طبقه‌بندی به عنوان اسرار دولتی نمی‌باشد و انتشار آنها الزامی خواهد بود.

بند دوم - گزارش واحد اطلاع‌رسانی به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

ماده ۱۲- مؤسسات عمومی موظفند از طریق واحد اطلاع‌رسانی سالانه گزارشی درباره فعالیتهای آن مؤسسه در اجراء این قانون به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات ارائه دهند.

فصل چهارم - استثنائات دسترسی به اطلاعات

بند اول - اسرار دولتی

ماده ۱۳- در صورتی که درخواست متقاضی به اسناد و اطلاعات طبقه‌بندی شده (اسرار دولتی) مربوط باشد مؤسسات عمومی باید از در اختیار قرار دادن آنها امتناع کنند. دسترسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده تابع قوانین و مقررات خاص خود خواهد بود.

بند دوم - حمایت از حریم خصوصی:

ماده ۱۴- چنانچه اطلاعات درخواست شده مربوط به حریم خصوصی اشخاص باشد و یا در زمره اطلاعاتی باشد که با نقض احکام مربوط به حریم خصوصی تحصیل شده است، درخواست دسترسی باید رد شود.

ماده ۱۵- مؤسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثالث باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آن که:

الف - شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشاء اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.

ب - شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج - متقاضی یکی از مؤسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چهارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک مؤسسه عمومی مرتبط باشد.

بند سوم - حمایت از سلامتی و اطلاعات تجاری:

ماده ۱۶- در صورتی که برای مؤسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند.

بند چهارم - سایر موارد:

ماده ۱۷- مؤسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید از دادن آنها خودداری کنند.

الف - امنیت و آسایش عمومی.

ب - پیشگیری از جرائم یا کشف آنها، بازداشت یا تعقیب مجرمان.

ج - ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.

د - اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور.

تبصره ۱- موضوع مواد (۱۳) الی (۱۷) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات

زیست محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.

تبصره ۲- موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) شامل اطلاعاتی که موجب هتک عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

فصل پنجم - کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

بند اول - تشکیل کمیسیون:

ماده ۱۸- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، تدوین برنامه‌های اجرائی لازم در عرصه اطلاع‌رسانی، نظارت کلی بر حسن اجراء، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رئیس‌جمهور با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیسیون).

ب - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

ج - وزیر اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

د - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی‌ربط.

هـ - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون ذی‌ربط.

و - رئیس دیوان عدالت اداری.

ز - رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.

ح - دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون یادشده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تأیید رئیس‌جمهور لازم‌الاجراء خواهد بود.

ماده ۱۹- مؤسسات ذی‌ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می‌باشند.

بند دوم - گزارش کمیسیون:

ماده ۲۰- کمیسیون باید هر ساله گزارشی در باره رعایت این قانون در مؤسسات مشمول این قانون و فعالیتهای خود را به مجلس شورای اسلامی و رئیس جمهور تقدیم کند.

فصل ششم - مسؤولیتهای مدنی و کیفری

ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده است حق دارد تا اطلاعات مذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسؤولیت مدنی جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نماید.

تبصره - در صورت انتشار اطلاعات واقعی بر خلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی مسؤولیتهای مدنی، جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نمایند.

ماده ۲۲- ارتکاب عمدی اعمال زیر جرم می باشد و مرتکب به پرداخت جزاء نقدی از سیصد هزار (۳۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال با توجه به میزان تأثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد:

الف - ممانعت از دسترسی به اطلاعات برخلاف مقررات این قانون.

ب - هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع رسانی مؤسسات عمومی برخلاف مقررات این قانون شود.

ج - امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.

د - عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلتهای مقرر.

چنانچه هر یک از جرائم یادشده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد همان مجازات اعمال می شود.

ماده ۲۳- آیین نامه اجرائی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره ذیل ماده (۱۰) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۱۵ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱۴

آیین‌نامه اجرایی قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت

ماده ۱- شاغلین بالینی به کارکنان رسته بهداشتی، درمانی اطلاق می‌شود که در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی شبانه‌روزی دولتی (کشوری و لشکری) و غیردولتی به بیماران بستری به صورت مستقیم ارائه خدمت می‌دهند و شامل پرستاران، بهیاران، کمک بهیاران، ماماها، پزشکان، کاردان‌ها و کارشناسان اتاق عمل، کاردان‌ها و کارشناسان هوشبری و شاغلین رشته شغلی فوریت‌های پزشکی می‌باشند.

ماده ۲- میزان ساعت کار کارکنان (۴۴) ساعت در هفته می‌باشد و با توجه به صعوبت کار، سابقه خدمت و کار در نوبت کاری‌های غیرمتعارف، بر طبق دستورالعملی که به تفکیک مشاغل و نوع فعالیت توسط وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تعیین و ابلاغ می‌گردد، حداکثر تا هشت ساعت در هفته تقلیل می‌یابد. این دستورالعمل در بخش‌های دولتی (کشوری و لشکری) و غیردولتی لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۳- کارکنان بالینی بیمارستان‌های روانی و سوختگی موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه و همچنین کارشناسان امور روانی، مددیاران و کاردرمانگران این بیمارستان‌ها، علاوه بر مرخصی استحقاقی سالیانه، حداکثر تا یک ماه از مرخصی کار در محیط‌های غیرمتعارف استفاده خواهند نمود. این مرخصی قابل خرید یا ذخیره نمی‌باشد.

تبصره - کارکنان بالینی نیز که در بخش‌های روانی و سوختگی بیمارستان‌های عمومی

به طور مستمر اشتغال داشته باشند مشمول مفاد این ماده خواهند بود.

ماده ۴- مشاغل کارکنان بالینی بیمارستان‌های روانی و سوختگی و مشمولین موضوع ماده (۱۶) قانون سازمان نظام پرستاری شاغل در بخش‌های دولتی و غیردولتی از جمله مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب می‌شوند.

ماده ۵- ساعات کار کارکنان بالینی در بخش‌های دولتی و غیردولتی در نوبت‌های شب و ایام تعطیل با ضریب (۱/۵) محاسبه می‌گردد. مشمولین این ماده اجازه کار بیش از دوازده ساعت متوالی را نداشته و می‌توانند در صورت نیاز، ماهانه حداکثر (۸۰) ساعت براساس دستورالعمل ماده (۲) این آیین‌نامه با توافق کارفرما اضافه‌کاری انجام دهند. با اعمال این ضرایب هیچ‌یک از کارکنان مجاز به صرف زمان جهت خوابیدن در طی شیفت‌های شب و ایام تعطیل نمی‌باشند.

تبصره - در تعویض نوبت‌های کاری، یک‌ساعت صرف تغییر و تحول امور جاری بخش و بیماران بستری می‌گردد.

ماده ۶- روش پرداخت حقوق و مزایای شاغلین خدمت در بخش‌های دولتی و غیردولتی در واحدهای مصرح در ماده (۱) این آیین‌نامه ترکیبی از دو روش ثابت و مبتنی بر عملکرد می‌باشد. پرداخت در روش ثابت، براساس قوانین و ضوابط موردعمل در بخش‌های مذکور و پرداخت در روش مبتنی بر عملکرد تا تعیین نرخ تعرفه‌های خدمات، در بخش دولتی براساس طرح نظام نوین بیمارستان‌ها و در بخش غیردولتی طبق روال حاکم خواهد بود.

ماده ۷- مزایای این آیین‌نامه فقط شامل شاغلینی است که در یکی از بخش‌های دولتی یا غیردولتی به کار بالینی در رشته شغلی مرتبط اشتغال دارند. مشمولین این آیین‌نامه موظف به ارایه تعهدنامه‌ای که طی آن فرد، متعهد به انجام خدمت در یک بخش می‌شود، می‌باشند. متن تعهدنامه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۸- اعتبارات ناشی از اجرای قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت، همه ساله پیش‌بینی و در بودجه عمومی دستگاه‌های ذی‌ربط منظور خواهد شد.

ماده ۹- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس‌جمهور موظف است کمبود

نیروی انسانی ناشی از اجرای این قانون را که از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌شود در قالب مجوز استخدامی طبق ماده (۵۱) قانون مدیریت خدمات کشوری در برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران پیش‌بینی نماید.

نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۲۴ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۸

قانون بیمه کارگزاران مخابرات (روستایی)

ماده واحده - دولت مکلف است ضمن درج در بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، حق بیمه کلیه کارگزاران مخابرات روستایی (از هر نوع بیمه) را براساس دوره کارگزاری، نسبت به سنوات کارکرد آنان که بابت آنها بیمه پرداخت نشده است، بر مبنای سهم کارفرما و صرفاً بابت حق بیمه از محل بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور و حداکثر تا پایان سال مذکور پرداخت نماید. این پرداخت مشمول جریمه تأخیر نمی‌شود و از هر نوع جریمه‌ای معاف است. هر نوع پرداخت بابت خدمات این کارگزاران بعد از واگذاری در بورس برعهده شرکت طرف قرارداد با آن کارگزاران می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱۲ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

قانون اصلاح ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و مکتونگی تعیین مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی و بیمه‌های درمانی

ماده واحده - ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و برخی از قوانین و مقررات مربوط به سازمان تأمین اجتماعی موضوع ماده مذکور به شرح زیر اصلاح و تعیین تکلیف می‌گردد:

الف - ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری با الحاق عبارت زیر به انتهای ماده مذکور اصلاح می‌گردد:

«سازمان مذکور زیرمجموعه وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است و وزیر در برابر مراجع قانونی ذی‌ربط پاسخگو می‌باشد.»

ب - ترکیب هیأت امناء سازمان تأمین اجتماعی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- شش نفر با پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

۲- سه نفر باقیمانده، مطابق جزء (۲) بند «الف» ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی از نمایندگان خدمات گیرندگان.

هیأت امناء مذکور، در حکم هیأت امناء کلیه صندوقهای تأمین اجتماعی و بازنشستگی، بیمه‌های خدمات درمانی و صندوق بیمه روستاییان و عشایر خواهد بود.

ج - نصب و عزل مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی و کلیه صندوقها و بیمه‌های موضوع ذیل بند «ب» این قانون با پیشنهاد هیأت امناء سازمان و تأیید و حکم وزیر رفاه و تأمین اجتماعی انجام می‌پذیرد.

وزیر رفاه و تأمین اجتماعی در صورت ضرورت می‌تواند حداکثر برای مدت شش‌ماه به منظور انجام وظایف مدیران عامل سازمانها، صندوقها و بیمه‌های موضوع این بند سرپرست منصوب نماید.

د - سایر مقررات سازمان تأمین اجتماعی و همچنین صندوقها و سازمانهای بازنشستگی

و بیمه‌ای و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی به قوت خود باقی است.
هـ - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است در طول برنامه پنجم، اقدامات قانونی لازم را برای ایجاد وحدت رویه برای کلیه صندوقهای بازنشستگی و بیمه‌های درمانی به عمل آورد.

و - این قانون از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراء می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پنجم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.